POLIROM

Georges

SIMENON

Domnul Gallet a decedat

Maigret

Georges Simenon

Domnul Gallet de decedat

Seria MAIGRET

Georges Simenon, M. Gallet decade, 1931

Traducere de Nicolae Constantinescu

POLIROM
2005

Capitolul 1
O corvoadă

Prima luare de contact între comisarul Maigret şi mort, cu care avea să trăiască într-o intimitate cum nu se poate mai derutantă timp de săptămâni întregi, a avut loc în ziua de 27 iunie 1930, în împrejurări banale, penibile şi imposibil de uitat.

Imposibil de uitat mai ales pentru că, de o săptămână. Poliţia Judiciară primea notă după notă anunţând sosirea la Paris a regelui Spaniei în ziua de 27 şi amintind măsurile ce trebuiau luate în astfel de cazuri.

Numai că directorul Poliţiei Judiciare se afla la Praga, unde lua parte la un congres cu tema „Poliţia ştiinţifică". Directorul adjunct, care avea un copil bolnav, fusese nevoit să plece la vila lui de pe coasta normandă.

Maigret era cel mai vechi dintre comisari şi trebuia să se ocupe de toate, pe o căldură sufocantă, cu efectivele reduse la minimum din cauza concediilor estivale.

Tot în ziua de 27 iunie, în zori, pe strada Picpus, o negustorească de mărunţişuri a fost găsită asasinată.

Pe scurt, la nouă dimineaţa, toţi inspectorii disponibili plecaseră la gara Bois-de-Boulogne, unde era aşteptat să sosească suveranul spaniol.

Maigret ceruse să fie deschise uşile şi ferestrele şi, din cauza curentului, uşile se trânteau cu zgomot, iar hârtiile zburau de pe birouri.

La nouă şi câteva minute sosea o telegramă de la Nevers:

Emile Gallet, comis-voiajor, domiciliat la Saint-Fargeau, Seine-et-Marne, asasinat în noaptea de 25 spre 26, la Hotelul Loara din Sancerre. Multe detalii ciudate. Rugăm anunţaţi familia pentru

recunoaştere cadavru. Dacă se poate, trimiteţi inspector de la Paris.

Maigret fu nevoit să se ducă el însuşi la Saint-Fargeau, localitate situată la treizeci şi cinci de kilometri de capitală şi de a cărei existenţă nici măcar nu ştia cu o oră mai înainte.

Nu ştia la ce oră avea tren. Când ajunse la gara Lyon, află că un tren local pleca tocmai atunci; o luă la fugă şi reuşi să sară pe treapta ultimului vagon.

Era lac de transpiraţie. Corpolent cum era, petrecu restul călătoriei trăgându-şi răsuflarea şi ştergându-şi năduşeala.

La Saint-Fargeau, coborî numai el din tren şi rătăci câteva minute bune pe asfaltul înmuiat al peronului până când dădu peste un impiegat.

— Domnul Gallet?... La capătul aleii centrale a parcelelor pentru case... Vila are o placă pe care scrie Les Marguerites... De altfel, aproape că e singura construcţie terminată...

Maigret îşi scoase haina şi îşi puse o batistă sub pălărie ca să-şi protejeze ceafa, pentru că aleea cu pricina era lată de vreo două sute de metri şi practicabilă doar pe mijloc, unde nu era nici cel mai mic petec de umbră.

Soarele avea o culoare tristă, arămie. Muştele înţepau furioase, anunţând furtuna.

Pe drum nu era nici ţipenie de om să mai înveselească peisajul şi să ofere informaţii călătorului.

Terenul cu parcele de construit nu era altceva decât o pădure mare care făcuse probabil parte dintr-un domeniu seniorial. Doar că se trasase o reţea de alei geometrice, cum ai face cu maşina de tuns iarba, şi fuseseră întinse cablurile electrice care aveau să aducă lumina în viitoarele locuinţe.

Totuşi, în faţa gării fusese amenajat un părculeţ, cu bazine din mozaic şi jeturi de apă. Pe o baracă din scânduri se putea citi: Birou de vânzare a terenurilor. Alături se vedea un plan, pe care aleile

pustii aveau deja nume de oameni politici sau de generali.

La fiecare cincizeci de metri, Maigret îşi scotea batistă ca să-şi şteargă transpiraţia, apoi şi-o aşeza iar pe ceafă, care începuse să se înroşească.

Vedea, ici şi colo, construcţii abia începute, schele pe care zidarii le părăsiseră probabil din cauza căldurii.

La cel puţin doi kilometri de gară, descoperi Les Marguerites, o vilă în stil vag englezesc, cu ţiglă roşie, cu o arhitectură complicată şi un zid rustic care despărţea grădina de ceea ce, pentru câţiva ani, avea să rămână încă pădure.

Prin ferestrele mari de la primul etaj, zări un pat cu o saltea strânsă în două. Cuverturile fuseseră scoase la aerisit pe pervazul ferestrei.

Sună. O servitoare de vreo treizeci de ani, care se uita saşiu, îl privi mai întâi printr-o ferestruică şi, până se hotărî să-i deschidă, Maigret îşi îmbrăcă haina.

— Cu doamna Gallet, te rog!

— Cine o caută?

Dar o voce din interior întrebă:

— Ce s-a întâmplat, Eugenie?

Şi doamna Gallet apăru în persoană în capul scărilor de la intrare, aşteptând, cu bărbia în sus, explicaţiile intrusului.

— Vă cade ceva! remarcă ea nepoliticoasă când comisarul îşi scoase pălăria, uitând de batistă, care alunecă pe jos.

Se aplecă să o ia, mormăind ceva imposibil de înţeles, şi se prezentă:

— Comisarul Maigret, de la Brigada Mobilă numărul unu. Aş vrea să vă spun câteva cuvinte, doamnă...

— Mie?

Apoi întoarse capul spre servitoare:

— Tu ce-aştepţi?

Maigret era acum lămurit în privinţa doamnei Gallet. Era o femeie la vreo cincizeci de ani, de-a

dreptul dezagreabilă. În ciuda orei, a căldurii, a izolării vilei, îmbrăcase deja o rochie de mătase mov şi nici unul dintre firele părului cărunt nu ieşea din alinierea rigidă. Iar gâtul, corsajul şi mâinile erau pline de lanţuri de aur, de broşe şi de inele zornăitoare.

Doamna Gallet păşi cu regret în salon în urma vizitatorului. Trecând pe lângă o uşă întredeschisă, Maigret aruncă o privire într-o bucătărie albă, unde străluceau ustensile şi vase de aramă şi aluminiu.

— Pot să încep să dau cu ceară, doamnă?

— Sigur că da! De ce nu?

Servitoarea intră în sufrageria de alături şi curând putu fi auzită cum întindea ceară, în genunchi pe podea, în timp ce în toată casa se răspândea un miros tonic de terebentină.

Pe mobilă din salon erau întinse broderii. Pe perete era agăţat portretul mărit al unui puşti înalt şi slab, cu genunchii noduroşi, cu faţă antipatică, în costumul de la prima împărtăşanie.

Pe pian, într-o fotografie mai mică, putea fi văzut un bărbat cu păr des, cu barbişon sur, purtând o redingotă prost croită la umeri.

Ovalul feţei era la fel de alungit ca al copilului. Dar mai era un detaliu care te izbea, şi Maigret avu nevoie de câteva clipe ca să înţeleagă că era vorba de buzele anormal de subţiri, care aproape că tăiau faţa în două.

— Soţul dumneavoastră?

— Da, soţul meu! Aştept să aflu ce caută poliţia aici...

În timpul conversaţiei care urmase, Maigret avea să-şi îndrepte deseori privirea spre fotografie, acesta fiind, propriu-zis, primul său contact cu mortul.

*

* *

— Trebuie să vă dau o veste proastă, doamnă... Soţul dumneavoastră e plecat în călătorie, nu?

— Haide, spuneţi!... Nu cumva?...

— Da, a avut un accident... Nu chiar un accident... Trebuie să fiţi curajoasă...

Femeia stătea dreaptă în faţa lui, cu o mina aşezată pe o măsuţă unde se afla o statuetă din imitaţie de bronz. Avea o faţă dură, bănuitoare şi îşi agita doar degetele grăsuţe. De ce-şi spusese atunci Maigret că femeia din faţa lui fusese cu siguranţă subţirică, poate chiar foarte subţirică, în prima jumătate a vieţii, şi că se îngrăşase cu vârsta?

— Soţul dumneavoastră a fost asasinat la Sancerre, în noaptea de 25 spre 26... Mie mi-a revenit neplăcuta misiune de a...

Comisarul se întoarse spre portretul de pe perete şi întrebă, arătând spre copil:

— Aveţi un fiu?

O clipă, doamna Gallet păru gata să-şi piardă răceala, pe care o considera indispensabilă demnităţii sale. Răspunse din vârful buzelor:

— Da, un fiu...

Apoi, imediat, cu un glas triumfător:

— Aţi zis Sancerre, nu?... Şi astăzi suntem în 27... În acest caz, vă înşelaţi... Staţi puţin...

Intră în sufragerie, unde Maigret o zări pe servitoare stând în genunchi pe podea. Doamna Gallet reveni şi îi întinse vizitatorului o carte poştală.

— E de la soţul meu... Poartă data de 26, adică de ieri, şi ştampila poştei din Rouen...

Zâmbetul ei abia reţinut trăda bucuria de a umili poliţia, care îşi permitea să pătrundă la ea în casă.

— Probabil că e vorba de alt Gallet, deşi nu cunosc...

Îi venea să deschidă uşa, spre care nu se putea abţine să nu se uite.

— Prenumele soţului dumneavoastră este Emile? Iar în actele Iui de identitate scrie că are profesia de comis-voiajor?

— Este agentul firmei Niel & Co pentru întreaga Normandie!

— Mi-e teamă, doamnă, că vă bucuraţi degeaba... Sunt obligat să vă rog să mă însoţiţi la Sancerre... Pentru dumneavoastră, ca şi pentru mine...

— Dar, din moment ce...

Agită ilustrata, care reprezenta Piaţa Veche din Rouen. Uşa de la sufragerie nu fusese închisă, astfel încât puteai zări când fundul şi picioarele servitoarei, când capul şi părul care îi ascundea faţa. Se auzea alunecarea pe podea a cârpei plină de ceară.

— Vă rog să mă credeţi că doresc din toată inima să fie o greşeală. Totuşi, în buzunarele mortului au fost găsite actele soţului dumneavoastră...

— Poate că i le-a furat cineva...

Totuşi, fără să vrea, în vocea ei începea să se simtă îngrijorarea. Urmări privirea lui Maigret, care se uita la poza de pe pian, şi spuse:

— Fotografia a fost făcută când era deja la regim...

— Dacă vreţi, vă las să luaţi masa şi mă întorc să vă iau peste o oră, zise comisarul.

— Nici vorbă... Dacă sunteţi convins că... că trebuie... Eugenie!... Haina mea de mătase neagră, geanta şi mănuşile.

*

* *

Maigret nu era deloc interesat de caz, care avea toate caracteristicile unuia dezagreabil prin excelenţă. Era adevărat că păstrase în minte imaginea bărbatului cu barbişon - care era la regim! - şi pe cea a copilului în costumul de la prima împărtăşanie, dar asta se întâmplase fără voia lui.

Toate acele demersuri semănau cu o adevărată corvoadă. Se întorsese într-o atmosferă din ce în ce mai sufocantă şi străbătuse aleea centrală, fără să-şi mai poată scoate haina de data asta. Apoi aşteptase treizeci şi cinci de minute pe o bancă din

gara de la Melun, de unde cumpără un coş cu sandvişuri, fructe şi o sticlă de vin.

La trei după-amiaza, stătea faţă în faţă cu doamna Gallet, într-un compartiment de la clasa I, în trenul care circulă pe linia principală spre Moulins, trecând prin Sancerre.

Perdelele erau trase, geamurile deschise, dar numai din când în când se putea simţi o mică adiere de aer proaspăt.

Maigret scosese pipa din buzunar, apoi se uitase spre doamna Gallet şi renunţase la ideea de a fuma în prezenţa ei.

Trenul mergea deja de un ceas când femeia îl întrebă cu o voce mai naturală:

— Cum aţi explica dumneavoastră ce s-a întâmplat?

— Până în acest moment, nu pot să explic nimic, doamnă. După cum v-am spus, crima a fost comisă în noaptea de 25 spre 26, la Hotelul Loara. Suntem în perioada vacanţei... Adevărul e că Parchetele din provincie se mişcă destul de greu... Poliţia Judiciară a fost anunţată abia în dimineaţa asta... Soţul dumneavoastră obişnuia să vă trimită cărţi poştale?

— Totdeauna când era plecat.

— Călătorea mult?

— Cam trei săptămâni pe lună. Mergea la Rouen, unde, de douăzeci de ani, trăgea la Hotelul Poştei!... De acolo, se deplasa în toată Normandia, dar, pe cât posibil, făcea în aşa fel încât seara să se întoarcă la Rouen.

— Aveţi doar un băiat?

— Da, unul singur! Lucrează la o bancă din Paris...

— Nu locuiţi împreună la Saint-Fargeau?

— E prea departe ca să vină în fiecare zi. Dar îşi petrece toate duminicile cu noi.

— Ar fi bine să mâncaţi ceva!

— Mulţumesc! răspunse ea pe acelaşi ton cu care ar fi replicat unei impertinenţe.

Şi adevărul e că nu prea o vedea ronţăind un sandviş ca fitecine şi bând vin călduţ din paharele de hârtie cerată ale companiei.

Îţi dădeai seama că, pentru ea, demnitatea nu era o vorbă în vânt. Probabil că nu fusese niciodată drăguţă, dar avea trăsături regulate şi, fără atitudinea aceea rigidă, nu ar fi fost lipsită de farmec, datorită unei melancolii pe care o exprima fizionomia ei, accentuată de felul în care îşi ţinea capul aplecat într-o parte.

— De ce l-ar fi ucis cineva pe soţul meu?

— Avea duşmani?

— Nici duşmani, nici prieteni! Trăim retraşi, ca toţi cei care au cunoscut şi alte timpuri decât cele brutale şi vulgare de după război.

— Ah!...

Călătoria nu se mai sfârşea. Maigret ieşi în mai multe rânduri pe culoar ca să tragă câteva fumuri din pipă. Gulerul de la cămaşă se moleşise din cauza căldurii şi a transpiraţiei abundente. O invidia pe doamna Gallet, care parcă nici nu băga de seamă că afară erau treizeci şi trei-treizeci şi patru de grade la umbră şi avea exact aceeaşi poziţie ca la plecare, ca la un drum cu autobuzul, cu poşeta pe genunchi, mâinile pe poşetă şi capul puţintel întors spre uşă.

— Cum a fost ucis a... acel om?

— Nu spune în telegramă... Am înţeles că a fost găsit mort dimineaţă...

Doamna Gallet avu o tresărire şi, pentru o clipă, rămase cu gura întredeschisă şi respiraţia tăiată.

— Nu se poate să fie soţul meu... Cartea poştală e o dovadă, nu?... Nici măcar n-ar fi trebuit să mă deranjez...

Fără să ştie exact de ce, Maigret regretă că nu luase fotografia de pe pian, pentru că partea de sus a acelei feţe aproape că i se ştersese din minte. În schimb, îşi amintea foarte clar gura prea lungă, barbişonul des şi umerii prost croiţi ai redingotei.

Trenul se opri în gara Tracy-Sancerre la şapte seara, de unde trebuiră să mai meargă un kilometru pe şosea şi să treacă podul suspendat de peste Loara.

Aceasta nu oferea însă spectacolul maiestuos al unui râu, ci imaginea unei infinităţi de pârâiaşe zglobii care curgeau printre bancurile de nisip de culoarea grâului prea copt.

Pe una dintre aceste insuliţe, un personaj în costum de nanchin pescuia cu undiţa. Apoi zăriră Hotelul Loara, a cărui faţadă galbenă se înălţa de-a lungul cheiului.

Razele soarelui cădeau mai oblic, dar aerul, dens din cauza vaporilor de apă, rămânea irespirabil.

Acum, doamna Gallet mergea în faţă şi, văzând un bărbat care se plimba în apropierea hotelului, probabil colegul său, Maigret se încruntă la gândul că el şi soţia decedatului formau un cuplu de un ridicol desăvârşit.

Oameni aflaţi în vacanţă, mai ales familii, cu haine în culori deschise, se aşezau la masă sub o boltă din sticlă, serviţi de chelneriţe cu şorţuri şi bonete albe.

Doamna Gallet văzuse tăbliţa cu numele hotelului, înconjurat de ecusoanele câtorva cluburi. Se duse direct spre uşă.

— De la Poliţia Judiciară? întrebă bărbatul care se plimba, oprindu-l pe Maigret.

— Da.

— A fost transportat la primărie. Autopsia are loc la ora opt. Grăbeşte-te!

*

* *

Să se grăbească să facă cunoştinţă cu mortul! Maigret îşi tira picioarele în continuare, ca un om care îndeplineşte o sarcină neplăcută şi lipsită de interes.

Mai târziu, avu răgazul să rememoreze al doilea şi cel din urmă contact.

Satul era de un alb intens în lumina violentă a acelui sfârşit de după-amiază. Găini şi gâşte treceau prin mijlocul drumului şi, la cincizeci de metri, într-un petic de umbră, doi bărbaţi cu şorţuri albastre potcoveau un cal.

În faţa primăriei, câţiva oameni stăteau la masă pe terasa unei cafenele şi din umbra copertinei cu dungi roşii şi galbene se degaja un fel de ambianţă de bere proaspătă, de cuburi de gheaţă ce plutesc în băuturi aromate, de ziare venite de la Paris.

În mijlocul pieţei erau parcate trei maşini. O infirmieră căuta farmacia. În primărie, o femeie spăla coridorul cu pardoseală cenuşie.

— Puteţi să-mi spuneţi unde e corpul?

— În spate!... În curtea şcolii... Domnii sunt acolo... Luaţi-o pe-aici...

Arătă spre o uşă deasupra căreia era scris cuvântul Fete, în timp ce cuvântul Băieţi figura pe cealaltă aripă a clădirii.

Doamna Gallet mergea înainte cu o siguranţă neaşteptată. Totuşi, Maigret intuia că era împinsă mai curând de un fel de rătăcire a minţii.

În curtea şcolii, un medic în halat alb fumă o ţigară, plimbându-se ca un om care aştepta ceva. Din când în când îşi freca mâinile foarte delicate.

Alte două personaje stăteau de vorbă cu glas scăzut, lângă o masă pe care era întins un corp acoperit cu un cearşaf.

Comisarul încercă să frâneze mersul impetuos al însoţitoarei sale, dar nu avu timp să intervină.

Femeia se opri în faţa mesei şi, cu respiraţia tăiată, ridică brusc cearşaful în dreptul feţei.

Nu scoase nici un strigăt. Cei doi bărbaţi care stăteau de vorbă întoarseră capul spre ea cu uimire. Doctorul strigă în faţa unei uşi, punându-şi mănuşile de cauciuc:

— Încă nu s-a-ntors domnişoara Angele?

În timp ce acesta îşi scotea o mănuşă ca să-şi aprindă altă ţigară, doamna Gallet stătea

nemişcată, încremenită, iar Maigret era gata să-i vină în ajutor.

Femeia îşi întoarse brusc spre el faţa plină de ură şi îi strigă:

— Cum e posibil?... Cine a îndrăznit?...

— Veniţi, doamnă... El e, nu-i aşa?...

Ochii ei priveau acum cu repeziciune când la cei doi bărbaţi, când la medicul îmbrăcat în alb, când la infirmiera care se apropia cu un mers legănat.

— Ce au să-i facă? rosti ea cu o voce mai răguşită.

Şi văzând că Maigret, jenat, ezita să răspundă, se năpusti e^supra corpului neînsufleţit al soţului ei, aruncă spre curte şi spre cei ce se aflau acolo o privire furioasă, sfidătoare şi strigă:

— Nu vreau!... Nu vreau!...

Au fost nevoiţi să o ia de acolo cu forţa şi să o dea în grijă portăresei, care îşi lăsă în părăsire găleţile cu apă. Când Maigret se întoarse în curtea şcolii, medicul avea un bisturiu în mină, o mască pe faţă, iar infirmiera îi întindea un flacon din sticlă mată.

Comisarul lovi cu piciorul, fără să vrea, o pălărioară din mătase neagră, împodobită cu o fundă mov şi o bijuterie din briliante false.

Nu rămase să asiste la autopsie. Se apropia înserarea şi medicul spusese:

— Am şapte invitaţi la cină la Nevers...

Ceilalţi doi bărbaţi erau judecătorul de instrucţie şi grefierul. Judecătorul, după ce dădu mâna cu Maigret, îi spuse doar atât:

— Luaţi legătura cu poliţia locală, care a început ancheta! E un caz tare încurcat.

Cadavrul era gol sub cearşaf.

Trista întâlnire dură doar câteva clipe. Corpul era aşa cum ţi-l puteai imagina după fotografie: lung, osos, cu un piept rahitic de birocrat şi cu o piele albă care făcea firele de păr să pară foarte negre, deşi cele de pe piept erau roşcate.

Avea întreagă doar o jumătate de faţă, căci obrazul stâng fusese distrus de focul de armă.

Ochii erau deschişi. Pupilele, de un cenuşiu deschis, erau doar puţin mai decolorate decât în fotografie.

„Era la regim...", spusese doamna Gallet.

În sfârşit, sub sânul stâng, o rană clară, regulată, păstrase forma unei lame.

Doctorul se legăna de pe un picior pe altul de nerăbdare în spatele lui Maigret.

— Dumneavoastră trebuie să vă trimit raportul? Pe ce adresă?

— La Hotelul Loara...

Judecătorul şi grefierul se uitau în altă parte şi nu scoteau o vorbă. Maigret, vrând să iasă, greşi uşa şi nimeri într-o sală de clasă, printre bănci.

În clasă era o răcoare ideală şi comisarul zăbovi un moment în faţa unor cromolitografii reprezentând „secerişul", o „fermă iarnă" şi o „zi de piaţă în oraş".

Pe o etajeră se aflau, confecţionate din lemn, cositor şi fier, toate unităţile de greutate şi de volum în ordinea mărimii.

Comisarul îşi şterse transpiraţia de pe frunte. Când să iasă, dădu nas în nas cu inspectorul de poliţie de la Nevers, care îl căuta.

— Bun! Ai sosit! Voi putea să plec la Grenoble, unde mă aşteaptă soţia mea... Închipuie-ţi că ieri dimineaţă, când ni s-a telefonat, plecam în concediu...

— Ai găsit ceva?

— Absolut nimic! Ai să vezi că e un caz incredibil... Dacă vrei să cinăm împreună, o să-ţi dau toate detaliile, dacă putem să le numim detalii... Nu s-a furat nimic!.. Nimeni n-a văzut şi n-a auzit nimic!... Trebuie să fii abil, nu glumă, ca să spui de ce a fost omorât omul ăsta... Un singur lucru ar fi demn de luat în seamă, dar probabil nu va duce prea departe... Când stătea la Hotelul

Loara, cum i se întâmpla din când în când, spunea că e domnul Clement, rentier din Orleans...

— Haide să bem un păhărel! îi propuse Maigret.

Îşi amintea de atmosfera tentantă de pe terasă, care îi apăruse mai adineauri că o adevărată oază.

Totuşi, când se aşeză în faţa unei beri reci, nu simţi mulţumirea la care se aşteptase.

— O anchetă cât se poate de dezamăgitoare, îi explică însoţitorul său, oftând. O să vezi! N-ai de ce să te-agăţi! Şi nimic neobişnuit, doar că omul ăla a fost asasinat...

Continuă pe acelaşi ton timp de câteva minute, fără să-şi dea seama că Maigret nu-l asculta.

Unii oameni, deşi îi întâlneşti o singură dată pe stradă, au o fizionomie care îţi rămâne întipărită în minte. Maigret văzuse doar o fotografie a lui Emile Gallet, o jumătate de faţă şi corpul livid.

Dar fotografia era mult mai clară în mintea lui.

Şi încerca să-i dea viaţă, să şi-l închipuie pe domnul Gallet împreună cu soţia lui, în sufrageria lor de la Saint-Fargeau, sau ieşind din vilă ca să ia trenul din gară.

În imagini ce reveneau ca nişte străfulgerări, partea de sus a feţei devenea tot mai clară. I se păru că-şi aminteşte de nişte cearcăne mari, plumburii.

— Pun prinsoare că suferea de ficat! spuse el deodată, cu glas scăzut.

— În orice caz, n-a murit de o boală de ficat! răspunse vexat inspectorul din Nevers. O boală de ficat nu-ţi distruge jumătate de faţă şi nu-ţi străpunge inima!

Lămpile unui stand de tir se aprindeau în mijlocul pieţei, unde era demontată o roată cu căluşei.

Capitolul 2
Tânărul cu ochelari

Doar două-trei grupuri mai întârziau la masă. Din camerele de la primul etaj se auzeau protestele unor copii forţaţi să se culce.

O voce de femeie zise, din spatele unei ferestre:

— L-ai văzut pe domnul acela mare? E poliţist! Dacă nu eşti cuminte, te bagă la-nchisoare...

În timp ce mânca, iar privirea îi rătăcea asupra decorului, Maigret auzea un murmur insistent. Era inspectorul Grenier din Nevers, care vorbea de dragul de a vorbi.

— Măcar să-i fi furat ceva! Atunci totul ar fi fost simplu ca bună ziua! Azi e luni... Crima a fost comisă în noaptea de sâmbătă spre duminică... A fost zi de bâlci... Şi în zilele astea, în afara comedianţilor, de care mă feresc din principiu, pe aici dau târcoale tot felul de oameni... Nu ştii cum e la ţară, comisare!... Aici poţi întâlni indivizi mai periculoşi decât răufăcătorii din Paris...

— În fond, îl întrerupse Maigret, dacă nu era bâlciul, crimă ar fi fost descoperită imediat.

— Ce vrei să spui?

— Că din cauza tirului şi a petardelor nimeni nu a auzit împuşcătura... Nu mi-ai spus că moartea lui Gallet n-a fost pricinuită de rana de la cap?

— Aşa zice medicul. Autopsia va confirma această ipoteză. Omul a primit mai întâi un glonţ în cap. Dar se pare că ar mai fi putut să trăiască încă două trei-ore. Apoi, imediat, a fost lovit cu cuţitul drept în inimă şi moartea a fost instantanee... Cuţitul a fost găsit.

— Şi revolverul?

— L-au căutat, dar degeaba!

— Cuţitul era în cameră?

— La câţiva centimetri de cadavru... Gallet avea vânătăi la încheietura mâinii stângi... Probabil că el, rănit, a scos cuţitul şi s-a repezit la agresor... Dar nu mai avea putere.... Asasinul l-a prins de mina, i-a întors-o şi i-a înfipt lama în piept... Nu e doar părerea mea, ci şi a doctorului.

— Prin urmare, dacă n-ar fi fost bâlciul, probabil că Gallet n-ar fi murit!

Maigret nu încerca să facă deducţii ingenioase, nici să-şi uluiască în vreun fel colegul din provincie. Gândul îi trecuse, pur şi simplu, prin minte. Urmărea acest fir, curios să vadă unde ducea.

Dacă n-ar fi fost vacarmul căluşeilor, al standului de tir şi al petardelor, detunătura ar fi fost auzită. Cei de la hotel ar fi dat fuga şi poate că ar fi intervenit înainte că victima să fie înjunghiată.

Se lăsase noaptea. Nu mai vedeai decât scânteierile râului în bătaia lunii şi cele două felinare de la fiecare capăt de pod. La cafenea, câţiva clienţi jucau biliard.

— O poveste ciudată! conchise inspectorul Grenier. Auzi, sper că nu s-a făcut unsprezece? Am tren la unsprezece şi treizeci şi două de minute şi fac un sfert de oră până la gară. Spuneam că dacă ar fi putut să dispară ceva...

— La ce oră închid barăcile bâlciului?

— La miezul nopţii! Aşa e regulamentul!

— Asta înseamnă că asasinatul a fost comis înainte de miezul nopţii şi că, în consecinţă, probabil nu toţi cei de la hotel dormeau.

Fiecare îşi urmărea cursul propriilor gânduri şi conversaţia continua alandala.

— Şi mai e şi faptul că-şi zicea domnul Clement... Probabil că ai aflat de la patron... Venea din când în când... Cam din şase în şase luni... Prima dată a tras aici acum zece ani, când s-a dat tot drept domnul Clement, rentier din Orleans...

— Nu avea o valijoară, aşa cum poartă cu ei de obicei comis-voiajorii?

— N-am remarcat aşa ceva în cameră... Dar o să afli de la patronul hotelului... Ei, domnule Tardivon!... O clipă, te rog... Comisarul Maigret de la Paris ar vrea să-ţi pună o întrebare... Domnul Clement ducea cu el, de obicei, o valijoară de comis-voiajor?

— Care conţinea tacâmuri de argint! preciză comisarul.

— Nu! Avea totdeauna o geantă de călătorie cu lucruri, schimburi, pentru că era foarte îngrijit. Nu l-am văzut de două ori în haină. De cele mai multe ori purta o redingotă neagră sau de un cenuşiu închis...

— Vă mulţumesc!

Şi Maigret se gândea la firma Niel & Co, al cărei agent general pentru Normandia era domnul Gallet. Firma era specializată în obiecte de argint pentru cadouri: jucărioare, pahare stil fără picior, tacâmuri de argint, coşuri pentru fructe, servicii de tăiat, palete pentru tăiat tartă...

Înghiţi bucată foarte mică de prăjitură cu migdale pe care o chelneriţă i-o pusese în faţă, apoi îşi umplu pipa.

— Un păhărel de rachiu? îl întrebă domnul Tardivon.

— Dacă vreţi...

Patronul se duse el însuşi să aducă sticla şi se aşeză la masa celor doi poliţişti.

— Aşadar, dumneavoastră, domnule comisar, veţi continua ancheta? Ce mai poveste, nu? Şi tocmai când începe sezonul! Nu vă spun că şapte clienţi au plecat în dimineaţa asta şi s-au instalat la Hotelul Comerţului... Sănătate, domnilor!... Cât despre domnul Clement... M-am obişnuit să-i zic aşa... De altfel, cine ar fi bănuit că nu era numele lui adevărat?

Terasa devenea din ce în ce mai pustie. Un chelner aranja lângă perete dafinii în hârdaie aşezaţi lângă mese. Un tren de marfă trecu pe celălalt mal şi cei trei bărbaţi urmăriră maşinal cu privirea haloul roşiatic care se deplasa la poalele colinei.

Domnul Tardivon îşi începuse cariera ca bucătar la o casă mare şi păstrase o anumită solemnitate, un mod oarecum condescendent de a vorbi, aplecându-se spre interlocutor.

— Lucrul de-a dreptul extraordinar, continuă el, încălzind paharul rece de rachiu în mină, e că puţin a lipsit ca această crimă să nu aibă loc...

— Ziua de bâlci! exclamă Grenier, aruncându-i o privire comisarului.

— Nu ştiu ce vreţi să spuneţi... Nu!... Sâmbătă dimineaţă, când a sosit domnul Clement, i-am oferit camera albastră, care dă spre drumul urzicilor, cum îi spunem noi... E drumul pe care îl vedeţi în stânga... I se spune aşa pentru că, de când nu mai e folosit, a fost năpădit de urzici...

— De ce nu mai e folosit? întrebă Maigret.

— Vedeţi zidul acela, imediat peste drum, nu?... E zidul vilei domnului de Saint-Hilaire... În ţinut, oamenii îi spun de cele mai multe ori micul castel, ca să-l deosebească de cel mare, vechiul castel din Sancerre, care se află sus pe coastă... De aici îi putem zări turnuleţele... Are şi un parc foarte frumos... Aşadar, pe vremuri, când Hotelul Loara nu exista, acest parc începea de aici, iar intrarea de onoare, cu poartă din fier forjat, era la capătul celălalt al drumului urzicilor... Poartă încă mai există, dar nu mai e folosită, pentru că a fost făcută altă intrare, dinspre chei, la vreo cinci sute de metri... Pe scurt, i-am oferit domnului Clement camera albastră, ale cărei ferestre dau în partea aceea. E linişte. Nu trece nimeni pe-acolo, căci drumul nu duce nicăieri... După-masă, când s-a întors, nu ştiu de ce m-a întrebat dacă n-am altă cameră, cu vedere spre curte... Nu aveam nici o cameră liberă... Iarna ai de unde alege, pentru că nu vin decât clienţii obişnuiţi, comis-voiajori care îşi fac traseul la date fixe... Dar vara!... Aţi crede că cei mai mulţi dintre clienţii mei sunt parizieni?... Nimic nu e mai sănătos ca aerul de pe malul Loarei... Cum vă spuneam, i-am explicat domnului Clement că era imposibil şi i-am precizat că îi dădusem cea mai plăcută cameră... În curte sunt găini, gâşte... Tot timpul scoatem apă din puţ şi lanţul, deşi e uns, se încăpăţânează să

scârţâie!... N-a insistat... Dar să presupunem că aveam o cameră cu faţa spre curte... N-ar fi murit!...

— De ce? murmură Maigret.

— Nu vi s-a spus că focul de armă a fost tras de la cel puţin şase metri?... Camera are doar cinci... Prin urmare, asasinul era afară... A profitat că drumul urzicilor era pustiu... N-ar fi putut intra în curte ca să tragă... De altfel, ar fi fost auzit... Încă un păhărel, domnilor? Bineînţeles, fac eu cinste!

— De două ori! rosti comisarul.

— Ce, de două ori? întrebă Grenier.

— Hazardul s-a manifestat de două ori! Prima dată, când gălăgia bâlciului a acoperit detunătura revolverului. A doua oară, când toate camerele care dădeau spre curte erau deja ocupate...

Întoarse capul spre domnul Tardivon, care tocmai umpluse paharele.

— Câţi clienţi aveţi acum?

— Treizeci şi patru, cu tot cu copii...

— N-a plecat nimeni după crimă?

— V-am spus că şapte persoane. O familie de la periferia Parisului, cred că din Saint-Denis... Un fel de mecanic, cu soţia, soacra, cumnata şi copiii... Nişte oameni destul de prost-crescuţi, în paranteză fie spus, aşa că nu mi-a părut deloc rău când i-am văzut că se mută de la mine... Fiecare cu clientela lui... Toată lumea are să vă spună că aici stau numai oameni bine...

— Cu ce-şi ocupa timpul domnul Clement?

— Mi-ar fi greu să vă spun... Pleca pe jos... La un moment dat, am crezut că avea prin împrejurimi un copil nelegitim. O simplă presupunere... Aşa e omul, caută un motiv pentru toate! Era un bărbat foarte amabil, dar avea tot timpul un aer trist... Nu l-am văzut niciodată mâncând la masa de oaspeţi... Iarna, avem o masă pentru oaspeţi... Prefera să stea într-un colţ, singur...

Maigret scosese din buzunar un carneţel modest, cu scoarţe din pânză cerată neagră. Notă cu creionul:

1. Să telegrafiez la Rouen.

2. Să telegrafiez la societatea Niel.

3. Să văd curtea.

4. Să culeg informaţii despre proprietatea Saint-Hilaire.

5. Amprentele digitale de pe cuţit.

6. Lista clienţilor de la hotel.

7. Familia mecanicului de la Hotelul Comerţului.

8. Cei care au părăsit Sancerre duminică, pe 26.

9. Să anunţ prin toboşarul oraşului o recompensă pentru cei care l-au întâlnit pe domnul Gallet sâmbăta, pe 25.

Colegul său din Nevers, cu un zâmbet forţat pe buze, îi urmărea cu privirea cele mai mici mişcări.

— Gata? Ai deja o bănuială?

— Nici vorbă. Dau două telegrame şi mă culc... În cafenea nu mai erau decât oameni din ţinut, care îşi terminau partida de biliard. Maigret se duse să arunce o privire spre drumul urzicilor, care fusese aleea centrală a unei mari proprietăţi şi încă mai avea două şiruri de stejari falnici.

Vegetaţia stufoasă năpădise totul. La ora aceea, nu putea vedea nimic.

Grenier se pregătea să plece la gară şi Maigret se întoarse ca să dea mâna cu el.

— Baftă! Dar, între noi fie vorba, e o poveste afurisită, nu-i aşa?... Nimic senzaţional!... Şi nimic de care să te poţi agăţa!... La drept vorbind, îmi pare bine că nu mă ocup eu de ea...

Comisarul primi o cameră la primul etaj, unde ţânţarii începură să-i zumzăie în jurul capului de cum intră. Era prost dispus. Treaba care îl aştepta era sumbră, prea puţin pasionantă, de rutină.

Şi totuşi, după ce se culcă în pat, în loc să adoarmă, începu să se gândească la chipul lui

Gallet, din care vedea când doar un obraz, când doar partea de jos.

Se întoarse de zece ori greoi în aşternutul jilav. Putea să audă susurul râului, clipocitul apei ce trecea pe lângă bancurile de nisip.

Fiecare caz are caracteristica lui, pe care o „prinzi" mai devreme sau mai târziu şi care îţi oferă adesea cheia misterului.

Oare caracteristica proprie celui de faţă nu era mediocritatea?

Mediocritate la Saint-Fargeau! Oraş mediocru! Decor meschin, cu portretul băiatului în costumul de la prima împărtăşanie pe perete şi fotografia tatălui în redingotă prost croită pe pian!

Mediocritate la Sancerre! Vilegiatură ieftină! Hotel de mâna a doua!

Toate detaliile accentuau şi mai mult cenuşiul tabloului.

Reprezentantul firmei Niel: argintărie falsă, lux fals, stil fals!

Hărmălaia unui bâlci, un stand de tir şi petarde pe deasupra...

Şi până şi distincţia nenaturală a doamnei Gallet, a cărei pălărie împodobită cu o bijuterie falsă se rostogolise în praful din curtea şcolii!

*

* *

Maigret află cu uşurare a doua zi că văduva plecase cu primul tren spre Saint-Fargeau şi că sicriul cu rămăşiţele pământeşti ale lui Emile Gallet era transportat, cu un camion închiriat, la vila Les Marguerites.

Era nerăbdător să termine cât mai repede. Toată lumea plecase: judecătorul, medicul care avea şapte invitaţi şi inspectorul Grenier.

Aşa că sarcinile importante rămăseseră toate pe capul lui.

Mai întâi, aştepta răspunsul la telegramele trimise seara trecută.

Apoi, trebuia să examineze camera unde fusese săvârşita crima. În sfârşit, avea să se ocupe de toţi cei care ar fi putut să comită crima şi care, în consecinţă, erau suspecţi.

Răspunsul de la Rouen sosi fără întârziere. Venea de la poliţia oraşului:

Interogat personal de la Hotelul Poştei. Casiera, Irma Strauss, a declarat că numitul Emile Gallet îi trimitea în plic ilustrate de reexpediat. Primea o sută de franci pe lună. Făcea asta de cinci ani şi are impresia că precedenta casieră făcuse la fel.

O jumătate de oră mai târziu, adică la zece, sosi o telegramă de la Niel:

Emile Gallet nu mai este angajatul firmei noastre din 1912.

În acel moment îşi începu misiunea toboşarul oraşului. Maigret, care tocmai îşi terminase micul dejun, examina curtea hotelului, care nu avea nimic deosebit. Chiar atunci află că îl căuta cantonierul.

— Eram pe drumul care duce la Saint-Thibaut, îi explică acesta, când l-am văzut pe respectivul domn Clement, pe care îl cunoşteam pentru că îl întâlnisem de câteva ori şi mai ales după redingotă. Chiar atunci, un tânăr a ieşit de pe drumul spre fermă şi s-au pomenit faţă în faţă. Eram, ca să zic aşa, la o sută de metri de ei, dar am înţeles foarte bine că se certau...

— S-au despărţit imediat?

— Nu! Au urcat coasta o bucată de drum. Apoi bătrânul s-a întors singur. Abia după o jumătate de oră l-am revăzut pe tânăr în piaţă, la Hotelul Comerţului!

— Cum arăta?

— Unul înalt şi slab... Cu o faţă lungă şi ochelari.

— Cum era îmbrăcat?

— N-aş putea spune... Dar cred că avea haine cenuşii... sau negre... Voi primi cei cincizeci de franci?...

Maigret îi dădu banii şi se îndreptă spre Hotelul Comerţului, unde, în ajun, îşi băuse aperitivul.

Tânărul luase acolo masa de prânz în ziua de sâmbătă 25 iunie, dar chelnerul care îl servise era în concediu la Pouilly, la o distanţă de vreo douăzeci de kilometri de hotel.

— Sunteţi sigur că n-a dormit aici?

— Ar apărea în registru....

— Nimeni nu-şi aminteşte de el?

Casiera îşi aducea aminte că cineva ceruse tăiţei fără unt şi că fuseseră obligaţi să-i pregătească special pentru el.

— Un tânăr care şedea acolo, în stânga stâlpului, şi avea un ten de om bolnav.

Începea să se încălzească bine şi, pe de altă parte, Maigret nu mai avea acum acea apatie plictisită din cursul dimineţii.

— Avea o faţă lungă?... Şi buze subţiri?...

— Da, o gură mare şi dispreţuitoare!... N-a vrut nici cafea, nici tărie... Clienţi d'ăştia...

De ce-şi amintise de portretul băiatului soţilor Gallet?

Maigret avea patruzeci şi cinci de ani. Îşi petrecuse jumătate din viaţă în cele mai diferite servicii din cadrul poliţiei: la moravuri, la „stradă", la „mondenă", la brigada care avea în grijă gările şi la cea care se ocupa de jocurile de noroc.

Era de ajuns pentru suprimarea oricărei veleităţi de misticism şi pentru pierderea încrederii în intuiţie.

Totuşi, de aproape douăzeci şi patru de ore, cele două portrete, al tatălui şi al fiului, îl obsedau, la fel ca şi fraza banală rostită de doamna Gallet: „Era la regim..."

Se îndreptă, fără o idee foarte clară, spre sediul poştei şi ceru legătura cu primăria din Saint-Fargeau.

— Alo!... Aici Poliţia Judiciară... Puteţi să-mi spuneţi când va avea loc înmormântarea domnului Gallet?

— Mâine, la ora opt...

— La Saint-Fargeau?

— Da, aici!...

— Încă o întrebare! Cu cine vorbesc?

— Cu învăţătorul...

— Îl cunoaşteţi pe fiul domnului Gallet?

— L-am văzut de câteva ori... A venit în dimineaţa asta pentru documente...

— Cum arată?

— Ce vreţi să spuneţi?

— E înalt, slab?

— Da... Cam aşa...

— Poartă ochelari?

— O clipă!... Mi-am amintit!.. Ochelari cu ramă de baga...

— Nu ştiţi dacă e bolnav?

— Cum aş putea să ştiu? E palid, desigur...

— Vă mulţumesc...

După zece minute, comisarul intra iar la Hotelul Comerţului.

— Auziţi, doamnă, clientul dumneavoastră de sâmbătă purta ochelari?

Casiera se gândi şi, în cele din urmă, dădu din cap.

— Da... Nu... Nu mai ştiu... Vara vine atâta lume!... Cel mai mult m-a frapat gura lui... Chiar i-am spus chelnerului că are o gură de broscoi...

Îl găsi mai greu pe cantonier, care îşi bea cei cincizeci de franci alături de nişte tovarăşi de-ai săi, într-o cârciumă mică ascunsă în spatele bisericii.

— Mi-ai spus că respectivul avea ochelari.

— Da, tânărul! Nu bătrânul...

— Ce fel de ochelari?

— Păi, rotunzi, nişte cercuri negre...

Când se trezise de dimineaţă, Maigret aflase cu mulţumire că mortul fusese luat, iar doamna Gallet, judecătorul, medicul şi poliţiştii plecaseră.

Spera să aibă în sfârşit de-a face cu o problemă obiectivă şi să nu mai fie nevoit să-şi tot aducă

aminte de figura ciudată a bătrânului cu barbişon.

La trei după-amiaza, luase trenul spre Saint-Fargeau.

La început, văzuse doar fotografia lui Emile Gallet. Apoi îi zărise jumătate din faţă.

Acum nu mai putea găsi decât un sicriu închis definitiv.

Totuşi, în timp ce trenul se punea în mişcare, avea oarecum impresia jenantă că alerga după acel mort.

La Sancerre, domnul Tardivon, dezamăgit, le spunea celor mai buni clienţi ai săi, oferindu-le un păhărel de rachiu:

— Un bărbat care părea serios... Un om de vârsta noastră!... Şi uite că pleacă fără măcar să fi intrat în cameră!... Vreţi să vedeţi locul unde a muriţi... E ciudat... Asta au făcut-o poliţiştii din Nevers... Înainte să ia cadavrul, i-au desenat conturul cu cretă pe podea... Aveţi grijă să nu atingeţi nimic!... Nu ştii niciodată unde pot să te ducă chestiile astea!

Capitolul 3
Răspunsurile lui Henry Gallet

Maigret, care îşi petrecuse noaptea la el acasă, în apartamentul de pe bulevardul Richard Lenoir, ajunse la Saint-Fargeau miercuri, cu puţin înainte de opt dimineaţa. Ieşi din gară, apoi se răzgândi, se întoarse şi îl întrebă pe angajatul de la căile ferate:

— Domnul Gallet călătorea des cu trenul?

— Tatăl sau fiul?

— Tatăl.

— În fiecare lună, pleca pentru trei săptămâni. Luă un bilet de clasa a II-a până la Rouen.

— Şi fiul?

— Vine aproape în fiecare sâmbătă seara, de la Paris, cu un bilet dus-întors de clasa a III-a, şi pleacă înapoi duminică, cu ultimul tren. Cine s-ar fi gândit la una ca asta!... Parcă îl văd şi acum, în prima duminică din iunie, deschizând sezonul de pescuit...

— Tatăl sau fiul?

— Tatăl! Uitaţi! Bărcuţa aceea albastră dintre copaci e a lui!... O bărcuţă pe care toţi vor dori s-o cumpere, pentru că a făcut-o cu mâna lui, din stejar, şi i-a adus o mulţime de perfecţionări... La fel şi cu sculele lui de pescuit...

Maigret adăugă, conştiincios, acest nou amănunt la imaginea încă incompletă pe care o avea despre decedat. Se uită la bărcuţă, la Sena şi făcu un efort să şi-l imagineze pe bărbatul cu barbişon stând nemişcat ore întregi cu undiţa în mina.

Apoi porni spre Les Marguerites, remarcând faptul că un dric de clasa a II-a, gol, urma acelaşi traseu.

În preajma casei nu se zărea decât un bărbat care împingea o roabă şi care se opri văzând dricul, curios, probabil, să vadă cortegiul.

Clopoţelul de la poartă fusese înfăşurat într-o bucată de pânză. Uşa de la intrare fusese drapată în negru şi iniţialele defunctului ieşeau în evidenţă, brodate cu fir argintiu.

Maigret nu se aştepta la atâta pompă. La stânga, pe coridor, fusese aşezată o tavă pe care se afla o singură carte de vizită îndoită la un colţ: cea a primarului din Saint-Fargeau.

Salonul unde fusese primit comisarul devenise acum cameră mortuară, iar mobila fusese mutată în sufragerie. Draperii negre acopereau pereţii; sicriul era aşezat în centru, înconjurat de luminări.

Era greu să spui de ce, dar totul avea ceva misterios, echivoc. Poate pentru că nu era acolo nici un vizitator şi simţeai că nici nu va veni vreunul, deşi dricul era deja la poartă?

Şi cartea aceea de vizită, singură, care imita litografia! Ciucurii aceia de argint! Şi, de fiecare parte a sicriului, o siluetă: doamna Gallet în dreapta, în haine de doliu, cu voal pe faţă şi un şirag de mătănii între degete; Henry Gallet în stânga, îmbrăcat şi el tot în negru.

Maigret păşi fără să facă zgomot, se înclină, umezi un fir de merişor în apă sfinţită şi stropi sicriul. Simţi că mama şi fiul îl urmăreau cu privirea, dar nici unul nu rosti nici o vorbă.

Comisarul se aşeză atunci într-un colţ, trăgând cu urechea la zgomotele de afară şi cu ochiul la expresiile de pe faţa tânărului. Caii băteau din când în când cu copita pe alee. Cioclii vorbeau cu glas scăzut, afară, lângă fereastră. Iar în camera mortuară, luminată doar de luminări, trăsăturile neregulate ale fiului păreau şi mai accentuate, din cauza negrului dominant, care îi scotea în evidenţă paloarea maladivă a pielii.

Părul, pieptănat cu cărare pe mijloc, era lipit de cap. Avea fruntea înaltă, bombată. Iar în spatele lentilelor groase ale ochelarilor cu ramă de baga era greu să-i surprinzi privirea neliniştită de miop.

În răstimpuri, doamna Gallet îşi ştergea ochii cu batista neagră, sub voal. Privirea lui Henry nu se fixă nicăieri. Aluneca peste lucruri, evitându-l totdeauna pe comisar, care auzi cu uşurare paşii cioclilor.

Puţin mai târziu, targa lovi pereţii coridorului. Doamna Gallet suspină încetişor, iar fiul ei se mulţumi să o bată uşor cu mâna pe umăr, privind în altă parte.

Contrastul era frapant între fastul dricului de clasa a II-a şi cele două siluete care mergeau în urma lui, precedate de un maestru de ceremonii derutat.

Era în continuare foarte cald. Omul cu roaba îşi făcu semnul crucii şi plecă pe un drum care tăia de-a dreptul printre case, în timp ce micul cortegiu

străbătea strada, destul de largă ca să poată defila pe ea regimente întregi.

*

* *

Lăsând ceremonia religioasă să-şi urmeze cursul, în timp ce un grup de ţărani se adunase în piaţă, Maigret intră în primărie, unde nu găsi pe nimeni. Se văzu obligat să-l caute la clasă pe învăţător, care era şi adjunctul primarului, iar copiii rămaseră singuri câteva momente.

— Tot ce pot să vă spun este ce avem scris în registre. Uitaţi:

Gallet, Emile-Yves-Pierre, născut la Nantes în 1879, căsătorit la Paris, în octombrie 1902, cu Aurore Prejean... Un copil, Henry, născut la Paris în 1906 şi înscris la primăria arondismentului IX...

— Oamenii de pe-aici nu-i prea simpatizează?

— Pentru că cei din familia Gallet, care şi-au construit vilă în 1910, când pădurea a fost transformată în loturi pentru locuinţe, n-au vrut niciodată să vadă pe nimeni... Sunt oameni foarte mândri... Mi s-a întâmplat să pescuiesc câte o duminică întreagă în bărcuţa mea, la mai puţin de zece metri de cea a lui Gallet... Dacă aveam nevoie de ceva, îmi dădea, dar n-aş fi putut să-l fac să rostească cinci fraze una după alta...

— La cât evaluaţi nivelul lor de trai?

— Nu ştiu exact, pentru că n-am habar cât cheltuia în călătoriile lui. Dar, pentru aici, le trebuiau cel puţin două mii de franci pe lună... Dacă aţi văzut vila, aţi putut constata că nu-i lipseşte nimic... Aproape toate alimentele şi le comandă de la Corbeil sau de la Melun... Alt lucru care...

Dar Maigret zări pe fereastră cortegiul care dădea ocol bisericii şi intră în cimitir. Îi mulţumi interlocutorului, apoi auzi, din stradă, prima lopată de pământ ce cădea peste sicriu.

Se feri să fie văzut şi făcu un ocol ca să ajungă înapoi la vilă, unde avu grijă să sosească la puţin

timp după familia Gallet. Servitoarea îi deschise uşa şi îl privi ezitând.

— Doamna nu poate..., începu ea.

— Spune-i domnului Henry că vreau să-i vorbesc.

Servitoarea saşie îl lăsă să aştepte afară. După câteva clipe, silueta tânărului apăru pe coridor. Se apropie de uşă şi întrebă, privind dincolo de Maigret:

— Nu puteţi amâna pentru altă zi această vizită? Mama e copleşită de durere...

— Trebuie să stăm de vorbă astăzi. Vă rog să-mi scuzaţi insistenţa.

Henry făcu cale întoarsă, lăsându-l pe Maigret să înţeleagă că putea să-l urmeze. Ezită în faţa uşilor, apoi o deschise pe cea de la sufragerie, unde mobila din salon fusese atât de înghesuită, încât abia se mai putea circula.

Maigret văzu portretul fiului culcat pe o masă, dar îl căută zadarnic cu privirea pe cel al lui Emile Gallet.

Henry nu se aşeză, nu zise nimic, dar îşi scoase ochelarii ca să le şteargă lentilele cu un aer plictisit, în timp ce ochii îi clipeau, loviţi de lumina puternică.

— Probabil ştiţi că am primit sarcina să-l găsesc pe cel care v-a asasinat tatăl...

— De aceea mă şi mir să vă văd aici într-un moment în care ar fi fost mai decent să ne lăsaţi singuri!

Henry îşi puse ochelarii pe ochi şi îşi aranjă una dintre manşetele scrobite, care îi luneca pe mână plină de fire de păr roşcat asemănător cu cel care acoperea pieptul cadavrului de la Sancerre.

Faţa lui osoasă, cu trăsături accentuate, cu expresia posacă şi puţin cabalină, nu era agitată de nici o tresărire. Se sprijinise cu coatele de pianina aşezată de-a curmezişul încăperii, căreia i se vedea spatele de pânză verde.

— Aş vrea să vă cer unele informaţii despre tatăl dumneavoastră şi despre întreaga familie.

Henry nu zise nimic, nu se mişcă, rămase în aceeaşi poziţie, rece, funebru.

— Vreţi să-mi spuneţi mai întâi unde vă aflaţi sâmbăta, 25 iunie, pe la patru după-amiaza?

— Mai întâi, am să vă pun o întrebare. Sunt obligat, într-un moment ca acesta, să vă primesc în casă şi să vă răspund la întrebări?

Aceeaşi voce neutră, din care răzbătea plictisul, ca şi cum rostirea fiecărei silabe l-ar fi obosit.

— Sunteţi liber să nu vorbiţi. Totuşi, v-aş atrage atenţia...

— Când anume v-a dezvăluit anchetă că eram...

Maigret nu răspunse şi, la drept vorbind, era uluit de această răsturnare neaşteptată a situaţiei. Cu atât mai neaşteptată cu cât nu puteai citi nici o urmă de subtilitate pe faţa tânărului.

Henry lăsă să se scurgă câteva secunde. Se auzi glasul servitoarei care, de jos, răspundea unei chemări de la etaj:

— Vin, doamnă!

— Deci?

— Pentru că tot aţi aflat, da, eram acolo...

— La Sancerre?

Henry nu răspunse.

— Şi aţi avut o discuţie cu tatăl dumneavoastră pe drumul ce duce spre vechiul castel...

Maigret era de-a dreptul furios, pentru că avea impresia că loviturile sale nimereau în gol. Vocea lui nu avea nici o rezonanţă, bănuielile lui erau lipsite de ecou.

Lucrul cel mai uimitor era tăcerea lui Henry Gallet, care, în loc să dea explicaţii, aştepta.

— Puteţi să-mi spuneţi ce făceaţi la Sancerre?

— Mă duceam să-mi văd amanta, Eleonore Boursang, care îşi petrece vacanţa în zonă şi stă la pensiunea Germain, pe strada Sancerre din Saint-Thibaut.

Ridică imperceptibil din sprâncenele stufoase, la fel ca ale tatălui său.

— Nu ştiaţi că domnul Gallet se afla la Sancerre?

— Dacă aş fi ştiut, m-aş fi ferit să-l întâlnesc. Oferea de fiecare dată o explicaţie minimă, silindu-l pe comisar să pună întrebări repetate.

— Părinţii ştiau de această legătură?

— Tata bănuia şi era împotrivă.

— Care a fost subiectul discuţiei?

— Scopul anchetei dumneavoastră este asasinul sau victimă? rosti lent tânărul.

— Îl voi cunoaşte pe asasin după ce voi cunoaşte bine victima. Tatăl dumneavoastră v-a făcut reproşuri?

— Pardon! Eu i-am reproşat că mă spionează.

— Apoi?

— Nimic! M-a făcut fiu lipsit de respect. Vă mulţumesc că-mi amintiţi de asta tocmai astăzi!

Maigret auzi cu uşurare paşi pe scară. Doamna Gallet îşi făcu apariţia, la fel de demnă ca de obicei, purtând la gât un şirag triplu de pietre mari, mate.

— Ce s-a întâmplat? întrebă ea, uitându-se pe rând la Maigret şi la fiul ei. De ce nu m-ai chemat, Henry?

Servitoarea bătu la uşă şi intră.

— Au venit tapiţerii ca să ia draperiile.

— Stai cu ochii pe ei...

— Am venit să aflu câteva informaţii pe care le consider indispensabile pentru descoperirea vinovatului! îi explică Maigret cu o voce care devenea cam tăioasă. Sigur, nu e momentul cel mai potrivit, după cum mi-a atras atenţia şi fiul dumneavoastră. Dar, cu fiecare oră care trece, arestarea asasinului este tot mai problematică.

Se uită la Henry şi i se păru că se încăpăţâna să se arate posomorât.

— Când v-aţi căsătorit cu Emile Gallet, doamnă, aveaţi o avere personală?

Ea se încordă puţin şi răspunse cu o fremătare de orgoliu în glas:

— Sunt fiica lui Auguste Prejean...

— Scuzaţi-mă, dar...

— Fostul secretar al ultimului prinţ de Bourbon... Directorul ziarului legitimist Le Soleil... Tatăl meu a cheltuit până la ultimul bănuţ ca să scoată acest ziar, care ducea o luptă dreaptă...

— Mai aveţi pe cineva din familie?

— Cred că da. Dar nu m-am mai văzut cu familia după căsătorie.

— Nu a fost de acord cu această căsătorie?

— Ceea ce v-am spus ar trebui să vă ajute să înţelegeţi. Întreaga mea familie e regalistă. Toţi unchii mei au ocupat şi încă mai ocupă poziţii importante. Nu m-au iertat că m-am căsătorit cu un comis-voiajor...

— La moartea tatălui dumneavoastră, nu aveaţi avere?

— Tatăl meu a murit la un an după căsătoria mea... În momentul când ne-am căsătorit, soţul meu avea vreo treizeci de mii de franci...

— Şi familia lui?

— N-am cunoscut-o! Evita să-mi vorbească despre ea. Tot ce ştiu e că a avut o copilărie grea şi a petrecut câţiva ani în Indochina.

Henry Gallet schiţă un zâmbet dispreţuitor.

— Vă pun toate aceste întrebări, doamnă, pentru că, pe de o parte, am aflat că soţul dumneavoastră nu mai este angajatul firmei Niel de optsprezece ani...

Ea rămase cu ochii ţintă la comisar, apoi Henry protestă cu vehemenţă:

— Domnule...

— Am primit informaţia chiar de la domnul Niel...

— Poate că ar fi mai bine, domnule..., începu tânărul, apropiindu-se de Maigret.

— Nu, Henry!... Vreau să dovedesc că nu-i adevărat, că e o minciună odioasă... Veniţi,

domnule comisar... Haideţi!... Urmaţi-mă!...

Şi, agitată pentru prima dată, se îndreptă spre coridor, unde se lovi de grămada de draperii negre pe care tapiţerii le strângeau sul. Îl conduse pe comisar la etaj şi trecură printr-un dormitor cu mobilă de nuc bine lustruită, unde se mai vedeau încă, în cuier, pălăria de păi a lui Emile Gallet şi un costum de doc pe care îl folosea probabil când mergea la pescuit.

După acest dormitor, urma o încăpere mică, amenajată ca un cabinet de lucru.

— Priviţi!... Uitaţi eşantioanele lui!... Iar aceste tacâmuri, de exemplu, în înfiorătorul stil „Art Deco", nu datează de optsprezece ani, nu?... Iată carnetul de comenzi, pe care soţul meu îl aducea la zi la sfârşitul fiecărei luni... Iată scrisori cu antetul firmei Niel, pe care le primea în mod regulat...

Maigret se uita distrat. Era convins că se va reîntoarce în acea încăpere şi prefera să se pătrundă de atmosfera ei.

Încercă să şi-l imagineze pe Emile Gallet stând în fotoliul turnant de la birou, pe care se aflau o călimară dintr-un aliaj care imita argintul şi un glob de cristal servind drept prespapier.

Prin fereastră se zăreau strada principală şi acoperişul roşu al unei vile nelocuite.

Scrisorile cu antet de la firma Niel erau bătute la maşină şi aveau toate cam aceeaşi formulare:

Dragă domnule, Am primit scrisoarea dumneavoastră din 15 curent, precum şi lista de comenzi pentru luna ianuarie. Vă aşteptăm la sfârşitul lunii pentru reglarea conturilor, ca de obicei, şi atunci vă vom da unele indicaţii despre extinderea câmpului dumneavoastră de activitate.

Cu simpatie. Semnat: JEAN NIEL

Maigret luă câteva dintre aceste scrisori şi le puse în portofel.

— Acum ce mai spuneţi? întrebă doamna Gallet, cu un aer sfidător.

— Aceasta ce-i?

— Nimic... Soţului meu îi plăcea lucrul manual... Vedeţi acolo un ceas vechi pe care l-a demontat... În şură există o grămadă de obiecte făcute de mâna lui, articole pentru pescuit şi altele... În fiecare lună petrecea aici opt zile întregi, iar scriptologia nu-i luă mai mult de o oră-două dimineaţa...

Maigret deschise sertarele la întâmplare. Într-unui dintre ele zări un dosar voluminos, de culoare roz, care purta menţiunea: Soleil.

— Sunt documente de-ale tatălui meu! îi explică doamnă Gallet. Nu ştiu de ce le-am păstrat. În acest dulap se află întreaga colecţie a ziarului, până la ultimul număr, pentru care tata şi-a vândut obligaţiunile...

— Îmi daţi voie să iau acest dosar?

Ea se întoarse spre uşă, vrând parcă să-şi consulte fiul, dar Henry nu urcase după ei.

— Ce-aţi putea găsi în el? E un fel de relicvă... Dacă dumnevoastră credeţi... Dar, spuneţi-mi, domnule comisar, nu-i aşa că e imposibil ca domnul Niel să fi spus... La fel şi cu cărţile poştale! Ieri am mai primit una!... Şi e scrisul lui, sunt sigură!... E trimisă din Rouen, ca şi cealaltă... Citiţii... „Totul merge bine. Mă întorc joi..."

Apoi zise cu o voce din care răzbătea iar emoţia, însă mai greu:

— Parcă îl şi aud!... Joi e mâine...

Izbucni brusc în lacrimi, dar totul dură incredibil de puţin: două-trei suspine. Duse batista brodată la gură şi spuse cu o voce înăbuşită:

— Să plecăm de-aici...

Trecură din nou prin dormitorul banal, dar cu mobilă de bună calitate: şifonier cu oglindă, două noptiere, covoraş imitaţie de persan.

În coridorul de la parter, Henry se uita, fără să-i vadă, la tapiţerii care încărcau draperiile într-o camionetă. Nici măcar nu întoarse capul spre Maigret şi spre mama lui, care coborau scara ceruită, făcând treptele să trosnească.

În casă domnea o atmosferă de dezordine. Servitoarea, care aducea un litru de vin roşu şi pahare, intră în salon, unde doi bărbaţi în salopetă deplasau pianul.

— Ne prinde bine! zise o voce indiferentă.

Iar Maigret avea o impresie pe care nu o mai avusese niciodată şi care îl deruta. I se părea că întreg adevărul se afla acolo, risipit în jurul lui. Nimic din ceea ce vedea nu era lipsit de importanţă.

Numai că ar fi trebuit să vadă altfel decât printr-un fel de ceaţă care deforma totul. Şi ceaţa aceea stăruia, creată de femeia care se împotrivea emoţiei, de Henry, cu faţa lui lungă şi ferecată mai bine decât un seif, de draperiile strânse, de tot ce era în jur şi mai ales de jenă lui Maigret, care simţea că prezenţa lui acolo era deplasată.

Îi era ruşine că lua cu el ca un hoţ acel dosar roz, căci n-ar fi fost în stare să explice utilitatea lui. Ar fi vrut să stea mult timp acolo sus, singur, în cabinetul de lucru al decedatului, să rătăcească prin şura unde Emile Gallet îşi lucra uneltele de pescuit perfecţionate.

Urmă un moment de ezitare. Toată lumea se afla pe coridor. Se făcuse ora prânzului şi era clar că cei doi Gallet, mama şi fiul, aşteptau plecarea poliţistului.

Dinspre bucătărie venea un miros de ceapă rumenită. Servitoarea era la fel de dezorientată.

Singura soluţie pe care o găsiseră cu toţii era să se uite la tapiţerii care făceau ordine în salon. Unul dintre ei dădu peste portretul lui Gallet sub o tavă de servit aperitivele.

— Îmi daţi voie să-l iau cu mine? interveni Maigret, întorcându-se spre văduvă. S-ar putea să am nevoie de el...

Simţi că Henry îl urmărea cu privirea, din ce în ce mai dispreţuitor.

— Dacă trebuie... Am puţine fotografii cu el...

— Vă promit că am să vi-l înapoiez.

Nu se hotăra să plece. În momentul în care muncitorii transportau fără menajamente o vază enormă, imitaţie de porţelan de Sevres, doamna Gallet exclamă:

— Atenţie!... Să nu loviţi tocul uşii!...

Maigret simţea permanent apăsarea acelui amestec de durere şi grotesc, de dramă şi de meschinărie, care plutea în casa îndoliată prin care parcă rătăcea, în tăcere, cu ochii încercănaţi de o boală de ficat, cu pieptul scobit şi redingota prost croită. Emile Gallet, pe care nu l cunoscuse în viaţă.

Strecurase fotografia în dosarul roz. Ezită, apoi spuse:

— Vă rog încă o dată să mă scuzaţi, doamnă... Plec... Aş fi încântat dacă fiul dumneavoastră m-ar însoţi o bucată de drum...

Doamna Gallet îl privi pe Henry cu o nelinişte prost reţinută. Probabil că şi ea simţea, în pofida atitudinii demne, a gesturilor măsurate şi a şiragului triplu de pietre negre de la gât, că ceva nu era în regulă...

Dar tânărul, indiferent, se duse să-şi ia pălăria cu panglică de crep din cuier.

Această plecare semăna cu o fugă. Dosarul era greu. Era o simplă copertă de carton din care hârtiile ar fi putut să cadă oricând.

— Nu vreţi să-l înveliţi într-un ziar? întrebă doamna Gallet.

Maigret era deja afară. Servitoarea se îndrepta spre sufragerie cu o faţă de masă şi câteva cuţite.

Henry mergea spre gară tăcut, cu o privire imposibil de descifrat.

Când ajunseră la trei sute de metri de casă, iar tapiţerii porneau motorul camionetei, comisarul spuse:

— Aş vrea să vă cer doar două informaţii: adresa la care locuieşte Eleonore Boursang la Paris... şi adresa dumneavoastră sau cea a băncii unde lucraţi.

Scoase un creion din buzunar şi scrise pe dosarul roz:

Eleonore Boursang: strada Turenne, nr. 27. Banca Sovrinos: bulevardul Beaumarchais, nr. 117... Henry Gallet: Hotel Bellevue, strada Roquette, nr. 19.

— Asta e tot? întrebă tânărul.

— Da... Vă mulţumesc!

— În acest caz, sper că acum vă veţi ocupa de asasin.

Nu încercă să vadă efectul produs de replică lui. Atinse cu mâna borul pălăriei şi făcu cale întoarsă.

Camioneta îl depăşi pe Maigret cu puţin înainte ca acesta să ajungă la gară.

*

* *

Obţinerea ultimului element din ziua aceea se datoră întâmplării. Maigret ajunse la gară cu o oră înainte de sosirea trenului. Se pomeni singur în sala de aşteptare pustie, în mijlocul unui nor de muşte.

Văzu apropiindu-se un factor poştal pe bicicletă, cu gâtul violet din cauza efortului. Omul îşi aşează sacii pe o masă folosită pentru bagaje.

— Dumneata duci poşta la Les Marguerites? întrebă comisarul, pe care factorul poştal nu-l văzuse.

Omul se întoarse brusc.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Sunt de la poliţie! Şi îţi cer o informaţie. Îi duceai multe scrisori domnului Gallet?

— Multe? Nu! Scrisori de la firma unde lucra acest biet domn. Veneau la date fixe. Apoi, ziarele...

— Ce ziare?

— Ziare din provincie... Mai ales din Berry şi Cher... Apoi, reviste: Viaţa la ţară, Vânătoarea şi pescuitul, Viaţa la castel...

Comisarul băgă de seamă că interlocutorul său îşi ferea privirea.

— Există un birou pentru post-restant la Saint-Fargeau?

— Ce vreţi să spuneţi?

— Domnul Gallet nu primea şi alte scrisori?

Factorul poştal se tulbură brusc.

— Dacă tot ştiţi şi a şi murit..., bâigui el. Mai ales că nici n-am încălcat regulamentul... Mi-a cerut doar să nu pun la cutie unele scrisori şi să le păstrez până la întoarcerea lui, când era plecat...

— Ce scrisori?

— O, nu erau cine ştie ce multe! Dacă primea una la două-trei luni... Nişte plicuri albastre, ieftine... Adresa era scrisă la maşină...

— Nu aveau adresa expeditorului?

— Adresa, nu!... Dar nu mă puteam înşela pentru că, pe spate, era scris, tot de maşină: Exp.: Dl Jacob... Oare am făcut rău?

— De unde veneau scrisorile?

— De la Paris...

— Nu ştii arondismentul?

— M-am uitat... Dar se schimba de fiecare dată...

— Când a venit ultima?

— O clipă... Suntem în 29, nu?... Miercuri... Atunci, a fost joi seara... Dar l-am văzut pe domnul Gallet abia vineri dimineaţa, când pleca la pescuit...

— Şi s-a dus la pescuit?

— Nu! S-a întors acasă, după ce mi-a dat cinci franci, ca de obicei... Am simţit aşa, ceva, când am aflat că a fost ucis... Credeţi că scrisoarea?...

— A plecat chiar în acea zi?

— Da... Atenţie!... Aşteptaţi trenul de Melun? A şuierat la barieră... Veţi fi obligat să vorbiţi de scrisori?...

Maigret abia avu timp să fugă pe peron şi să sară în singurul vagon de clasa I.

Capitolul 4

Escrocul legitimiştilor

Ajungând a doua oară la Hotelul Loara, Maigret îi răspunse cu răceală domnului Tardivon, care îl primea cu un aer confidenţial, conducându-l în camera lui şi arătându-i marile plicuri galbene sosite pe adresa sa.

Erau acolo raportul medicului legist, procesele-verbale ale jandarmeriei şi cele ale poliţiei din Nevers.

Poliţia din Rouen trimisese şi ea informaţii suplimentare despre casiera Irma Strauss.

— Şi asta nu-i tot, spuse cu exaltare patronul hotelului. V-a căutat brigadierul de la jandarmerie. A cerut să-i telefonaţi imediat ce sosiţi... Şi mai e şi o femeie care s-a prezentat de trei ori, probabil în urma promisiunilor transmise de toboşar...

— Ce femeie?

— Bătrâna Canut, nevasta grădinarului din faţă... V-am vorbit de micul castel, vă amintiţi?

— N-a spus nimic?

— Păi cum! Din moment ce se oferă o recompensă, cum ar putea lăsa să-i sufle altul informaţia, dacă chiar ştie ceva!...

Maigret aşezase pe masă dosarul roz şi fotografia lui Gallet.

— Trimite pe cineva după femeie şi fă-mi legătura cu jandarmeria...

Puţin mai târziu, vorbea la telefon cu brigadierul, care îl anunţa că, urmând instrucţiunile primite, arestase toţi vagabonzii de pe o rază de zece leghe şi îi ţinea la dispoziţia lui.

— Ceva interesant?

— Nişte vagabonzi! se mulţumi să răspundă jandarmul.

Preţ de trei-patru minute, Maigret rămase singur în cameră, în faţa teancului de documente. Şi trebuiau să mai apară şi altele! Telegrafiase la Paris ca să ceară informaţii despre Henry Gallet şi amanta lui. Pentru orice eventualitate, le ceruse

celor din Orleans să-i spună dacă există în oraş vreun domn Clement.

În sfârşit, încă nu avusese timp să examineze camera crimei şi nici hainele mortului, care fuseseră lăsate acolo după autopsie.

La început, păruse un caz neînsemnat. Un bărbat, un mic-burghez, după toate aparenţele, fusese omorât de un necunoscut într-o cameră de hotel.

Numai că fiecare informaţie care sosea complica problema, în loc să o simplifice.

— O las să intre, domnule comisar? strigă o voce din curte. A venit bătrâna Canut...

În cameră intră o cumătră trupeşă, cu un aer demn, care, probabil pentru această ocazie, se îmbrăcase mai curat ca de obicei. Se uită imediat la Maigret cu o privire bănuitoare de femeie de la ţară.

— Vreţi să-mi spuneţi ceva despre domnul Clement?

— Despre domnul care a murit şi i-a apărut poza în ziar. E adevărat că daţi cincizeci de franci?

— Da, dacă l-aţi văzut sâmbăta, pe 25 iunie!

— Şi dacă l-am văzut de două ori?

— Păi, poate că o să primiţi o sută! Să auzim...

— Mia întâi, trebuie să-mi promiteţi că n-o să-i spuneţi nimic omului meu. Nu atât că ar ţine la patron, cât pentru cei o sută de franci pe care s-ar duce să-i bea... Bineînţeles, mi-ar prii mai mult ca domnul Tiburce să nu ştie că am vorbit... Pentru că l-am văzut împreună cu domnul care a fost ucis... Prima dată, dimineaţă pe la unsprezece... Se plimbau amândoi în parc...

— Sunteţi sigură că pe el l-aţi văzut?

— Aşa cum vă văd... Nu sunt mulţi ca el... Au vorbit aşa preţ de vreo oră... Apoi, după-masă, i-am zărit pe fereastra salonului şi păreau că se ceartă...

— Cât era ceasul?

— Bătuse de cinci... A fost de două ori, nu-i aşa?

Şi nu-şi mai luă ochii de la mina lui Maigret, care scoase o bancnotă de o sută de franci din portofel. Femeia oftă, ca şi cum i-ar fi părut rău că nu se ţinuse toată ziua sâmbătă după domnul Clement.

— Cred că l-am zărit şi a treia oară, zise ea ezitând. Dar probabil că asta nu se pune... După câteva minute, domnul Tiburce l-a condus până la poarta de fier de la intrare....

— Aşa e, nu se pune! îi confirmă Maigret pe un ton hotărât, împingând-o spre uşă.

Aprinse pipa, îşi puse pălăria pe cap şi, când ajunse în cafenea, se opri în faţa domnului Tardivon.

— Domnul de Saint-Hilaire locuieşte de mult timp în micul castel?

— De vreo douăzeci de ani.

— Ce fel de om e?

— Un om foarte simpatic! E mic şi gras, un băiat vesel! Şi simplu! Vara, când am clienţi, nu prea se arată, pentru că e totuşi din alt mediu... Dar când se deschide sezonul de vânătoare, intră des la mine...

— Are familie?

— E văduv!... Noi îi spunem aproape totdeauna domnul Tiburce, pentru că nu-i un prenume prea răspândit... Toată via de pe coastă e a lui... Se ocupă personal de ea, se duce din când în când să tragă un chef la Paris şi se întoarce să-şi încalţe bocancii... Mă întreb ce-a putut să vă spună bătrâna Canut...

— Crezi că e acasă?

— S-ar putea. Azi nu i-am văzut trecând maşina...

Maigret ajunse la poarta de fier şi sună, remarcând că Loara făcea un cot pornind de la hotel, iar cum vila era ultima proprietate din ţinut,

puteai să intri şi să ieşi de acolo la orice oră fără să fii văzut.

Dincolo de uşiţa boltită, zidul de incintă se prelungea vreo trei-patru sute de metri, după care nu mai era decât crâng.

Îi deschise un bărbat cu mustaţă pleoştită, încins cu un şorţ de grădinar. Pentru că mirosea a alcool, comisarul trase concluzia că trebuie să fie bărbatul bătrânei Canut.

— Stăpânul tău e acasă?

În acelaşi moment, Maigret zări o persoană în cămaşă care examina un dispozitiv mecanic de stropit. Privirea grădinarului îi confirmă că era chiar Tiburce de Saint-Hilaire care, părăsind instrumentul, se întoarse spre vizitator şi aşteptă.

Deoarece Canut avea o atitudine cel puţin stângace, se apropie singur, după ce îşi luă haina lăsată pe gazon.

— Pe mine mă căutaţi?

— Sunt comisarul Maigret de la Poliţia Judiciară... Sunteţi amabil să-mi acordaţi un moment?

— E vorba de crima aceea? bombăni castelanul, arătând cu bărbia spre Hotelul Loara. Cu ce vă pot fi de folos?... Poftiţi pe-aici! Nu vă invit în salon, pentru că soarele a încins pereţii toată ziua... E mai bine sub boltă. Baptiste!... Pahare şi o sticlă de spumos! Rândul din fund!...

Era aşa cum îl descrisese patronul hotelului. Mic de statură, grăsuţ, roşu la faţă, cu mâini scurte şi nu prea îngrijite; purta un costum kaki, asemenea celor vândute în serie, pentru vânătoare şi pescuit, de manufactură din Saint-Etienne.

— Îl cunoşteaţi pe domnul Clement? întrebă Maigret, aşezându-se într-un fotoliu de fier.

— După cum scriu ziarele, n-ar fi numele lui adevărat. Se pare că-l chema.... cum oare?... Grelet?... Gellet?...

— Da, Gallet! Nu are importanţă! Aveaţi afaceri cu el?

Maigret ar fi jurat că interlocutorul său nu prea se simţea în largul lui în acel moment. De altfel, Saint-Hilaire simţi nevoia să scoată capul de sub boltă, murmurând:

— Prostănacul ăsta de Baptiste e în stare să aducă un demisec!... Şi probabil că preferaţi un vin sec, ca şi mine... E vin din via mea, tratat după metoda din Champagne... Apropo de domnul Clement - să-i spunem tot aşa -, ce să vă spun? Ar fi exagerat să afirm că aveam afaceri cu el! Dar nici nu pot să spun că nu l-am văzut niciodată...

Şi, în timp ce el vorbea, Maigret se gândea la un alt interogatoriu: cel al lui Henry Gallet. Cei doi bărbaţi aveau o atitudine total diferită. Fiul victimei nu făcea nimic ca să trezească simpatia şi-i păsa prea puţin de ciudăţenia atitudinii sale. Aştepta întrebările cu un aer bănuitor, nu se grăbea să răspundă, îşi cântărea cuvintele.

Tiburce însă avea limbariţă, zâmbea, dădea din mâini, se plimba de colo-colo şi se arăta cât mai cumsecade cu putinţă.

Dar la amândoi se simţea aceeaşi nelinişte latentă, poate chiar teama de a nu putea ascunde ceva.

— Ştiţi... Noi, castelanii, primim tot felul de oameni... Şi nu mă refer doar la vagabonzi, comis-voiajori, negustori ambulanţi... Ca să ne întoarcem la domnul Clement... A venit vinul!... Bine, Baptiste!... Poţi să pleci... Vin puţin mai târziu să văd dispozitivul de stropit!... Să nu care cumva să te atingi de el!

În timp ce vorbea, trăgea încet dopul şi umplea paharele fără să piardă nici o picătură de spumă.

— Pe scurt, a venit o dată aici, cu mult timp în urmă. Probabil ştiţi că familia Saint-Hilaire e o familie foarte veche, iar eu am rămas ultimul ei vlăstar. Ba chiar e un miracol că n-am ajuns conţopist într-un birou din Paris sau din altă parte. Dacă n-aş fi moştenit un văr, care a făcut avere în Asia... Pe scurt, voiam să vă spun că numele meu

apare în toate cataloagele nobilimii... Acum vreo patruzeci de ani, tatăl meu s-a făcut remarcat prin opţiunile sale legitimiste... Eu însă...

Zâmbi, îşi bău vinul plesnind din limbă într-un mod foarte democratic, aşteptă ca Maigret să-şi golească paharul şi i-l umplu din nou.

— Domnul Clement al nostru, care îmi era cu totul necunoscut, a venit la mine, mi-a dat să citesc scrisori de recomandare de la prinţi francezi şi străini, apoi mi-a dat de înţeles că era un fel de reprezentant neoficial al mişcării legitimiste din Franţa... L-am lăsat să continue ca să văd unde vrea să ajungă... Şi a ajuns să-mi ceară două mii de franci pentru cheltuielile de propagandă... Văzând că refuz, mi-a vorbit de nu ştiu care veche familie ajunsă în mizerie şi de o subscripţie deschisă pentru ajutorarea ei... De la două mii de franci, ajunseserăm deja la o sută... Până la urmă i-am dat cincizeci.

— Şi când s-a întâmplat asta?

— Acum câteva luni! N-aş putea să spun exact. Era în timpul sezonului de vânătoare. La castelele din împrejurimi se organiza aproape în fiecare zi o vânătoare! Am auzit de el cam de la toţi şi am fost convins că era un specialist în acest fel de escrocherii. Dar nu era să-l reclam la poliţie pentru cincizeci de franci, nu?... Sănătate!... Zilele trecute, a avut tupeul să vină iar...

— În ce zi?

— Păi, pe la sfârşitul săptămânii...

— Da, sâmbăta! Ba chiar a fost de două ori, dacă nu mă înşel...

— Sunteţi un as în meserie! Aşa e, de două ori... Dimineaţă am refuzat să-l primesc... După-amiază, m-a abordat în parc...

— Voia bani?

— Zău că nici nu mai ştiu! Aceleaşi poveşti despre restaurarea monarhiei... Haideţi, beţi-vă vinul!

Trebuie să golim sticla! Auziţi, nu credeţi că mai curând s-a sinucis? Cred că era falit...

— Focul de armă a fost tras de la o distanţă de şapte metri şi revolverul n-a fost găsit...

— În cazul ăsta... sigur că da!... Ce credeţi?... Să fi trecut un vagabond pe-acolo şi...

— Greu de admis! Drumul spre care dădeau ferestrele camerei duce doar la proprietatea dumneavoastră...

— La o intrare blocată! protestă domnul de Saint-Hilaire. Sunt ani de zile de când poarta de fier dinspre drumul urzicilor n-a mai fost deschisă şi mi-ar fi destul de greu să spun pe unde mai e cheia... Să ne mai aducă o sticlă?

— Mulţumesc... Presupun că n-aţi auzit nimic?

— Ce să aud?

— Detunătura, sâmbăta seara...

— Absolut nimic! Mă culc devreme... Abia a doua zi am aflat de crimă, de la valetul meu...

— Şi nu v-aţi gândit să declaraţi poliţiei vizită făcută de domnul Clement?

— Sigur....

Încercă să râdă, ca să-şi ascundă tulburarea.

— Dar mi-am zis că bietul de el fusese şi aşa destul de pedepsit! Când ai un nume ca al meu, nu-ţi prea place să-l găseşti în ziare decât la cronica mondenă.

Maigret avea în continuare aceeaşi senzaţie vagă şi neplăcută, insistentă ca un refren: senzaţia că, în jurul morţii lui Emile Gallet, totul sună fals.

totul scârţâia, de la mortul însuşi până la vocea fiului său şi la râsul lui Tiburce de Saint-Hilaire!

— Aţi tras la preacinstitul Tardivon?... Ştiaţi că a fost bucătar de castel...? S-a descurcat frumos!... Nu-i aşa?... Nu mai vreţi un păhărel?... Prostănacul ăsta de grădinar a stricat dispozitivul mecanic de stropire şi, când aţi sosit, încercam să-l repar... La ţară trebuie să faci de toate... Dacă staţi aici mai multe zile, domnule comisar, vă mai aştept pe la mine, seara, să mai schimbăm o vorbă... Cu toţi

turiştii ăştia, cred că viaţa la hotel e greu de suportat...

La poartă, apucă o mână care nu i se întindea şi o strânse cu o cordialitate exagerată.

Mergând pe malul Loarei, Maigret se gândi la două lucruri. Mai întâi, Tiburce de Saint-Hilaire, care nu avea cum să nu cunoască anunţul făcut de toboşarul oraşului şi, în consecinţă, importanţa pe care poliţia o acorda activităţilor domnului Clement din cursul zilei de sâmbătă, aşteptase să fie interogat şi vorbise doar atunci când îşi dăduse seama că interlocutorul său ştia deja.

Al doilea, minţise cel puţin o dată. Deoarece spusese că sâmbătă dimineaţă refuzase să-l primească pe vizitator şi că după-amiaza fusese abordat de el în parc.

Numai că dimineaţa se plimbaseră amândoi în parc. Iar după-amiaza, stătuseră pur şi simplu de vorbă în salonul vilei.

„Prin urmare, şi restul poate să fie neadevărat!" conchise comisarul.

Ajungea în dreptul drumului urzicilor. De o parte se ridica zidul văruit care înconjura parcul lui Saint-Hilaire. De cealaltă parte se înălţa un corp de clădire, fără etaj, al Hotelului Loara.

Terenul era năpădit de o iarbă înaltă, mărăcini şi urzici albe printre care zumzăiau viespile. În schimb, stejarii umbreau perfect aleea, care se termină, la cel mult o sută de metri, cu o poartă de fier în stil vechi.

Maigret avu curiozitatea să meargă până la acea poartă care, după spusele proprietarului, nu mai fusese deschisă de ani de zile şi a cărei cheie se pierduse. Când se uită la broasca acoperită de un strat gros de rugină, văzu că acea rugină se cojise recent în unele locuri. Ba mai mult! Examinând cu lupa, descoperi micile zgârieturi lăsate de o cheie la pătrunderea într-o încuietoare complicată.

„De fotografiat mâine!", îşi zise el.

Făcu cale întoarsă, cu capul în jos, imaginându-şi din nou silueta domnului Gallet şi aducându-i ultimele corecturi.

Oare acel personaj, în loc să se completeze şi să devină mai clar, nu se sustrăgea efortului său de a-l vedea aşa cum fusese în realitate? Fizionomia bărbatului cu redingotă prea strâmta se tulbura până acolo încât nu mai avea nimic uman?

Portretului, singură imagine tangibilă şi teoretic completă pe care o avea Maigret, i se substituiau imagini efemere, care ar fi trebuit să alcătuiască una şi aceeaşi persoană, dar refuzau să se suprapună.

Comisarul revedea în minte jumătatea de faţă, pieptul slab şi păros, în curtea şcolii, în timp ce doctorul se agita nerăbdător în spatele lui. Gândul îi zbură însă imediat la bărcuţa albastră construită de Emile Gallet la Saint-Fargeau, la instrumentele de pescuit perfecţionate, la doamna Gallet în rochie de mătase mov, apoi cu voal de doliu, chintesenţă a micii burghezii încrezătoare în sine şi afectate.

... Şifonierul cu oglindă, în faţa căruia probabil că domnul Gallet îşi îmbrăca redingota... Şi toate acele scrisori cu antetul firmei pentru care nu mai lucra!... Listele lunare, pe care le întocmea cu mare grijă, la optsprezece ani după ce renunţase la meseria de comis-voiajor!

... Paharele fără picior şi paletele pentru tartă pe care probabil că le cumpăra el însuşi!

„Stai aşa! Valijoara lui cu eşantioane n-a fost găsită!", remarcă Maigret în treacăt. „Era obligat să o lase undeva..."

Se oprise maşinal la câţiva metri de fereastra prin care asasinul trăsese asupra victimei. Dar nici măcar nu se uita la fereastră. Era cuprins de un fel de înfrigurare, deoarece, din când în când, avea impresia că un efort i-ar fi fost de ajuns ca să asambleze într-o singură imagine toate aspectele lui Emile Gallet.

Atunci îl revăzu însă pe Henry, aşa cum îl cunoscuse, afectat şi dispreţuitor, şi cum era în poză, băieţel cu faţă asimetrică.

Cazul, pe care inspectorul Grenier din Nevers îl numea „neînsemnat şi agasant" şi pe care Maigret îl abordase prost dispus, lua amploare văzând cu ochii, pe măsură ce mortul se transforma, devenind aproape extravagant.

Maigret alungă de vreo zece ori cu mâna o viespe ce se rotea pe lângă capul lui cu un zgomot de avion în miniatură.

— Optsprezece ani!... spuse el cu glas scăzut.

Optsprezece ani de scrisori false semnate Niel, de cărţi poştale reexpediate de la Rouen şi de viaţă banală, fără lux, fără emoţii, la Saint-Fargeau.

Comisarul cunoştea mentalitatea răufăcătorilor, criminalilor şi escrocilor. Ştia că la baza acestei mentalităţi găseşti totdeauna o pasiune oarecare.

Şi tocmai asta căuta pe faţa aceea cu barbişon, cu ochii adânc încercănaţi, cu gura exagerat de mare.

„Confecţiona instrumente de pescuit perfecţionate şi demonta ceasuri vechi!"

Maigret protesta imediat în gând:

„Nu minţi din pricina asta timp de optsprezece ani! Nu-ţi construieşti o viaţă dublă atât de greu de organizat!"

Dar nu acesta era lucrul cel mai tulburător. Există situaţii false pe care reuşeşti să le faci să dureze câteva luni, chiar câţiva ani.

Dar optsprezece ani! Gallet îmbătrânise! Doamna Gallet se îngrăşase şi căpătase un plus de demnitate! Henry crescuse... Fusese la prima lui împărtăşanie, trecuse bacalaureatul, ajunsese la majorat... Se mutase la Paris, avea o amantă...

Şi Emile Gallet continua să-şi trimită scrisori din partea firmei Niel, să-şi pregătească dinainte cărţile poştale adresate soţiei sale, să copieze cu răbdare liste de comandă false!

„Era la regim..."

Maigret auzea parcă şi acum vocea doamnei Gallet. Era atât de cufundat în gânduri, încât pulsul îi bătea mai rapid şi lăsase pipa să se stingă.

„Optsprezece ani fără să fie prins!"

Era de necrezut! Comisarul, care se pricepea la astfel de lucruri, înţelegea mai bine ca oricine! Dacă nu ar fi fost crimă, Gallet ar fi murit în patul lui, după ce şi-ar fi pus toate documentele în ordine. Iar domnul Niel ar fi rămas cu gura căscată primind anunţul referitor la înmormântare!

Era o înscenare atât de fantastică, încât din tabloul zugrăvit de comisar se degaja o nelinişte greu de definit, aşa cum este cea provocată de unele fenomene care ne şochează simţul realului.

Ridicând din întâmplare capul, Maigret zări o pată mai închisă la culoare pe zidul alb al proprietăţii, exact în faţa camerei unde avusese loc crima.

Se apropie şi îşi dădu seama că era un spaţiu între două pietre, de curând mărit cu vârful unui pantof. O urmă asemănătoare, dar mai puţin vizibilă, se afla ceva mai sus.

Cineva urcase pe acolo, ajutându-se de o creangă care atârna. Chiar în momentul în care voia să reconstituie acea mişcare, comisarul se întorsese brusc, deoarece avea senzaţia unei prezenţe neobişnuite la capătul drumului, lângă Loara.

Abia avu timp să zărească silueta unei femei: înaltă, destul de solidă, cu părul blond, un profil regulat şi dur de statuie grecească.

Tânăra femeie se pusese în mişcare când Maigret întorsese capul, ceea ce părea să dovedească faptul că mai înainte îl urmărise.

În mintea comisarului apăru brusc un nume: Eleonore Boursang! Până atunci, nu încercase să şi-o imagineze pe amanta lui Henry Gallet. Totuşi, Maigret era aproape convins că ea fusese.

Grăbi pasul şi ajunse pe chei în momentul în care femeia dispărea la cotitură drumului naţional.

— Imediat! îi spuse el patronului hotelului, care încerca să-l oprească.

Făcu câţiva paşi în fugă, cât timp femeia nu putea să-l vadă, ca să micşoreze distanţa dintre ei. Nu numai că silueta se armoniza cu numele de Eleonore Boursang, dar era şi femeia prin excelenţă pe care şi-ar fi ales-o un bărbat ca Henry.

Ajuns şi el la intersecţie, Maigret se simţi dezamăgit. Femeia dispăruse. Zadarnic cercetă cu privirea semiobscuritatea dintr-o băcănie, apoi fierăria din apropiere.

Însă nu era o mare nenorocire, pentru că ştia unde s-o găsească.

Capitolul 5
Amanţii economi

În dimineaţa aceea, brigadierul de jandarmi probabil că îşi făcuse o idee seducătoare despre sarcina care revenea unui poliţist.

Se sculase de la patru dimineaţa şi, când ajunse la Hotelul Loara, pentru verificarea periodică a registrului călătorilor, străbătuse deja vreo treizeci de kilometri cu bicicletă, la început în aerul rece al zorilor, apoi sub un soare din ce în ce mai fierbinte.

Era ora zece. Cei mai mulţi clienţi se plimbau pe mal sau se scăldau în apa râului. Doi negustori de cai discutau pe terasă, iar patronul, cu un şervet în mină, corecta alinierea meselor şi a dafinilor din hârdaie.

— Nu vă duceţi să-l salutaţi pe domnul comisar? întrebă domnul Tardivon.

Apoi, mai în şoaptă, pe un ton confidenţial:

— Chiar acum se află în camera crimei! A primit o mulţime de documente şi nişte fotografii mari de la Paris...

Puţin mai târziu, brigadierul bătea la uşă şi se scuză:

— Patronul hotelului m-a îndemnat, domnule comisar... Când mi-a spus că examinaţi locul crimei, n-am putut rezista tentaţiei... Ştiu că cei de Ia Paris au metode speciale şi, dacă nu v-ar deranja, mi-ar părea tare bine să profit de o lecţie, privindu-vă cum lucraţi...

Era un băiat de treabă, a cărui faţă rotundă şi îmbujorată reflecta dorinţa ingenuă de a fi pe placul interlocutorului. Se străduia ca prezenţa lui să fie cât mai puţin simţită, ceea ce nu era uşor din cauza bocancilor săi cu ţinte, a jambierelor şi a chipiului pe care nu ştia unde să-l aşeze.

Fereastră era larg deschisă; soarele dimineţii scălda drumul urzicilor, astfel încât în cameră era destul de întuneric. Iar Maigret, în cămaşă, cu pipa între dinţi, gulerul descheiat şi cravata desfăcută, degaja o impresie de tihnă care probabil că îl uimea pe jandarm.

— Uite, stai jos aici!... Dar să ştii că n-ai să vezi nimic interesant.

— Sunteţi prea modest, domnule comisar...

Răspunsul era atât de naiv, încât Maigret întoarse capul în altă parte ca să-şi ascundă zâmbetul. Adusese în cameră tot ce era legat de caz. După ce se convinse că masa acoperită cu o ţesătură de bumbac imprimată cu motive vegetale roşiatice nu avea să-i dezvăluie nimic, îşi aşezase pe ea dosarele, de la raportul medicului legist până la fotografiile care prezentau locul crimei şi victimă, primite de la Identitatea Judiciară chiar în acea dimineaţă.

În sfârşit, cedând unui sentiment mai curând superstiţios decât ştiinţific, aşezase fotografia lui Emile Gallet pe căminul de marmură neagră, împodobit cu un sfeşnic din cupru.

Pe jos nu mai era covor. Podeaua, din stejar, era lăcuită, iar primii anchetatori desenaseră cu cretă contururile corpului, aşa cum îl găsiseră.

Afară, din marea de verdeaţă se ridica un murmur confuz, plin de viaţă, în care se împleteau cântul păsărilor, foşnetul frunzelor, zumzetul muştelor şi cotcodăcitul îndepărtat al găinilor de pe drum, totul însoţit de loviturile rare ale barosului pe nicovala de la fierărie.

Dinspre terasă răsunau uneori voci amestecate şi, din când în când, se auzea huruitul unei maşini care traversa podul suspendat.

— Nu duceţi lipsă de documente! N-aş fi crezut vreodată...

Dar comisarul nu asculta. Trăgând scurt din pipă, aşeza cu grijă, în locul unde se aflaseră picioarele cadavrului, o pereche de pantaloni din pânză neagră ţesută atât de strâns, încât, deşi pantalonii fusese purtaţi vreo zece ani, după luciul pe care îl aveau, ar mai fi putut ţine încă zece.

Maigret aşează în acelaşi fel o cămaşă din bumbac subţire şi, în locul potrivit, un plastron scrobit. Dar ansamblul nu căpătă pe deplin formă, nu deveni straniu şi totodată tulburător decât atunci când, la capătul crăcilor pantalonilor, aşează o pereche de pantofi cu elastic.

Nu semăna cu un corp, nu! Era mai curând o reprezentare caricaturală, atât de neaşteptată, încât brigadierul aruncă o privire spre comisar şi chicoti jenat.

Maigret nu râdea. Greoi şi încăpăţânat, se plimba conştiincios de colo-colo. Examină redingota şi o puse în cuier, după ce constată că nu era găurită în locul unde lovise pumnalul. Vesta, tăiată în dreptul buzunarului sting, îi luă locul pe plastron.

— Aşa era îmbrăcat! zise el cu glas scăzut.

Consultă o fotografie trimisă de Identitatea Judiciară şi adăugă manechinului său lipsit de consistenţă un guler fals foarte înalt, din celuloid, şi o panglică de satin negru, înnodată, pentru pus la gât.

— Vezi, brigadiere? Sâmbăta, a luat masa de seară la opt. A mâncat paste, pentru că era la regim. Apoi, după cum avea obiceiul, a citit ziarul, bând apă minerală. Puţin după ora zece, a intrat în această cameră şi şi-a dezbrăcat redingota fără să-şi scoată gulerul fals şi pantofii.

În realitate, Maigret vorbea nu atât pentru jandarm, care îl asculta cu mare atenţie şi credea de datoria lui să aprobe fiecare frază, cât pentru el însuşi.

— Unde putea să fie cuţitul în acel moment? E un cuţit cu buton, un model de buzunar, cum obişnuiesc mulţi să poarte. Stai puţin...

Închise lama cuţitului, care se afla pe masă împreună cu celelalte dovezi materiale, şi puse obiectul în buzunarul stâng al pantalonilor negri.

— Nu! Face nişte cute nefireşti...

Încercă în dreapta şi se arătă mulţumit.

— Aşa! Are cuţitul în buzunar. Trăieşte. Şi moare între unsprezece şi douăsprezece şi jumătate noaptea, după cum spune medicul. Pe vârfurile pantofilor are praf de var şi de piatră de zidărie. Iar în faţa ferestrei, pe zidul proprietăţii lui Tiburce de Saint-Hilaire, am descoperit urme lăsate de pantofi de acelaşi fel. Oare şi-a scos redingota ca să se urce pe zid? Pentru că nu trebuie să uităm că nu era un om care să se facă comod, nici măcar la el acasă!

Maigret se plimba mereu, nu-şi termină toate frazele şi nu arunca nici o privire spre jandarmul care stătea nemişcat pe scaun.

— În cămin, unde nu se mai face focul în timpul verii, am găsit hârtii arse... Să repetăm gesturile pe care ar fi putut să le facă: şi-a scos redingota, a ars hârtiile, a împrăştiat cenuşa cu piciorul sfeşnicului (pentru că pe cupru a rămas funingine), a escaladat zidul din faţă, după ce a trecut peste pervazul ferestrei, şi a revenit aici în acelaşi fel. În sfârşit, a luat cuţitul din buzunar şi l-a deschis... Nu-i mare lucru, dar dacă ştim deja în ce ordine s-au derulat

toate aceste mişcări... Prin urmare, între unsprezece şi douăsprezece şi jumătate noaptea e din nou aici. Fereastra este deschisă şi Gallet se trezeşte cu un glonţ în cap... Nici o îndoială în această privinţă!

Glonţul a precedat înjunghierea... Şi a fost tras de afară... Dar Gallet a scos cuţitul. N-a încercat să iasă, ceea ce pare să indice faptul că asasinul a intrat în cameră, pentru că nu foloseşti cuţitul împotriva unui adversar aflat la o distanţă de şapte metri... Mai mult decât atât! Gallet este în acel moment desfigurat de glonţ. Rana sângerează. Dar lângă fereastră nu s-a găsit nici o picătură de sânge. Urmele dovedesc că, rănit, nu s-a deplasat pe o rază mai mare de doi metri... O vânătaie mare la încheietura mâinii stângi! Aşa scrie medicul care a făcut autopsia. Aşadar, omul nostru ţine cuţitul în mâna stângă şi asasinul apucă această mâna ca să întoarcă arma împotriva lui. Lama intră în inimă şi Gallet se prăbuşeşte brusc. Dă drumul cuţitului, dar asasinului nu-i pasă, ştiind că pe cuţit se vor găsi doar amprentele digitale ale victimei. Portofelul rămâne în buzunarul lui Gallet; nu e furat nici un obiect. Şi totuşi, Identitatea Judiciară spune că a descoperit, îndeosebi pe valiză, fragmente infime de cauciuc, ca şi cum cineva ar fi umblat la ea cu mănuşi...

— Ciudat! Ciudat! exclamă cu amabilitate jandarmul, care nu ar fi fost în stare să repete nici un sfert din ceea ce auzise.

— Lucrul cel mai ciudat este că, în afara acestor urme de cauciuc, s-a găsit şi puţină pulbere de rugină...

— Poate că revolverul era ruginit!

Maigret tăcu, se opri în faţa ferestrei şi, aşa cum arăta, fără haină, cu mânecile cămăşii albe înfoiate, în timp ce silueta se profila pe dreptunghiul luminos, părea uriaş. Deasupra capului său se ridica un fir subţire de fum albastru.

Brigadierul stătea cuminte în colţul lui, ezitând să-şi schimbe poziţia picioarelor.

— Nu veniţi să-mi vedeţi vagabonzii? întrebă el timid.

— Încă îi mai ţii? Eliberează-i!

Şi Maigret se întoarse la masă, frecându-şi capul în răspăr, atinse de câteva ori cu degetul dosarul roz, schimbă locul fotografiilor, apoi se uită la interlocutorul său.

— Ai o bicicletă? Vrei să dai o fugă până la gară şi să întrebi la ce oră a luat sâmbăta trenul spre Paris Henry Gallet, un tânăr de vreo douăzeci şi cinci de ani, înalt, slab, palid, purtând un costum de culoare închisă şi ochelari cu ramă de baga?... Apropo, ai auzit vreodată de un domn Jacob[1]?

— În afara celui din Biblie..., bâigui brigadierul.

Hainele lui Emile Gallet se aflau tot pe podea, ca o caricatură de cadavru. În momentul în care jandarmul se îndrepta spre ieşire, se auzi o bătaie în uşă şi domnul Tradivon anunţă:

— Vă caută cineva, domnule comisar! O doamnă pe nume Boursang ar vrea să vă spună două vorbe...

Brigadierul ar fi preferat să mai rămână, dar Maigret nu-l opri. Aruncă o privire asupra camerei şi, mulţumit, zise:

— Să intre...

Şi se aplecă spre manechinul dezumflat, ezită, zâmbi, înfipse cuţitul în dreptul inimii, apoi îndesă tutunul în pipă cu degetul.

*

* *

Eleonore Boursang îmbrăcase un taior de culoare deschisă, cu o croială sobră, care, departe de a o întineri, îi dădea mai curând treizeci şi cinci de ani decât treizeci.

Ciorapii erau bine întinşi, pantofii erau aşa cum cerea moda, iar părul blond şi-l aranjase cu grijă sub pălărioara de pai alb. Purta şi mănuşi.

Maigret se retrăsese într-un colţ umbrit, curios să o vadă cum se va prezenta. După ce domnul Tardivon o părăsi în prag, avu un moment de ezitare, păru derutată de contrastul dintre lumină puternică de la fereastră şi clarobscurul din cameră.

— Comisarul Maigret? întrebă ea în sfârşit, făcând câţiva paşi în încăpere şi întorcându-se spre silueta pe care doar o ghicea. Mă scuzaţi că vă deranjez, domnule...

Comisarul se apropie de ea, păşind în lumină, închise uşa şi zise:

— Vă rog să staţi jos!

Şi aşteptă, fără să o ajute deloc prin atitudine, prefăcându-se chiar morocănos.

— Probabil că Henry v-a vorbit despre mine şi de aceea mi-am permis, aflându-mă la Sancerre, să vă deranjez.

El păstră mai departe tăcerea, fără să reuşească să o tulbure. Vorbea calm, cu o anumită demnitate, care i-o amintea într-un fel pe cea a doamnei Gallet.

O doamnă Gallet mai tânără, probabil puţin mai drăguţă decât fusese mama lui Henry, dar la fel de reprezentativă pentru aceeaşi clasă socială.

— Ar trebui să înţelegeţi situaţia mea. După acest... această dramă îngrozitoare, voiam să părăsesc Sancerre, dar Henry, în scrisoarea lui, m-a sfătuit să rămân... V-am zărit de două-trei ori... Am aflat de la oamenii de aici că vă ocupaţi de prinderea asasinului... Atunci, m-am hotărât să vin să vă întreb dacă aţi găsit ceva... Situaţia mea e delicată, dat fiind că, oficial, nu însemn nimic pentru Henry, nici pentru familia lui...

Nu părea un discurs pregătit dinainte. Frazele îi veneau pe buze fără efort şi le rostea fără grabă.

Privirea i se oprise de câteva ori asupra cuţitului înfipt în forma stranie alcătuită de hainele aranjate pe podea, dar nu tresărise.

— Amantul dumneavoastră v-a cerut să mă luaţi la întrebări? spuse brusc Maigret, cu o brutalitate intenţionată.

— Nu mi-a cerut nimic! E foarte îndurerat de lovitura primită... Şi totul e cu atât mai groaznic cu cât n-am putut să fiu alături de el la înmormântare...

— Îl cunoaşteţi de mult timp?

Nu păru să remarce faptul că discuţia se transforma într-un interogatoriu, iar tonul ei rămase acelaşi.

— De trei ani... Am treizeci de ani... Henry are doar douăzeci şi cinci... Şi sunt văduvă...

— Sunteţi din Paris?

— Din Lille... Tata era contabil-şef la o filatură... La douăzeci de ani m-am căsătorit cu un inginer textilist, care a fost ucis de o maşină la mai puţin de un an după căsătorie... Ar fi trebuit să primesc o rentă de la societatea unde fusese angajat... Dar au pretins că victima fusese de vină... Atunci, fiindcă trebuia să-mi câştig existenţa şi nu voiam să muncesc într-un oraş unde toţi mă cunoşteau, m-am mutat la Paris. Am intrat casieră la o casă de comerţ de pe strada Reaumur... Intentasem un proces filaturii. Procesul s-a târâgănat de la o instanţă la alta... Abia acum doi ani am câştigat şi, nefiind obligată să mai muncesc, am demisionat...

— Eraţi casieră când l-aţi cunoscut pe Henry Gallet?

— Da! Venea deseori la patronii mei, ca reprezentant al băncii Sovrinos...

— N-a fost niciodată vorba să vă căsătoriţi?

— La început, am vorbit despre asta, dar, dacă m-aş fi căsătorit înainte de terminarea procesului, poziţia mea în faţa tribunalului, pentru obţinerea pensiei, ar fi fost mai puţin favorabilă...

— Aţi devenit amanta lui Gallet?

— Cuvântul mă sperie. Suntem atât de uniţi, ca şi cum am fi cu adevărat căsătoriţi. De trei ani ne

vedem zi de zi, luăm toate mesele împreună...

— Dar nu locuieşte la domiciliul dumneavoastră, pe strada Turenne?

— Din cauza familiei. Sunt oameni cu principii severe, ca şi părinţii mei. Henry a preferat să evite ciorovăielile cu ai lui şi nu le-a spus nimic de relaţia noastră. Totuşi, ne-am înţeles că, atunci când nu vor mai fi obstacole şi vom avea din ce trăi, să ne mutăm în sudul ţării şi să ne căsătorim...

Întrebările indiscrete nu o stinghereau deloc. La un moment dat, când privirea comisarului coborî spre picioarele ei, îşi trase în jos rochia, cu un gest simplu.

— Sunt obligat să intru în detalii... Ştim unde lua mesele Henry... Participă şi la cheltuieli?...

— E foarte simplu! Ţineam socotelile, ca în cazul unui menaj organizat. Şi, la sfârşitul lunii, îmi dădea jumătate din suma cheltuită pentru mâncare...

— Aţi vorbit de mutatul în sudul Franţei... Henry reuşea să pună un ban deoparte?

— Ca şi mine! Aţi remarcat că nu e prea voinic. Medicii îi recomandă aerul de la ţară. Dar nu poţi să trăieşti acolo când trebuie să-ţi câştigi existenţa şi n-ai o meserie manuală. Şi mie îmi place la ţară... Aşa că trăiam modest. V-am spus că Henry este reprezentantul băncii pe lângă diferiţi clienţi. Banca Sovrinos este o bancă nu prea mare care se ocupă îndeosebi de speculaţiile cu acţiuni... Fiind el la bancă, toţi banii pe care îi economiseam îi jucam la Bursă...

— Aveaţi conturi separate?

— Normal! Nu putem şti ce ne rezervă viitorul, nu-i aşa?...

— Şi ce capital aţi constituit în acest fel?

— Greu de precizat, pentru că banii sunt investiţi în titluri, a căror valoare se schimbă de la o zi la alta. Între patruzeci şi cincizeci de mii de franci...

— Şi Gallet?

— Mai mult! Nu îndrăznea să mă angajeze şi pe mine în speculaţiile prea hazardate, cum au fost minele din La Plata, în august anul trecut. Probabil că are acum vreo sută de mii de franci...

— Şi la ce sumă aţi hotărât să vă opriţi?

— Cinci sute de mii... Avem de gând să mai muncim încă trei ani...

Maigret o privea acum cu un sentiment vecin cu admiraţia. Dar o admiraţie deosebită, cu o nuanţă accentuată de rapulsie.

Avea treizeci de ani! Henry avea douăzeci şi cinci! Se iubeau sau, cel puţin, hotărâseră să trăiască împreună! Iar relaţiile lor erau reglate ca ale unor asociaţi într-o afacere comercială!

Ea vorbea despre asta cu simplitate, ba chiar cu oarecare mândrie.

— Vă aflaţi de mult timp la Sancerre?

— Am venit în ziua de 20 iunie pentru o lună de zile.

— De ce n-aţi tras la Hotelul Loara sau la Hotelul Comerţului?

— E prea scump pentru mine! La Pensiunea Germain, din capătul satului, plătesc doar douăzeci şi doi de franci pe zi...

— Henry a venit în ziua de 25? La ce oră?

— E liber doar sâmbăta şi duminica. Dar e stabilit că duminica s-o petreacă la Saint-Fargeau. A venit sâmbătă dimineaţa. Apoi a plecat seara, cu ultimul tren.

— Adică?

— La unsprezece şi treizeci şi două de minute... L-am condus la gară.

— Ştiaţi că tatăl lui se afla aici?

— Henry mi-a spus că s-a întâlnit cu el. Era furios, pentru că era convins că tatăl său venise să ne spioneze. Iar Henry nu voia ca familia lui să se amestece în treburile noastre...

— Soţii Gallet nu ştiau nimic de existenţa celor o sută de mii de franci?

— Bineînţeles! Henry era major... Nu avea dreptul să-şi facă viaţa lui?

— Cum vorbea, de obicei, despre tatăl său?

— Avea puţină pică pe el pentru că nu avea ambiţie. Spunea că e de-a dreptul sinistru ca, la vârsta lui, încă să mai vândă ceea ce el numea „fierărie". Dar era totdeauna foarte respectuos, mai ales fată de mama lui...

— Prin urmare, nu ştia că Emile Gallet era, în realitate, un escroc?

— Un escroc?... El?...

—... Şi că, de optsprezece ani, nu se mai ocupă de „fierărie"...

— Nu e cu putinţă!...

Juca oare teatru privind manechinul lugubru cu un fel de admiraţie?

— Sunt năucită, domnule comisar!... El!... Cu maniile, cu hainele lui ridicole, cu purtările lui de pensionar sărac!...

— Ce-aţi făcut în după-amiaza zilei de sâmbătă?

— M-am plimbat pe coastă cu Henry. După ce ne-am despărţit, în drum spre Hotelul Comerţului, l-a întâlnit pe tatăl lui... Ne-am reîntâlnit la opt seara şi ne-am plimbat iar, de cealaltă parte a apei de data asta, până la plecarea trenului...

— N-aţi trecut prin apropierea acestui hotel?

— Nu voiam să ne întâlnim cu el.

— V-aţi întors singură de la gară. Aţi trecut podul...

— Şi am făcut imediat la stânga ca să ajung la Pensiunea Germain... Nu-mi place să circul singură noaptea.

— Îl cunoaşteţi pe Tiburce de Saint-Hilaire?

— Cine e? N-am auzit niciodată un astfel de nume... Sper, domnule comisar, că nu-l bănuiţi pe Henry?...

Chipul i se însufleţise, dar îşi păstra în continuare stăpânirea de sine.

— Mă aflu aici, în mare parte, pentru că îl cunosc... Aproape totdeauna a fost bolnav şi de

aceea a devenit închis în el şi bănuitor... Se întâmpla să stăm ore întregi împreună fără să vorbim... E doar o coincidenţă că l-a întâlnit aici pe tatăl lui...

Dar o coincidenţă care, ştiu, poate să pară suspectă. E prea mândru ca să se apere... Nu ştiu ce v-a spus... Măcar v-a răspuns la întrebări?... Pot să vă jur că a stat tot timpul cu mine de la opt seara până când a plecat trenul... Era nervos... Se temea să nu afle mama lui de legătura noastră, pentru că totdeauna a avut multă afecţiune faţă de ea şi prevedea că va încerca să-l îndepărteze de mine... Nu mai sunt foarte tânără! între noi e o diferenţă de cinci ani! Am fost şi amanta lui... Sunt nerăbdătoare să aflu că asasinul a fost arestat, mai ales pentru Henry, care este destul de subtil ca să înţeleagă că întâlnirea sa cu tatăl lui va stârni în mod fatal bănuieli odioase...

Maigret o privea în continuare cu aceeaşi uimire. Şi se întreba de ce demersul ei, în fond, destul de meritoriu, nu reuşea să-l impresioneze.

Chiar şi atunci când rostise ultimele fraze, cu o uşoară vehemenţă, Eleonore Boursang îşi păstrase stăpânirea de sine. Maigret făcu în aşa fel încât ea să poată vedea o fotografie mare, trimisă de cei de la Identitatea Judiciară, în care cadavrul apărea aşa cum fusese găsit, însă privirea femeii alunecă fără să se oprească pe acea imagine impresionantă.

— N-aţi găsit nimic?

— Îl cunoaşteţi pe domnul Jacob?

Ea îl privi în ochi, ca şi cum l-ar fi invitat să citească sinceritatea din privirea ei.

— Nu cunosc acest nume. Cine e? Asasinul?

— Poate! răspunse el, îndreptându-se spre uşă.

Eleonore Boursang ieşi aşa cum intrase.

— Îmi permiteţi, domnule comisar, să mai vin pe la dumneavoastră după veşti?

— Când doriţi!

Brigadierul aştepta răbdător pe culoar. După ce femeia plecă, se uită la comisar curios.

— Ce-ai aflat la gară? întrebă Maigret.

— Tânărul s-a urcat în trenul de Paris de la unsprezece şi treizeci şi două de minute, cu un bilet de clasa a IlI-a.

— Iar crima a fost comisă între unsprezece şi douăsprezece şi jumătate noaptea! murmură gânditor comisarul. Dacă te grăbeşti, de aici şi până la Tracy-Sancerre faci zece minute. Asasinul a putut să acţioneze între unsprezece şi unsprezece şi douăzeci... Dacă faci zece minute până la gară, tot atât faci şi de la gară până aici...

Aşadar, Gallet a putut să fie ucis între douăsprezece fără un sfert şi douăsprezece şi jumătate, de cineva care se întorcea de la gară... Dar mai e şi povestea cu poarta de fier! Şi apoi, ce naiba căuta pe zid Emile Gallet?

Brigadierul se aşezase în acelaşi loc ca înainte şi încuviinţa, aşteptând urmarea. Dar aceasta nu a mai venit.

— Haide să bem un păhărel! spuse Maigret.

Capitolul 6
Întâlnirea de pe zid

— Tot nimic?

— Obol!

— Ce cuvânt mi-ai spus adineauri?

— Pregătiri! Cel puţin aşa presupun! Ri lipseşte... Ar putea să fie şi re...

Maigret oftă, dădu din umeri şi părăsi camera răcoroasă unde, de dimineaţă, un roşcovan înalt şi

slab, cu faţa obosită şi un calm nordic, stătea aplecat peste masă şi făcea o treabă care ar fi descurajat până şi un călugăr.

Îl chema Joseph Moers, iar accentul îi trăda originea flamandă.

Lucra în laboratoarele Identităţii Judiciare şi venise la Sancerre la cererea lui Maigret; se instalase în camera mortului şi îşi aranjase cu grijă instrumentele, printre care şi un ciudat reşou cu alcool.

De la şapte dimineaţa, Moers ridicase privirea doar când comisarul intra brusc sau se aplecă pe fereastra ce dădea spre drumul urzicilor.

— Nimic?

— Vă...

— Cum?

— Am găsit vă...

Întinsese pe masă nişte plăci de sticlă, foarte subţiri, pe care le ungea pe rând cu un lipici fluid încălzit pe reşou.

Din când în când, se apropia de cămin, lua cu grijă una dintre bucăţile de hârtie arsă şi o aşeza pe o placă.

Cenuşa era fragilă, casantă, gata să se fărâmiţeze. Uneori era nevoie de cinci minute ca să se înmoaie prin învăluire în vapori de apă. Şi atunci se lipea pe sticlă.

Joseph Moers avea în faţă o trusă care constituia un adevărat laborator portabil. Cele mai mari bucăţi de hârtie carbonizată aveau şapte-opt centimetri. Cele mai mici erau doar praf…

Obol... Pregăti... Vă...

Acesta era rezultatul a două ore de muncă, dar, spre deosebire de Maigret, Moers nu-şi pierduse răbdarea şi nu era deranjat de faptul că examinase abia cam o sutime din conţinutul căminului.

O muscă mare şi violetă, cu reflexe metalice, îi bâzâi mult timp în jurul capului. De trei ori se aşează pe fruntea lui încreţită, dar el nu schiţă nici

un gest să o alunge. Poate că nici nu băgase de seamă!

— Partea proastă e că, atunci când intraţi pe uşă, se face curent! îi reproşă el lui Maigret. Din cauza asta, am pierdut deja un mic fragment de cenuşă...

— Bine! O să intru pe fereastră!...

Nu era o butadă. Chiar aşa şi făcu. Dosarele se aflau în aceeaşi cameră, pe care Maigret o alesese drept cabinet de lucru şi unde nimeni nu se atinsese de hainele întinse pe podea şi străpunse de un pumnal.

Comisarul era nerăbdător să cunoască rezultatul expertizei pe care o ceruse şi, în aşteptarea lui, nu putea să stea liniştit.

Timp de un sfert de oră, se plimba cu capul în jos, cu mâinile la spate, pe aleea însorită. Apoi trecea peste pervazul ferestrei, cu pielea înfierbântată de soare, îşi ştergea transpiraţia şi bombănea:

— Merge greu!

Oare Moers îl auzea? Gesturile sale rămâneau la fel de afectate ca ale unei manichiuriste şi era preocupat doar de plăcile de sticlă care se acopereau de pete negre cu contururi neregulate.

Maigret se agita mai ales pentru că nu avea nimic de făcut sau, mai curând, pentru că prefera să nu încerce nimic înainte de a se lămuri în privinţa hârtiilor arse în noaptea crimei.

Şi, în timp ce se plimba pe drum, iar frunzişul stejarilor făcea să danseze pete de umbră şi de lumină pe corpul lui, repeta întruna aceleaşi idei.

„Henry şi Eleonore Boursang puteau să-l omoare pe Gallet înainte de a se duce la gară... Eleonore putea să vină să-l ucidă singură după plecarea amantului ei... În sfârşit, avem zidul şi cheia! Şi, în plus, şi un domn Jacob, ale cărui scrisori Gallet le ascundea cu atâta teamă..."

Se dusese de zece ori să examineze broasca porţii de fier, fără să descopere nimic nou. Apoi, trecând prin locul unde zidul fusese escaladat de

Emile Gallet, îi veni o idee, îşi scoase haina şi puse vârful piciorului drept la prima îmbinare a pietrelor.

Deşi cântarea o sută de kilograme, nu-i fu deloc greu să apuce crengile care atârnau şi, de cum le simţi în mină, ascensiunea se transformă într-o joacă de copii.

Zidul era construit din bolovani neregulaţi, acoperiţi cu un strat de var. Partea de deasupra era formată dintr-un şir de cărămizi aşezate pe cânt. Fusese năpădit de muşchi şi, din loc în loc, creşteau chiar graminee destul de vivace.

Din locul unde se afla, Maigret îl vedea foarte bine pe Moers, care se străduia să descifreze ceva cu lupa.

— Ai găsit ceva nou? îi strigă el.

— Un s şi o virgulă...

Deasupra capului, comisarul nu mai avea frunzişul unui stejar, ci al unui fag enorm, al cărui trunchi se înălţa pe proprietate.

Se lăsă în genunchi, deoarece zidul nu era lat şi Maigret nu avea siguranţa că îşi va păstra echilibrul, examină muşchiul din stânga şi din dreapta lui, apoi mormăi:

— Ia te uită! Ia te uită!...

Descoperirea nu era senzaţională. Constata, pur şi simplu, că muşchiul fusese călcat în picioare şi parţial chiar smuls într-un loc, exact deasupra scrijeliturilor de pe piatră, dar nu şi în altă parte.

Deoarece muşchiul era delicat, după cum putu să-şi dea seama, acest lucru îi arăta cu certitudine că Emile Gallet nu se plimbase pe zid, nu străbătuse nici măcar un metru într-o direcţie sau alta.

„Mai rămâne de aflat dacă a coborât dincolo, pe proprietate..."

Acel loc nu mai era propriu-zis parcul. Probabil pentru că era ascuns de mulţi copaci, terenul era folosit ca loc de depozitare a unor lucruri nefolositoare.

La vreo zece metri de Maigret erau îngrămădite butoaie goale, sparte sau fără cercuri. Puteau fi văzute şi sticle vechi, printre care mai multe specialităţi farmaceutice, lăzi, o maşină defectă de tăiat vegetaţia acvatică, ustensile ruginite şi numere vechi ale unui ziar umoristic care, legate pachete, udate de ploaie, uscate şi decolorate de soare, murdare de pământ, arătau jalnic.

Înainte de a coborî de pe zid, Maigret se asigură că sub el, adică sub locul pe care îl ocupase Gallet, nu era nici o urmă pe sol. Ca să nu zgârie zidul, sări şi reuşi să cadă pe mâini şi pe picioare.

Din vila lui Tiburce de Saint-Hilaire se zăreau doar câteva pete albe prin broderia frunzişului. Se auzea duduitul unui motor, iar Maigret ştia încă de dimineaţă că folosea la adusul apei din puţ în rezervoarele din casă.

Colţul acela, din cauza gunoaielor, era plin de muşte. Comisarul trebuia să le alunge tot timpul cu mâna, din ce în ce mai prost dispus.

„Mai întâi zidul..."

Examinarea se dovedi uşoară. La interior, ca şi la exterior, zidul de incintă fusese văruit în primăvară. Or, sub locul unde Emile Gallet se cocoţase, nu se vedea nici o pată, nici o zgârietură. Tot aşa, nu se zărea nici o urmă de paşi pe o rază de zece metri.

În schimb, în apropierea butoaielor şi sticlelor, comisarul băgă de seamă că un butoi fusese târât pe o distanţă de doi-trei metri, ca să fie pus în picioare la baza zidului, unde se mai găsea şi acum. Se urcă pe el, şi capul său depăşi zidul exact la zece metri şi jumătate de locul unde se oprise Gallet.

Şi de acolo îl putea vedea pe Moers, care lucra mai departe, fără să se oprească nici măcar ca să-şi şteargă transpiraţia.

— Nimic?

— Clignancourt... Dar cred că am găsit un fragment mai bun...

Muşchiul de pe zid, deasupra butoiului, nu era smuls, ci strivit ca de nişte braţe care s-ar fi sprijinit pe el. Maigret făcu o încercare, se sprijini cu coatele şi obţinu un rezultat identic puţin mai departe.

„Cu alte cuvinte. Emile Gallet se urcă pe zid, dar nu coboară spre parc... În schimb, un individ venit din interiorul proprietăţii se caţără pe acest butoi, dar nu urcă mai sus şi nu trece dincolo de zid, cel puţin nu pe acest drum..."

Dacă plimbăreţii nocturni ar fi fost un tânăr şi o tânără, lucrul ar fi putut fi aproape lesne de înţeles. Ba chiar unul dintre ei, cel rămas în interior, ar fi avut posibilitatea să ducă butoiul mai aproape de celălalt partener.

Dar nu putea fi vorba de o întâlnire de dragoste! Una dintre cele două persoane, mai mult ca sigur, era domnul Gallet, care îşi scosese redingota anume ca să se dedea acestei gimnastici incompatibile cu personalitatea lui.

Oare celălalt era Tiburce de Saint-Hilaire?

Cei doi bărbaţi se întâlniseră mai întâi dimineaţă, apoi după-amiază, fără să se ascundă. Era puţin probabil că ar fi hotărât să se întâlnească şi a treia oară, în acest fel, în întuneric!

Şi la zece metri! Nici măcar nu s-ar fi putut auzi vorbind cu glas scăzut!

„Doar dacă nu cumva au venit fără să se fi înţeles, mai întâi unul şi apoi celălalt..."

Dar care dintre ei urcase primul pe zid? Şi oare se întâlniseră?

De la butoi la camera lui Gallet, distanţa era de aproape şapte metri, adică distanţa de la care fusese împuşcat.

Întorcând capul, Maigret îl zări pe grădinar care se uita la el fascinat.

— A, tu eşti! exclamă comisarul. Stăpânul tău e acasă?

— E la pescuit.

— Ştii că sunt de la poliţie, da? Aş vrea să ies de aici altfel decât sărind peste zid... Vrei să-mi deschizi poarta de fier de la capătul drumului urzicilor?

— E simplu! se limită să răspundă grădinarul, îndreptându-se în direcţia porţii.

— Ai cheia?

— Nu! O să vedeţi...

Când ajunse la poartă, băgă mâna fără ezitare în spaţiul dintre două pietre.

— Ei, drăcie!

— Ce?

— Nu mai e aici!... Dar am pus-o cu mâna mea, anul trecut, când au fost scoşi pe-aici trei stejari tăiaţi...

— Stăpânul tău ştia?

— Păi cum!

— Nu-ţi aminteşti să-l fi văzut ieşind pe-aici?

— Nu de anul trecut încoace...

O nouă versiune a faptelor se contura în mod automat în mintea comisarului: Tiburce de Saint-Hilaire, cocoţat pe butoi, trăgând spre Gallet, luând-o apoi pe poartă de fier şi sărind în camera victimei...

Dar nu prea era verosimil! Presupunând că broasca ruginită nu opusese rezistenţă, îţi trebuiau trei minute ca să străbaţi drumul dintre cele două puncte.

Şi, în aceste trei minute, Emile Gallet, cu jumătate din faţă distrusă, nu ar fi strigat, nu ar fi căzut, ci s-ar fi mulţumit să scoată cuţitul din buzunar ca să-şi înfrunte eventualul agresor!

Suna fals! Scârţâia aşa cum probabil scârţiise şi poarta de fier! Totuşi, era singura ipoteză ce decurgea în mod logic din indiciile materiale!

„Oricum, un om a fost în spatele zidului!"

Lucrul acesta nu mai putea fi pus la îndoială. Dar nimic nu dovedea că acel om fusese Saint-Hilaire, poate doar povestea cu cheia pierdută şi faptul că necunoscutul se afla pe proprietate.

Pe de altă parte, mai erau două persoane, apropiate de Emile Gallet şi putând să-i dorească moartea, care se aflau în acel moment la Sancerre şi nici un alibi serios nu îndepărta posibilitatea ca acestea să fi pus piciorul pe aleea urzicilor: era vorba de Henry Gallet şi de Eleonore.

Maigret strivi un bărzăune pe obraz şi îl văzu pe Moers ieşind la fereastră.

— Domnule comisar!

— Ceva nou?

Dar flamandul dispăruse deja în cameră.

Înainte de a se hotărî să ocolească pe chei, Maigret zgâlţâi poarta şi, contrar aşteptărilor sale, aceasta cedă.

— Ia te uită! Nu era încuiată! spuse cu mirare grădinarul, aplecându-se spre broască. Ciudat, nu?

Maigret vru să-i ceară să nu-i spună nimic lui Saint-Hilaire despre vizita sa, dar, privindu-l cu atenţie, conchise că era prea prost şi evită să complice lucrurile.

— De ce m-ai strigat? îl întrebă puţin mai târziu pe Moers.

Acesta aprinsese o lumânare şi privea în transparenţă o placă de sticlă aproape în întregime acoperită de ceva negru.

— Cunoaşteţi vreun domn Jacob? întrebă el, dând capul pe spate cu satisfacţie, ca să-şi contemple opera.

— Aşa! Şi?...

— Şi nimic. Una dintre scrisorile arse era semnată domnul Jacob.

— Atât?

— Aproape. Era scrisă pe o foaie cu pătrăţele, ruptă dintr-un carnet sau dintr-un registru... Am găsit doar câteva cuvinte pe această calitate de hârtie... Neapărat... Cel puţin aşa presupun, pentru că lipsesc primele două litere... Luni...

Maigret aştepta urmarea, încruntat, strângând coada pipei în dinţi. -Şi?

— Cuvântul închisoare subliniat de două ori... Şi am mai găsit numera..., ceea ce ne duce, după părerea mea, la cuvântul numerar... În plus, în altă parte am dat de numărul 20 000.

— Nici o adresă?

— V-am spus adineauri: Clignancourt... Din păcate, nu pot să reconstitui ordinea cuvintelor...

— Scrisul?

— N-a fost scris de mână, ci la maşină!...

Domnul Tardivon căpătase obiceiul să-l servească chiar el pe Maigret şi o făcea cu o discreţie afectată şi cu un strop de familiaritate complice.

— Aţi primit o telegramă, domnule comisar! strigă el, înainte de a bate la uşă.

Ar fi vrut tare mult să intre în cameră, căci era foarte intrigat de activitatea misterioasă a lui Moers. Văzând că Maigret se pregătea să închidă uşa, îl întrebă pe un ton blajin:

— Cu ce să vă servesc?

— Cu nimic! răspunse Maigret, care rupsese banda telegramei.

Fusese trimisă de Poliţia Judiciară din Paris, căreia comisarul îi ceruse câteva informaţii.

Emile Gallet nu a lăsat testament. Moştenirea se compune din casă la Saint-Fargeau, evaluată la o sută de mii cu toată mobila, şi trei mii cinci sute de franci depuşi la bancă.

Aurore Gallet va încasa asigurarea de viaţă de trei sute de mii făcută de soţul ei. În 1925, la compania Abeille.

Henry Gallet şi-a reluat munca joi la banca Sovrinos. Eleonore Boursang lipseşte din Paris. E în vacanţă pe malul Loarei.

— La naiba! bombăni Maigret, care privi un moment în gol, apoi se întoarse spre Moers.

— Te pricepi la asigurări?

— Depinde..., răspunse cu modestie tânărul, care purta un pince-nez atât de strâns, încât întreaga sa faţă părea contractată.

— În 1925, Gallet avea peste patruzeci şi cinci de ani... Şi o boală de ficat!... Cât crezi că a achitat anual ca să obţină o asigurare de viaţă de trei sute de mii de franci?

Buzele lui Moers se agitară în tăcere. Nu dură mai mult de două minute.

— În jur de douăzeci de mii de franci! răspunse el. Chiar şi aşa, nu cred că a fost uşor să convingă o companie să accepte riscul!

Comisarul privi furios la portretul aflat pe cămin, în aceeaşi poziţie ca altădată pe pianul din casă de la Saint-Fargeau.

— Douăzeci de mii!... Şi abia dacă cheltuia două mii pe lună!... Cu alte cuvinte, aproape jumătate din cât sustrăgea cu greu de la partizanii Bourbonilor!

După portret, se uită la pantalonii negri de pe podea, informi, cu lustru, uzaţi la genunchi.

Şi în minte îi veni doamna Gallet, cu rochia ei de mătase mov, cu bijuteria ei şi cu vocea aceea caustică.

Aproape că te-ai fi aşteptat să-i spună portretului: „O iubeai chiar atât de mult?"

În sfârşit, dădu din umeri şi se întoarse spre zidul care lucea în bătaia soarelui şi pe care, cu opt zile înainte, Emile Gallet se cocoţase, în cămaşă, cu plastronul scrobit ieşit din vestă.

— Mai e cenuşă! îl spuse el lui Moers, cu oarecare osteneală în glas. Încearcă să mai găseşti ceva despre acest domn Jacob...

Un puşti pistruiat se sprijinea cu coatele de fereastră şi zâmbea cu gura până la urechi, în timp ce vocea unui bărbat i se adresa molatic, de pe terasă:

— Emile, dă-le pace domnilor!...

— Ia uite! încă un Emile! bombăni Maigret. Dar măcar ăsta e viu! Celălalt...

Reuşi totuşi să se stăpânească îndeajuns ca să iasă fără să se mai uite la fotografie.

Capitolul 7
Urechea lui Joseph Moers

Canicula domnea necruţătoare. În fiecare dimineaţă, ziarele scriau despre distrugerile provocate de furtunile izbucnite în diferite locuri din Franţa, dar la Sancerre şi în împrejurimi nu mai căzuse o picătură de apă de trei săptămâni.

După-amiaza, soarele bătea din plin în fosta cameră a lui Emile Gallet şi o făcea imposibil de locuit.

Totuşi, în acea zi de sâmbătă, Moers se mulţumi să tragă în jos storul de pânză nealbită şi, la mai puţin de o jumătate de oră după masa de prânz, stătea aplecat peste plăcile de sticlă şi fragmentele de hârtie înnegrită, lucrând cu o regularitate de metronom.

Preţ de câteva minute, Maigret se plimbă în jurul lui, atingând tot ce întâlnea în cale, târându-şi picioarele, ca un om care ezită. Până la urmă, oftă şi spuse:

— Auzi, bătrâne! Nu mai rezist! Te admir, dar n-ai kilogramele mele... Trebuie să mă răcoresc puţin.

Unde să te refugiezi pe o asemenea căldură? Pe terasă era puţin mai răcoare, dar acolo erau şi clienţii cu liota lor de copii.

În cafenea se întâmpla rareori să treacă o jumătate de oră fără să auzi ciocnirea enervantă a bilelor de biliard.

Maigret ieşi în curte, din care jumătate se bucura de umbră, şi se adresă tinerei chelneriţe care trecea:

— Adu-mi un şezlong...

— Vreţi să staţi aici? O să auziţi tot zgomotul de la bucătărie...

Prefera zgomotul acela, plus cotcodăcitul găinilor, decât conversaţiile clienţilor. Îşi trase şezlongul lingă puţ, îşi întinse un ziar pe faţă ca să fie ferit de muşte şi, repejor, se simţi cuprins de o somnolenţă cât se poate de plăcută.

Treptat, vacarmul farfuriilor spălate la bucătărie devenea ireal şi Maigret, toropit, scăpă de obsesia mortului.

În ce moment exact percepu două detunături ca de armă? Nu reuşiră însă să-l scoată complet din toropeală, pentru că mintea lui plămădi un vis care să explice acele sunete intempestive.

... Stătea pe terasa hotelului. Tiburce de Saint-Hilaire trecea în costum verde de vânătoare, urmat de o duzină de câini cu urechi lungi...

„M-aţi întrebat zilele trecute dacă mai e vânat în regiune?" spunea el.

... Ridică arma, trăgea la întâmplare şi cădeau o mulţime de potârnichi care semănau cu nişte frunze uscate...

— Domnule comisar!... Repede!...

Tresări şi văzu o chelneriţă în faţa lui.

— În cameră... Focuri de armă...

Comisarul se ruşină că se simţea atât de greoi.

Oamenii alergau deja în hotel, iar Maigret nu ajunse nici pe departe primul în fosta cameră a lui Gallet, unde îl văzu pe Moers în picioare lângă masă, acoperindu-şi faţa cu mâinile.

— Să iasă toată lumea! ordonă el.

— Chem un medic? întrebă domnul Tardivon. E sânge... Priviţi!...

— Da... Cheamă!....

După ce închise uşa, se apropie de tânărul de la Identitatea Judiciară. Avea remuşcări.

— Ce-ai păţit, dragule?

Vedea foarte bine că era sânge! Peste tot! Mai ales pe mâinile lui Moers, pe umeri, pe plăcile de sticlă şi pe jos!

— Nimic grav, domnule comisar... Urechea... Vedeţi...

Luă un moment mina de pe lobul urechii stângi şi sângele ţâşni imediat. Moers era foarte palid. Totuşi, încerca să zâmbească şi mai ales să-şi oprească mişcarea convulsivă a maxilarelor.

Storul rămăsese tras în jos, filtrând lumina soarelui, conferind atmosferei o nuanţă ce bătea în portocaliu.

— Nu e periculos, nu? Urechea sângerează foarte mult...

— Linişteşte-te!... Respiră profund...

Flamandului îi clănţăneau dinţii şi abia putea să vorbească.

— N-ar trebui să fiu în starea asta... Dar nu sunt obişnuit!... Tocmai mă ridicasem de pe scaun ca să iau alte plăci...

Îşi tampona urechea rănită cu batista plină de sânge, sprijinindu-se cu cealaltă mână de masă.

— Uitaţi! Eram exact în acest loc... Am auzit o detunătură... Am simţit, jur, deplasarea de aer provocată de un glonţ, care a trecut atât de aproape de ochii mei, încât am crezut că-mi smulge pince-nez-ul... M-am tras brusc în spate... Şi, în acelaşi moment, de fapt imediat după primul foc de armă, a răsunat încă o detunătură. Mi-am zis că am murit... În capul meu era un vacarm ca şi cum creierul ar fi început să-mi clocotească...

Zâmbi mai puţin forţat.

— Vedeţi, nu-i nimic!... Mi-a zburat o bucăţică de ureche... Ar fi trebuit să dau fuga la fereastră... Dar nu m-am putut mişca... Mi se părea că vor fi trase şi alte gloanţe... Înainte nu ştiam ce înseamnă un glonţ...

Se văzu nevoit să se aşeze. După cele întâmplate, ca un fel de reacţie la şocul iniţial sau de spaimă retrospectivă, i se înmuiau picioarele.

— Nu vă faceţi griji pentru mine... Căutaţi-l...

Pe fruntea lui se iviră brusc două picături de transpiraţie, şi Maigret, înţelegând că va leşina, dădu fuga la uşă.

— Patroane!... Ai grijă de el... Doctorul?...

— Nu-i acasă... Dar e aici unul dintre clienţii mei, infirmier la spitalul principal...

Maigret dădu la o parte storul şi trecu peste pervazul ferestrei, ducând maşinal la gură pipa neumplută. Drumul urzicilor era pustiu, jumătate în umbră, jumătate vibrând de lumină şi căldură. La capătul lui, poarta de fier Louis XIV era închisă.

Pe zidul alb, în faţa camerei, comisarul nu remarcă nimic anormal. Era inutil să caute urme de paşi în iarba uscată, care nu păstra amprentă, ca şi în locurile unde solul era prea pietros.

Se îndreptă spre chei. Acolo erau adunate vreo douăzeci de persoane, care ezitau să înainteze.

— A fost cineva pe terasă când s-a tras?

Câţiva răspunseră „eu". Apoi, încântaţi, făcură un pas înainte.

— Aţi văzut pe cineva apucând pe acest drum?

— Nimeni! Cel puţin nu de o oră încoace... Eu nu m-am mişcat! răspunse un bărbat slab şi mic de statură, într-un flanel multicolor. Du-te la mama, Charlot!... Mă aflam aici, domnule comisar... Dacă asasinul ar fi luat-o pe drumul urzicilor, ar fi trebuit obligatoriu să-l văd...

— Aţi auzit împuşcăturile?

— Ca toată lumea... Am crezut că se vânează pe proprietatea din vecinătate... Am făcut totuşi câţiva paşi...

— Şi nu era nimeni pe drum?

— Nimeni...

— Nu v-aţi uitat, fireşte, după trunchiul fiecărui copac!

Maigret se uită el, cu repeziciune, ca să fie cu conştiinţa împăcată, apoi se îndreptă spre intrarea principală a micului castel. Grădinarul ducea pe alee o roabă cu pietriş.

— Nu-i aici?

— Probabil că e la notar... E ora la care fac o partidă de cărţi...

— L-ai văzut plecând?

— Cum vă văd! E o oră şi jumătate de-atunci!

— N-ai întâlnit pe nimeni în parc?

— Pe nimeni... De ce?

— Unde te aflai acum zece minute?

— Pe malul apei, unde încărcăm pietriş...

Maigret îl privi în ochi. Omul părea sincer şi, în plus, prea prost ca să mintă convingător.

Maigret îi dădu pace şi se apropie de butoiul aşezat lângă zidul împrejmuitor, dar nu descoperi nici un indiciu al trecerii asasinului.

Examină poarta ruginită, cu acelaşi rezultat. Nu părea să mai fi fost deschisă de când trecuse el însuşi pe acolo, în cursul dimineţii.

„Şi totuşi, s-a tras de două ori!"

La hotel, oamenii se aşezaseră iar la mese şi discutau între ei.

— Nimic grav! spuse domnul Tardivon, care îi ieşi înainte comisarului. Am aflat chiar adineauri că doctorul e acasă la notarul Petit... Să trimit pe cineva după el?

— Unde e casa notarului?

— În piaţă, lingă Hotelul Comerţului...

— A cui e bicicleta de colo?

— Nu ştiu... O puteţi lua... Vă duceţi personal?...

Maigret se urcă pe bicicleta prea mică pentru el şi făcu să trosnească arcurile şeii. După cinci minute, apăsă pe butonul unei sonerii care răsună într-o casă mare, curată şi răcoroasă, iar o servitoare în vârstă, încinsă cu un şorţ cu pătrăţele albastre, se uită la el printr-o ferestruică.

— Doctorul e aici?

— Cine îl caută?

Dar o fereastră până atunci doar crăpată se deschise larg şi un personaj jovial, ţinând câteva cărţi în mină, se aplecă peste pervaz.

— E nevasta paznicului? Vin imediat...

— Un rănit, domnule doctor! Vreţi să mergeţi imediat la Hotelul Loara!

Se ridicară şi celelalte trei persoane aşezate la masa pe care luceau pahare de cristal. Maigret îl recunoscu pe Saint-Hilaire.

— Da, o crimă!... Mergeţi repede!...

— A murit cineva?

— Nu! Luaţi doar ce vă trebuie ca să faceţi un pansament...

Maigret nu-şi lua ochii de la Saint-Hiliare. Constata că proprietarul micului castel era profund tulburat.

— O întrebare, domnilor...

— O clipă! interveni notarul. De ce n-aţi fost poftit înăuntru?

Servitoarea, care auzise, deschise în sfârşit uşa. Comisarul traversă coridorul şi intră în salon, unde domnea un miros plăcut de ţigară de foi şi de alcool vechi.

— Ce s-a întâmplat? întrebă stăpânul casei, care era un bătrân foarte îngrijit, cu părul mătăsos, cu tenul la fel de luminos ca al unui bebeluş.

Maigret se prefăcu că nu auzise.

— Aş vrea să ştiu, domnilor, de cât timp jucaţi cărţi.

Notarul se uită la ceasul din perete.

— De o oră întreagă.

— Nici unul dintre dumneavoastră nu a părăsit încăperea de atunci?

Se priviră cu mirare.

— Sigur că nu! Suntem doar patru... Exact câţi trebuie pentru o partidă de bridge...

— Sunteţi absolut siguri?

Saint-Hilaire era stacojiu la faţă.

— Cine e victima? întrebă el, cu gura uscată.

— Un angajat al Identităţii Judiciare, care lucra în camera unde a stat Emile Gallet... Tocmai se ocupa de un anume domn Jacob...

— Jacob..., repetă notarul.

— Cunoaşteţi pe cineva cu acest nume?

— Zău că nu! Trebuie să fie evreu...

— Vreau să vă cer un serviciu, domnule de Saint-Hilaire... Aş vrea să faceţi imposibilul ca să găsiţi cheia de la poarta de fier... La nevoie, am să vă dau inspectori să cercetaţi vila...

Maigret îl văzu pe Saint-Hilaire golind pe nerăsuflate un pahar de alcool.

— Vă cer scuze pentru deranj, domnilor.

— Nu beţi un păhărel cu noi, domnule comisar?

— Poate altădată... Mulţumesc...

Urcă iar pe bicicletă, făcu la stânga şi ajunse curând în faţa unei case destul de dărăpănate. Pe o tăbliţă se putea citi cu greutate: Pensiunea Germain.

Era o casă care emana sărăcie şi de o curăţenie îndoielnică. Un copil nespălat se târa în prag, unde un câine rodea un os găsit pe drum.

— Domnişoara Boursang e aici?

Din încăpere se ivi o femeie cu alt copil în braţe.

— E plecată, ca în fiecare după-masă... Dar cu siguranţă că o să o găsiţi pe colină, lingă vechiul castel, pentru că a luat cu ea o carte şi ăla e locul ei preferat...

— Drumul ăsta duce acolo?

— Faceţi la dreapta după ultima casă.

La jumătatea coastei, Maigret se văzu nevoit să coboare de pe bicicletă. Era mai nerăbdător decât ar fi vrut, şi asta poate pentru că, o dată în plus, avea impresia că era pe un drum greşit.

„E sigur că nu Saint-Hilaire a tras! Totuşi..."

Drumul pe care mergea traversa un fel de grădină publică. La stânga, pe un teren în pantă, o fetiţă stătea jos lingă trei capre legate de ţăruşi.

Drumul făcea o curbă bruscă şi, exact deasupra lui, la o sută de metri, Maigret o văzu pe Eleonore stând pe o bancă, cu o carte în mina.

O strigă pe fetiţa care trebuie să fi avut vreo doisprezece ani.

— O cunoşti pe doamna care stă acolo pe bancă?

— Da, domnule!

— Vine deseori să citească aici?

— Da, domnule...

— În fiecare zi?

— Cred că da, domnule! Dar când mă duc la şcoală n-o văd...

— La ce oră ai sosit astăzi?

— De mult, domnule! Am plecat imediat după ce-am mâncat...

— Unde locuieşti?

— În casa pe care o vedeţi acolo...

Era o casă joasă, de fapt pe jumătate fermă, situată la o jumătate de kilometru.

— Doamna era deja aici?

— Nu, domnule!

— Când a trecut?

— Nu ştiu, domnule! Dar cred că sunt vreo două ore...

— Şi nu s-a mişcat?

— Nu, domnule!

— Nu s-a plimbat pe drum?

— Nu, domnule!

— Are o bicicletă?

— Nu, domnule!

Maigret scoase din buzunar o monedă de doi franci şi o puse în mina fetiţei, care strânse degetele fără să se uite la ea şi rămase nemişcată în mijlocul drumului, cu ochii la el, în timp ce Maigret urca pe bicicletă şi se îndrepta spre sat.

Se opri la poştă şi trimise o telegramă la Paris:

Doresc să ştiu foarte urgent unde era Henry Gallet sâmbătă la ora 15:00. Maigret. Sancerre.

— Nu mai lucra, bătrâne!

— Chiar dumneavoastră mi-aţi spus că e urgent, domnule comisar! De altfel, nu mai simt nimic!

Curajosul Moers! Medicul îi făcuse un pansament complicat şi mare ca şi cum ar fi primit câteva gloanţe în cap. Iar pince-nez-ul cu lentile lucitoare arăta foarte ciudat în mijlocul mormanului acela de feşe.

Până la şapte seara, Maigret nu se preocupase de el, ştiind că rana nu era gravă, şi acum îl găsea în acelaşi loc că dimineaţa, în faţa plăcilor de sticlă, a luminării şi a reşoului cu alcool.

— Nu mai descopăr nimic legat de domnul Jacob! Am reconstituit o scrisoare, semnată Clement, adresată nu ştiu cui şi în care se vorbeşte de un cadou ce trebuie oferit unui prinţ exilat... Apare de două ori cuvântul obol şi o dată loialism...

— Sunt de interes secundar...

Pentru că se refereau, evident, la escrocheriile lui Gallet. După ce examinase dosarul roz şi dăduse telefon câtorva castelani din Berry şi Cher, Maigret se lămurise în privinţa lui.

Într-o perioadă greu de precizat, probabil că la trei-patru ani după căsătorie şi la un an-doi după moartea socrului său, Emile Gallet luase hotărârea să se folosească de vechile documente ale ziarului Le Soleil, pe care le moştenise.

Tipărit într-un număr mic de exemplare, rezervat aproape în exclusivitate puţinilor abonaţi, ziarul, prin pana lui Prejean, întreţinea la câţiva nobili de ţară speranţa de a vedea un Bourbon urcând din nou pe tronul Franţei.

Maigret răsfoise colecţia ziarului şi remarcase că o jumătate de pagină era totdeauna consacrată unor liste de subscripţie, când în favoarea unei vechi familii aflate într-o situaţie grea, când pentru fondul de propagandă, când pentru a permite sărbătorirea cu demnitate a unei aniversări.

Probabil că în felul acesta îi venise lui Gallet ideea să devină escrocul legitimiştilor. Avea adresele lor şi, după aceste liste, ştia chiar în ce măsură îi putea tapa de bani şi la ce sentiment trebuia să facă apel pentru fiecare în parte.

— E acelaşi scris ca în celelalte hârtii?

— Acelaşi... Profesorul meu, Locard, ar putea să vă spună mai multe... Scris calm, atent, totuşi cu semne de înfrigurare şi de descurajare la sfârşitul

cuvintelor... Un grafolog ar spune fără ezitare că omul care a scris aceste scrisori era bolnav şi ştia asta...

— La naiba! E destul, Moers!... Poţi să te odihneşti...

Maigret se uita fix la cele două găuri din storul de pânză, făcute de gloanţe.

— Aşază-te un moment în locul unde te aflai mai devreme.

Comisarul reconstitui cu uşurinţă traiectoria.

— Acelaşi unghi, conchise el. S-a tras din acelaşi loc, de pe creasta zidului... Dar ce-i zgomotul ăsta?...

Ridică storul şi îl văzu pe alee pe grădinar, care dădea cu grebla prin iarbă şi prin urzici.

— Ce faci acolo? îi strigă Maigret.

— Stăpânul mi-a spus să...

— Să cauţi cheia?

— Păi, da!

— Şi el te-a trimis în locul ăsta?

— Caută şi el în parc... Bucătăreasa şi valetul scotocesc prin casă...

Maigret trase în jos storul cu un gest brusc şi, rămas iar doar în tovărăşia lui Moers, spuse cu o voce şuierată:

— Măi să fie... Pun prinsoare, bătrâne, că el va găsi cheia!...

— Care cheie?

— N-are importanţă! Ar fi prea mult de explicat... La ce oră ai lăsat storul?

— Imediat ce-am sosit, pe la unu şi jumătate...

— Şi n-ai auzit zgomot de paşi pe alee?

— N-am fost atent. Eram foarte absorbit de treabă pe care o făceam şi care, deşi pare o idioţenie, este foarte delicată...

— Ştiu! Apropo, cui i-am vorbit despre domnul Jacob? Grădinarului, cred... Şi Saint-Hilaire, care era la pescuit, s-a întors la masa de prânz, s-a îmbrăcat şi s-a dus să facă o partidă de cărţi... Eşti

sigur că toate celelalte scrisori carbonizate sunt scrise de mâna domnului Clement?

— Absolut sigur!

— Prin urmare, nu prezintă interes... Singurul lucru care contează este această scrisoare semnată „domnul Jacob", care vorbeşte de numerar, de ziua de luni, şi care pare să ceară douăzeci de mii de franci pentru data respectivă, ameninţând destinatarul cu închisoarea. Crima a avut loc sâmbăta...

Afară, grebla lovea din când în când o piatră.

— N-au tras nici Eleonore, şi nici Saint-Hilaire, dar...

— Ei, drăcie! se auzi deodată vocea grădinarului.

Maigret zâmbi mândru de el şi ridică storul.

— Dă-mi-o! zise el, întinzând mâna.

— Zău dacă m-aş fi aşteptat s-o găsesc aici!

— Dă-mi-o!

Era o cheie enormă, un model care nu mai putea fi găsit decât la anticari. Ca şi broasca, era ruginită şi prezenta câteva zgârieturi.

— Să-i spui stăpânului tău că mi-ai dat-o mie... Du-te!...

— Să vedeţi...

— Du-te!...

Şi Maigret lăsă storul, apoi aruncă cheia pe masă.

— S-ar putea zice că, lăsând deoparte urechea ta, e o zi fericită, nu-i aşa, Moers?... Domnul Jacob!... Cheia... Cele două împuşcături şi restul! Ei bine...

— O telegramă! anunţă domnul Tardivon.

— Ce-ţi spuneam, bătrâne! exclamă comisarul după ce îşi aruncă privirea pe ea. În loc să înaintăm, dăm înapoi. Ascultă: La ora trei, Henry Gallet se afla la mama lui, la Saint-Fargeau. Şi încă mai era la ea la ora şase.

—Şi?...

— Şi nimic! N-a mai rămas decât domnul Jacob care să tragă asupra ta şi, până acum, domnul Jacob e aproape la fel de inconsistent ca un balon de săpun.

Capitolul 8
Domnul Jacob

— Stai un moment, Aurore! Nu e cazul să te arăţi în starea asta...

— N-am ce face, Franfoise, răspunse o voce neliniştită. Vizita asta mă duce cu gândul la cealaltă, pe care am primit-o acum opt zile... Şi la acea călătorie... Nu înţelegi...

— Nu înţeleg cum ai curajul să plângi un astfel de om, care te-a dezonorat, care te-a minţit toată viaţa şi a cărui singură faptă bună a fost încheierea unei asigurări...

— Taci!

— Nu mai spun că ţi-a impus o viaţă trăită aproape în sărăcie, jurând că nu câştiga decât două mii de franci pe lună. Asigurarea dovedeşte că de fapt câştiga cel puţin dublu şi îţi ascundea acest lucru. Cine ar putea să spună că nu câştiga chiar mai mult? După părerea mea, acest om avea două case, o amantă şi poate copii...

— Te rog, Franfoise!

Maigret era singur în micul salon al casei din Saint-Fargeau, unde servitoarea îl poftise, uitând să închidă uşa. Iar două voci de femei ajungeau la el din sufragerie, a cărei uşă, dând spre acelaşi coridor, era şi ea întredeschisă.

Mobilă şi cele mai mici obiecte erau acum la locul lor, iar comisarul nu putea să se uite la masă mare de stejar fără să se gândească la faptul că, acolo, cu câteva zile în urmă, pe o pânză neagră, se afla un sicriu străjuit de lumânări.

Atmosfera era cenuşie şi cerul înnorat. În timpul nopţii izbucnise o furtună, dar se simţea că cerul încă mustea de apă.

— De ce să tac? Crezi că pe mine nu mă priveşte? Sunt sora ta. Jacques mai are puţin şi obţine o poziţie politică importantă. Ce s-ar întâmpla dacă oamenii ar afla că avea un cumnat escroc?...

— Atunci de ce-ai venit? Douăzeci de ani ai stat foarte bine fără să...

— Fără să te văd, pentru că nu voiam să-l văd pe el! Când ai vrut să te măriţi, nu ţi-am ascuns părerea mea. Nici Jacques!... Când te cheamă Aurore Prejean, când ai un cumnat care conduce una dintre cele mai importante tăbăcării din Vosgi şi altul care va fi într-o zi şeful de cabinet al unui ministru, nu-l iei de bărbat pe unul ca Emile Gallet[2]!... Ce nume Comis-voiajor!... Mă întreb cum a putut tată să-şi dea consimţământul... De fapt, între noi fie vorba, cred că ghicesc ce s-a întâmplat. În ultimul timp, tata nu se mai gândea decât la un singur lucru: să scoată ziarul cu orice preţ... Gallet avea ceva bani... A fost convins să intre în afacerea cu ziarul... Spune că nu-i adevărat! Dar faptul că tu, sora mea, care ai primit aceeaşi educaţie ca şi mine şi semeni cu mama, l-ai ales pe acest idiot... Nu te uita aşa la mine! Vreau doar să te fac să înţelegi că n-ai de ce să plângi... Ai fost fericită cu el?... Sincer!...

— Nu ştiu... Nu mai ştiu...

— Mărturiseşte că aveai ambiţii mai mari!

— Am sperat totdeauna că va încerca ceva... Îl împingeam să...

— Ca şi cum ai fi împins un bolovan! Şi te-ai resemnat!... Fără măcar să ştii că n-ai să rămâi săracă în ziua morţii sale... Pentru că, dacă n-ar fi fost asigurarea...

— El s-a gândit la asta! zise domol doamna Gallet.

— Nu mai spune!... Ascultându-te, am să cred că îl iubeai.

— Taci... Ar putea să ne audă comisarul... Trebuie să-l primesc...

— Cum arată?... Te însoţesc pentru că, în starea în care eşti, e mai bine aşa... Dar, te rog. Aurore, lasă aerul ăsta abătut! Comisarul îşi va închipui că erai complicea lui, că eşti tristă, că ţi-e teamă...

*

* *

Maigret abia avu timp să facă un pas înapoi. Cele două femei intrau pe uşă şi nu arătau chiar aşa cum şi le imaginase el după conversaţia surprinsă.

Doamna Gallet era aproape la fel de distantă că la prima lor întrevedere. Iar sora ei, mai tânără cu doi-trei ani, cu părul oxigenat şi faţa fardată, dădea impresia că are mai mult nerv şi mai multă afectare decât cealaltă.

— Aveţi noutăţi, domnule comisar? întrebă văduva, cu un glas ostenit. Luaţi loc, vă rog... V-o prezint pe sora mea, care a sosit ieri de la Epinal...

— Unde soţul e tăbăcar, mi se pare?

— Proprietar de tăbăcării! îl corectă Franfoise, cu o voce tăioasă.

— Doamna nu a fost la înmormântare, nu-i aşa? Iar ziarele au anunţat de trei zile că beneficiaţi de o asigurare de trei sute de mii de franci...

Vorbea molcom, privind la dreapta şi la stânga cu o grosolănie aparentă. Venise la Saint-Fargeau fără un motiv precis, ca să adulmece din nou atmosferă şi să-şi reajusteze imaginea mortului.

Totuşi, i-ar fi părut bine să-l întâlnească şi pe Henry Gallet.

— Aş vrea să vă pun o întrebare! spuse el, fără să se întoarcă spre cele două femei. Domnul Gallet nu putea să nu ştie că, pentru dumneavoastră.

căsătoria cu el însemna ruperea relaţiilor cu propria familie...

Răspunsul îl primi de la Franfoise:

— Nu-i adevărat, domnule comisar! La început, l-am primit în mijlocul nostru. Soţul meu l-a sfătuit chiar de câteva ori să-şi schimbe situaţia, s-a oferit să-l ajute. Abia când am aflat că va rămâne toată viaţa o fiinţă inferioară, incapabilă de efort, l-am evitat... Ne-ar fi pus într-o situaţie proastă.

— Şi dumneavoastră, doamnă, l-aţi îndemnat să-şi schimbe profesia? zise cu blândeţe Maigret, întorcându-se spre doamna Gallet. I-aţi făcut reproşuri?

— Mi se pare că asta face parte din viaţa particulară! Nu era dreptul meu?

Auzind-o cum vorbea mai adineauri, Maigret putuse să-şi închipuie o femeie pe care durerea o făcuse mai umană şi care renunţase la demnitatea ei dispreţuitoare, atitudine pe care o pregătea însă neschimbată.

— Fiul se înţelegea cu tatăl său?

Sora interveni iar:

— Henry va reuşi ceva în viaţă! E un Prejean, deşi, fizic, seamănă cu tatăl lui! Şi a făcut foarte bine fugind de această atmosferă când vârsta i-a permis să plece de-acasă... Şi-a reluat munca azi-dimineaţă, în ciuda crizei hepatice pe care a avut-o noaptea trecută.

Maigret privea spre masă şi încerca să-l situeze pe Emile Gallet undeva în acel salon, dar nu reuşea.

poate pentru că cei care locuiau în vilă intrau acolo doar când primeau pe cineva în vizită.

— Vreţi să-mi comunicaţi ceva, domnule comisar?

— Nu!... Vă las, doamnelor, şi îmi cer scuze pentru de deranj... Totuşi... Da, o întrebare... Aveţi o fotografie a soţului dumneavoastră în Indochina?... A trăit acolo înainte de căsătorie, nu?

— N-am nici o fotografie... Soţul meu nu vorbea aproape niciodată de această perioadă din viaţa lui...

— Ştiţi cumva ce studii a făcut?

— Era foarte cultivat... Îmi amintesc că discuta deseori cu tatăl meu despre autori latini...

— Dar nu ştiţi ce liceu a făcut?

— Ştiu doar că era din Nantes...

— Vă mulţumesc! Şi, încă o dată, îmi cer scuze...

Îşi căută pălăria şi ieşi pe coridor retrăgându-se cu spatele, fără să poată defini neliniştea vagă pe care o simţea de fiecare dată când punea piciorul în acea casă.

— Sper că numele meu nu va ajunge în presă, domnule comisar! spuse Franfoise pe un ton nu lipsit de impertinenţă. Poate ştiţi că soţul meu e consilier general... Are multă influenţă în cercurile guvernamentale, iar cum dumneavoastră sunteţi funcţionar...

Nu avu curaj să-i răspundă. Se mulţumi să o privească drept în faţă, apoi să salute, oftând.

În timp ce traversa grădina din faţă, însoţit de servitoarea cea saşie, murmură gânditor:

— Bietul meu Gallet!...

*

* *

Trecu pe la Quai des Orfevres doar ca să-şi ia corespondenţa, dar nu găsi nimic legat de cazul pe care îl ancheta. La plecare, se îndreptă pentru orice eventualitate spre magazia armureriei, unde fuseseră examinate glonţul extras din capul mortului şi cele două gloanţe care îl avuseseră drept ţintă pe Moers.

— Aţi terminat expertiză?

— Da, chiar acum! Voiam să scriu raportul. Cele trei gloanţe au fost trase cu aceeaşi armă, nu încape nici o îndoială! Un revolver automat de precizie, un model obişnuit, provenind probabil de la fabrica naţională din Herstal.

Maigret era posac. Dădu mâna cu armurierul şi luă un taxi.

— Pe strada Clignancourt...

— Ce număr?

— Mă laşi la un capăt al străzii, indiferent care.

Şi, pe drum, se strădui să alunge amintirea agasantă a vilei din Saint-Fargeau, să scape de obsesia conversaţiei dintre cele două surori, ca să examineze doar datele pozitive ale problemei.

Dar, imediat ce punea cap la cap câteva idei simple, o revedea pe acea Franfoise, al cărei soţ eta consilier general - avusese grijă să-i spună asta! - im şi care dăduse fuga la Marguerites când aflase că doamna Gallet urma să primească trei sute de mii de franci.

JS[e-ar fi pus într-o situaţie proastă..."

Şi, probabil, la începutul căsniciei, îi împuiaseră capul lui Emile Gallet că trebuia să facă onoare familiei Prejean, ca şi ceilalţi gineri!

Reprezentantul unei firme care vindea articole pentru cadouri!...

„Şi a avut curajul să semneze o asigurare de viaţă, să plătească prima timp de cinci ani!" se minună Maigret, tulburat, atras şi dezgustat totodată de caracterul complex al celui decedat. „Oare îşi iubea soţia, care probabil că îi reproşase de destule ori, şi ea, condiţia lui umilă?"

Ciudată familie! Ciudate vieţi! Totuşi, pentru o clipă, nu simţise oare Maigret o afecţiune adevărată la doamna Gallet?

Doar prin uşa întredeschisă! Când apăruse în faţa lui, nu mai arătase nimic! Redevenise o mic-burgheză dezagreabilă şi încrezută, aşa cum i se înfăţişase prima dată, soră bună cu Franfoise!

Şi Henry, care, încă de la vârsta primei împărtăşanii, avea o expresie suspicioasă, o privire serioasă şi bănuitoare; iar la douăzeci şi doi de ani, nu se căsătorea cu Eleonore de teamă ca aceasta să nu piardă renta pe care ar fi putut să o primească de pe urma fostului ei soţ! Avusese o criză hepatică, dar se dusese să-şi reia lucrul!

Începu să plouă. Şoferul trase pe dreapta ca să ridice capota.

„Cele trei gloanţe provin din acelaşi revolver. De unde se poate trage concluzia că au fost trase de acelaşi om! Or, nici Henry, nici Eleonore, nici Saint-Hilaire nu au putut să tragă ultimele două gloanţe! Şi nici vreun vagabond! Un vagabond nu ucide de dragul de a ucide. El fură. Dar nu furase nimic."

Ancheta lui bătea pasul pe loc, se învârtea în jurul figurii terne şi melancolice a mortului, descurajându-l, şi Maigret intră cu un aer morocănos în prima lojă de portar de pe strada Clignancourt.

— Cunoşti un domn pe care îl cheamă Jacob?

— Cu ce se ocupă?

— Nu ştiu! în orice caz, primeşte scrisori pe acest nume...

Ploua întruna, abundent, dar comisarului îi părea totuşi bine, pentru că, în atmosfera aceea, strada foarte populată, cu prăvălii mici şi case modeste, se armoniza mai bine cu starea lui de spirit. Acele peregrinări din casă în casă ar fi putut fi încredinţate unui subaltern oarecare, dar Maigret nu voia, nici el nu ştia de ce, să amestece un coleg în anchetă.

— Domnul Jacob?

— Nu locuieşte aici... Vedeţi alături, unde stau evrei...

Întredeschisese uşa la o sută de loje sau vârâse capul prin ghişeuri cu geam, chestionase o sută de portari şi portărese, când o femeie grasă, cu părul cânepiu, îl privi bănuitoare.

— Ce aveţi cu domnul Jacob? Sunteţi de la poliţie, nu?

— Da, Brigada Mobilă! E acasă?

— Nu la ora asta!

— Unde l-aş putea găsi?

— Păi, unde e locul lui! la colţul străzii Clignancourt cu bulevardul Rochechouart... Sper că n-o să-l necăjiţi?... E un biet bătrân care cu

siguranţă că n-a făcut în viaţa Iui ceva rău!... Oare n-are autorizaţie?

— Primeşte multe scrisori?

Portăreasa se încruntă.

— Din cauza asta? spuse ea. Bănuiam eu că e ceva necurat! Probabil că ştiţi la fel de bine ca şi mine că primea doar o scrisoare la două-trei luni...

— Recomandată?

— Nu! Mai curând un mic pachet decât o scrisoare.

— Cu bancnote, nu?

— N-am nici o idee! răspunse ea prompt.

— Ba da! Ba da! Aţi pipăit plicurile şi v-a trecut prin minte că erau bancnote...

— Şi dacă ar fi aşa?... Doar nu-l dau banii afară din casă!...

— Unde e camera lui?

— Mansardă, vreţi să spuneţi! Sus de tot! Chiar dacă îi e destul de greu să urce în fiecare zi la el în cameră cu cârjele.

— Nimeni n-a venit vreodată să întrebe de el?

— Acum vreo trei ani... Un domn cu barbişon, care părea un preot îmbrăcat civil... I-am răspuns că şi dumneavoastră.

— Domnul Jacob primea deja scrisori?

— Tocmai primise una.

— Omul cu pricina purta o redingotă?

— Era îmbrăcat tot în negru, ca un preot!

— Domnul Jacob nu primeşte niciodată vizite?

— Vine doar fiica lui, care e cameristă într-un hotel de pe strada Lepic şi urmează să nască...

— Ce profesie are?

— Cum, nu ştiţi? Şi sunteţi de la poliţie? Nu cumva râdeţi de mine? Domnul Jacob! Cel mai vechi negustor de ziare din cartier, cunoscut ca un Matusalem...

*

* *

Maigret se opri la colţul format de strada Clignancourt cu bulevardul Rochechouart, în faţa

barului Au Couchant. La capătul terasei se afla un negustor de alune şi de migdale prăjite care, iarna, probabil că vindea castane.

De partea străzii Clignancourt, un bătrân mic de statură stătea pe un taburet şi repetă cu o voce răguşită, care se pierdea în zarva intersecţiei:

— Intran... Liberte... Presse... Paris-Soir... Intran...

Lângă tarabă era aşezată o pereche de cârje şi, dacă într-un picior bătrânul purta un pantof de piele, în celălalt avea un papuc diform.

Când îl văzu pe negustorul de ziare, Maigret înţelese că domnul Jacob nu era un nume, ci o poreclă, căci bătrânul avea o barbă lungă, împărţită în două şuviţe ascuţite, şi un nas coroiat, aşa cum poţi vedea pe pipele de lut numite în mod obişnuit Jacob.

Comisarul îşi amintea câteva cuvinte din scrisoarea pe care Moers reuşise să o reconstituie: douăzeci de mii... numerar... luni...

Şi, brusc, întrebă, aplecându-se spre şchiop:

— Ai primit ultimul plic?

Domnul Jacob ridică lent capul şi clipi de câteva ori din pleoapele roşiatice.

— Cine sunteţi? întrebă el, întinzând L'Intransigeant unui cumpărător şi căutând mărunţiş în farfurioara de lemn.

— Poliţia Judiciară! Să stăm frumos de vorbă, altfel voi fi forţat să te iau cu mine... Treaba a ieşit prost...

— Şi?...

— Ai o maşină de scris?

Bătrânul rânji şi scuipă un chiştoc de ţigară molfăit, din care avea în faţă o întreagă colecţie.

— Nu e cazul să mă luaţi aşa! răspunse el. Ştiţi bine că nu eu sunt vinovatul... Totuşi, aş fi făcut mai bine să stau în banca mea... Pentru cât câştig...!

— Cât?

— Femeia îmi dădea o sută de pitaci pentru fiecare scrisoare... Asta-i treabă serioasă?

— Treaba asta o să-i ducă pe toţi la tribunal...

— Zău!?... Chiar erau bancnote de o mie?... Nu eram sigur... Pipăiam plicurile şi făceau un zgomot mătăsos... Am încercat să le privesc în zare, dar hârtia era prea groasă...

— Ce făceai cu plicurile?

— Le aduceam aici... Nici măcar nu era nevoie să anunţ. Pe la cinci, eram sigur că vine domniţa care îmi cumpăra L'Intran, pune sută de pitaci în farfurioară şi strecoară pachetul în poşetă.

— O brunetă mică de statură?

— Nici vorbă! O blondă înaltă! Bătând puţin în roşcat! O tipă bine înţolită, zău aşa!... Venea de la metrou...

— Când ţi-a cerut prima dată să-i faci acest serviciu?

— În urmă cu vreo trei ani... Staţi puţin! Fata mea tocmai născuse primul copil şi îl dusese la o doică, la Villeneuve-Saint-Georges... Da! Ceva mai puţin de trei ani... Era târziu... Aranjasem marfa şi tocmai voiam s-o iau în spinare... M-a întrebat dacă am un domiciliu şi dacă nu pot s-o ajut... Ştiţi bine, în Montmartre ai de-a face cu tot felul de oameni... Trebuia să primesc nişte scrisori pe numele meu, să nu le deschid şi să le aduc aici după-masa...

— Dumneata ai fixat preţul de cinci franci?

— Ea... I-am atras atenţia, râzând, că făcea mai mult, la preţul la care a ajuns litrul de vin roşu, dar s-a îndreptat spre negustorul de alune!... Un algerian!... Nişte oameni care muncesc pe te miri ce!... Am spus da...

— Nu ştii unde locuieşte?

Domnul Jacob clipi.

— Ar trebui să fiţi tare şiret ca să puneţi mâna pe ea, chiar dacă sunteţi de la Poliţie! A mai fost unul care a încercat să afle, pe la început. Portăreasa mea i-a spus doar că vând ziare în locul

ăsta. Mi l-a descris şi mi-am zis că era tatăl tinerei doamne. A început să dea târcoale pe-aici, fără să-mi vorbească, în zilele când sosea pachetul. Se ascundea colo, după taraba negustorului de fructe. Apoi o lua pe urmele ei... Dar nu-i reuşea! Până la urmă, a venit şi mi-a oferit o mie de franci că să-i dau adresa persoanei. Nu voia să creadă că n-o cunoşteam mai bine decât el. Se pare că îl făcuse să ia nu ştiu câte metrouri şi autobuze, ca apoi să-i piardă urma în faţa unei clădiri cu două ieşiri. Un om nu prea vesel. Am înţeles că nu era tatăl ei... Şi-a mai încercat norocul de încă două ori. Am crezut de cuviinţă să-mi informez clienta şi am impresia că l-a plimbat rău de tot, pentru că n-a mai dat pe aici. Şi ştiţi cu ce m-am ales în plus, în loc de mia de franci a individului? Cu un ludovic! Ba a trebuit să mai şi pretind că n-am mărunt, altfel aş fi primit doar zece franci, şi femeia a plecat bombănind ceva urât, n-am înţeles ce. O tipă foarte şireată! Dar de o calicenie!...

— Când a sosit ultima scrisoare?

— În urmă cu vreo trei luni... Ar trebui să vă daţi puţin într-o parte, ca să vadă clienţii ziarele... Cu ce mai pot să vă fiu de folos?... Recunoaşteţi că sunt un tip de treabă şi n-am încercat să vă trag pe sfoară...

Maigret aruncă douăzeci de franci în farfurioară, schiţă un salut vag şi se depărtă cu un aer gânditor.

Trecând prin faţa gurii de metrou, se strâmba dezgustat cu gândul la Eleonore Boursang, care se îndepărta cu un plic conţinând câteva bancnote de o mie, după ce îi arunca cei cinci franci bătrânului Jacob, apoi schimbă de zece ori metroul şi autobuzul, fără grabă, având grijă să treacă şi printr-un imobil cu două ieşiri, înainte de a se întoarce acasă.

Ce legătură puteau să aibă toate acestea cu Emile Gallet, care îşi scotea redingota şi se încăpăţâna să se caţere pe creasta unui zid înalt de trei metri?

Ultima speranţă a lui Maigret, domnul Jacob, fusese spulberată.

Nu exista nici un domn Jacob!

În locul lui să fi fost oare un cuplu, Henry Gallet şi Eleonore Boursang, care descoperiseră secretul lui Gallet-tatăl şi îl şantajau?

Eleonore şi Henry nu uciseseră!

Saint-Hilaire nu omorâse nici el pe nimeni, în pofida contradicţiilor sale, a porţii de fier deschise şi a cheii pe care o aruncase chiar el pe drumul urzicilor, cheie care fusese găsită de grădinar, la ordinele lui, după ce comisarul îi spusese că va pune mâna pe ea cu orice preţ!

Totuşi, cineva trăsese două gloanţe în direcţia lui Moers, iar Emile Gallet, despre care cumnata lui spunea că punea într-o situaţie proastă întreaga familie, fusese asasinat.

La Saint-Fargeau, familia se consolă aducându-i învinuiri, subliniind mediocritatea personalităţii şi vieţii sale şi considerând că, în fond, moartea lui adusese un câştig de trei sute de mii de franci.

Henry reîncepuse chiar în acea dimineaţă să plaseze titluri pentru banca Sovrinos şi să-şi investească cei o sută de mii de franci economisiţi, care trebuiau să devină cinci sute de mii ca să poată trăi liniştit la ţară cu Eleonore!

În sfârşit, aceasta, la fel de calmă ca atunci când mergea să ia plicul de la negustorul de ziare în schimbul sumei de cinci franci, spiona, la Sancerre, toate mişcările lui Maigret şi venise, foarte senină, cu privirea nevinovată, să-i povestească viaţa ei!

Iar Saint-Hilaire juca bridge acasă la notar!

Doar Emile Gallet lipsea! Era bine închis într-un sicriu, cu obrazul distrus de glonţ, tăiat de medicul legist care avea şapte invitaţi, cu inima perforată şi ochii cenuşii cărora nimeni nu se gândise să le închidă pleoapele!

„Ultima alee la stânga, după monumentul din marmură roz al fostului primar!" spunea

ţârcovnicul care ţinea loc şi de paznic de cimitir.

Iar antreprenorul de pompe funebre de la Corbeil se scărpina în cap în faţa unei comenzi care specifică:

„O piatră foarte simplă, cu linii sobre, de bun-gust, nu prea scumpă, dar distinsă."

Maigret văzuse multe la viaţa lui. Şi totuşi, se străduia să creadă că femeia înaltă, cu părul bătând în roşcat, nu era neapărat Eleonore Boursang şi că, dacă ea era clienta domnului Jacob, tot nu exista nici o dovadă că Henry i-ar fi fost complice.

„Cel mai simplu ar fi să-i arăt bătrânului poza ei!"

De aceea, se duse pe strada Turenne, unde era aproape sigur că va găsi o fotografie a tinerei femei, în apartamentul ei.

— Doamna Boursang e plecată. Dar domnul Henry e sus! zise portarul.

Se lăsa seara. Maigret se lovi de pereţii scării înguste şi intră fără să bată la uşa indicată.

Henry Gallet, aplecat deasupra mesei, legă un pachet destul de voluminos. Tresări, apoi reuşi să-şi recapete stăpânirea de sine când îl recunoscu pe comisar.

Totuşi, nu putu să spună nimic. Probabil că dinţii îl dureau de încleştaţi ce erau. Schimbarea produsă la el într-o săptămână era de-a dreptul înspăimântătoare. Avea obrajii scobiţi. Pometii deveniseră proeminenţi, iar tenul, mai ales, era de un plumburiu cumplit la vedere.

— Se pare că noaptea trecută ai avut o criză puternică de ficat! zise Maigret cu o ferocitate involuntară. Dă-te la o parte!...

Pachetul avea forma unei maşini de scris. Comisarul smulse hârtia cenuşie, scoase o foaie albă din buzunar, bătu câteva cuvinte la întâmplare şi puse hârtia în portofel.

Un moment, zgomotul maşinii tulburase liniştea în locuinţa cu mobile acoperite cu huse şi ale cărei

geamuri fuseseră acoperite cu ziare pe perioada vacanţei.

Henry, cu braţele sprijinite de e comodă, se uita în jos, cu nervii atât de încordaţi, încât îţi era milă să te uiţi la el.

Dar Maigret, greoi, implacabil, îşi continuă treaba, deschise sertarele, le răscoli. Până la urmă, găsi o fotografie a lui Eleonore.

Apoi, gata să plece, cu pălăria împinsă pe ceafă şi fotografia în mină, se opri un moment în faţa tânărului şi îl privi din cap până în picioare.

— N-ai nimic să-mi spui?

Henry înghiţi în sec şi reuşi să articuleze în cele din urmă:

— Nimic!

*

* *

Maigret avu grijă să ajungă în strada Clignancourt, unde domnul Jacob vindea mai departe ziare, abia o oră mai târziu.

Voia şi altă dovadă? Mai înainte de a ajunge în dreptul bătrânului, zări faţa lungă şi decolorată a lui Henry Gallet în spatele geamului unei cafenele.

O clipă mai târziu, domnul Jacob confirma:

— Ea e! Mai mult ca sigur! E terminată!

Maigret plecă fără să spună nimic şi aruncă o privire încruntată spre cafenea. Ar fi putut să intre şi să-i provoace lui Henry o nouă criză hepatică doar punându-i mâna pe umăr.

„Totuşi, nu l-au ucis!"

O jumătate de oră mai târziu, intră pe la Prefectură, fără să salute pe nimeni, şi găsi pe birou o scrisoare din partea inspectorului de impozite indirecte din Nevers.

Capitolul 9
O căsătorie în glumă

— Dacă binevoiţi să treceţi discret pe la domiciliul meu, Nevers, Rue Creuse, nr. 17, vă voi oferi despre Emile Gallet informaţii care vă vor interesa în cel mai înalt grad.

Maigret se afla în casa de pe Rue Creuse. În faţa lui, într-un salon tapiţat cu roşu şi negru, se afla inspectorul de la impozite, care îi deschisese chiar el uşa, cu un aer de conspirator.

— Am trimis servitoarea la plimbare! înţelegeţi că e mai bine aşa! Iar pentru cei care ar fi putut să vă vadă intrând, sunteţi vărul meu de la Beaucaire...

Oare îi arunca ocheade lui Maigret, ca să sublinieze fiecare cuvânt? în orice caz, în loc să închidă un ochi, îi închidea pe amândoi, foarte repede, ceea ce părea, până la urmă, un tic nervos.

— Aţi stat şi dumneavoastră în colonii?... Nu?... Aş fi crezut că... Păcat, pentru că aţi fi înţeles mai bine...

Şi pleoapele i se ridicau şi se lăsau, în timp ce vocea îi era din ce în ce mai confidenţială, iar expresia feţei devenea maliţioasă şi speriată totodată.

— Am stat zece ani în Indochina, pe timpul când Saigonul nu avea încă bulevarde mari ca la Paris... Acolo l-am cunoscut pe Gallet... Şi chestia cu cuţitul mi-a deschis ochii... Veţi înţelege imediat... Pun prinsoare că n-aţi găsit nimic! Şi nici nu veţi găsi nimic, pentru că e o poveste pe care numai un locuitor din colonii o poate înţelege! Mai mult! Unul care a asistat la chestia aia...

Maigret îl catalogase deja pe inspector; ştia că în faţa unor astfel de oameni trebuie să fii răbdător, să te fereşti să-i întrerupi şi să-i încuviinţezi doar dând din cap, singurul mijloc de a câştiga timp!

— Mare chefliu, Gallet al nostru!... Era un fel de secretar al unui om care a ajuns între timp departe, pentru că a devenit senator... Un sportiv împătimit!... Păi, nu ziceţi că şi-a pus în cap să

facă o echipă de fotbal?... Ne-a înregimentat pe toţi, cu forţa, dar pentru că nu mai exista şi altă echipă cu care să jucăm... Asta a fost!... Dar femeile îi plăceau şi mai mult decât fotbalul... Iar acolo sunt ocazii gârlă... Mare crai!... Ce feste a putut să le joace...

— Îmi daţi voie?

Se îndreptă cu paşi uşori spre uşă şi o deschise brusc că să se asigure că nu trăgea nimeni cu urechea.

— Aşa... O dată, a mers prea departe, şi nu sunt mândru deloc că, deşi fără tragere de inimă, am jucat rolul de complice.... Un plantator importase două-trei sute de muncitori din Malaysia... Printre ei erau femei şi copii. El a pus ochii pe una mică despre care ai fi zis că e modelată din chihlimbar. Nu-mi mai amintesc cum o chema... În schimb, ţin minte că terminăm de citit o cărţulie de Stevenson despre indigenii din Pacific şi că-i vorbisem despre ea lui Gallet. Era vorba de un alb care, vrând să se culce cu o indigenă recalcitrantă, organizează o căsătorie în glumă... Emile a prins ideea din zbor! Pe vremea aceea, malaysienii nu ştiau încă să citească, mai ales amărâţii aduşi ca nişte animale... Gallet s-a dus la tatăl micuţei s-o ceară în căsătorie. Şi-a îmbrăcat viitorii socri cu haine ridicole şi a format un întreg cortegiu, care a fost condus într-o magherniţă găsită de noi... Colegul care făcea pe primarul a murit între timp. Dar pot fi găsiţi alţii care au luat parte la farsă. Pentru că Gallet era un mare farsor!... Nu neglijase nimic că efectul comic să fie desăvârşit. Discursurile te făceau să te prăpădeşti de râs, iar actul de căsătorie, înmânat în mod solemn puştoaicei, era o aiureală de la un capăt la altul... Nişte glume nemaipomenite, care îşi băteau joc de familie, de martori şi de restul...

Inspectorul de la impozite tăcu un moment, ca să-şi compună o figură mai gravă.

— Şi uite-aşa, conchise el, Gallet a trăit cu ea ca soţ şi soţie trei-patru luni. Apoi s-a întors în Franţa şi, bineînţeles, şi-a părăsit falsa soţie. Eram încă tineri, altfel nu ne-am fi distrat atât de tare, căci malaysienii nu iartă. Nu-i cunoaşteţi, domnule comisar... Micuţa a aşteptat mult timp întoarcerea soţului ei. Nu ştiu ce s-a mai întâmplat cu ea, dar, după câţiva ani, am întâlnit-o, îmbătrânită, într-un cartier rău famat din Saigon... Când am citit numele lui Gallet în ziarul din Nevers... Trebuie să ştiţi că nu l-am mai văzut de douăzeci şi cinci de ani! Nici măcar n-am mai auzit de el... Dar lovitura de cuţit... Ghiciţi acum? E clar că a fost o răzbunare! Malaysienii ar merge până la celălalt capăt al lumii ca să se răzbune. Şi au obiceiul să folosească pumnalul... Se poate presupune că un frate sau chiar un fiu al micuţei... Mai civilizat... A folosit mai întâi un revolver, pentru că e mai practic... Apoi, instinctul şi-a spus cuvântul...

Maigret, cu privirea posomorâtă, aştepta, ascultând distrat acea sporovăială pe care ar fi fost inutil să o întrerupă. De obicei, când e vorba de un caz penal, există o sută de martori de calibrul inspectorului. De data aceasta, se manifestase doar unul singur pentru că ziarele din Paris nu acordaseră dramei decât câteva rânduri.

— Aţi înţeles, domnule comisar? N-aţi fi ghicit, nu-i aşa?... Am preferat să vă cer să veniţi aici, pentru că, dacă asasinul ar fi aflat că am vorbit...

— Spuneaţi că Gallet juca fotbal?

— Un jucător înrăit! Şi un mare petrecăreţ!... Tovarăşul cel mai amuzant care putea să existe... Era în stare să istorisească întâmplări comice o seară întreagă fără să te lase să răsufli.

— De ce a plecat din Indochina?

— Zicea că avea o idee şi că nu era făcut să-şi ducă traiul cu o rentă mai mică de o sută de mii de franci. Asta era înainte de război. O sută de mii de franci rentă!... Vă imaginaţi? Toţi îl luau peste picior, dar el vorbea foarte serios. „Vom vedea!

Vom vedea!", răspundea el rânjind. N-a obţinut cei o sută de mii de franci, nu-i aşa? Eu am plecat din Asia din cauza frigurilor... Chiar şi acum mai fac câte o criză. Beţi ceva, domnule comisar? O să vă servesc chiar eu, pentru că mi-am trimis servitoarea în afara oraşului pentru toată după-amiaza...

Nu! Maigret nu avea curajul să bea ceva, nici să suporte mai departe ocheadele naive ale inspectorului, convins că era vorba de o răzbunare malaysiană.

Abia dacă putu să-i mulţumească, să zâmbească. Un zâmbet şters de politeţe!

Două ore mai târziu, cobora din tren în gara Tracy-Sancerre, unde devenise deja un obişnuit. Şi, mergând pe drumul spre Hotelul Loara, vorbea singur:

— Să presupunem că e sâmbătă, 25 iunie... Eu sunt Emile Gallet... Căldura e sufocantă... Mă doare ficatul... Şi am în buzunar o scrisoare de la domnul Jacob, care ameninţă să dezvăluie totul poliţiei dacă nu-i dau luni douăzeci de mii de franci în numerar... De la legitimişti nu se obţin niciodată douăzeci de mii de franci o dată... Suma medie pe care o poţi scoate de la ei oscilează între două sute şi şase sute... Rareori o mie! La Hotelul Loara, cere o cameră cu ferestrele spre curte... De ce spre curte? De frică să nu fiu asasinat? De cine?...

Mergea cu capul în jos, cu paşi lenţi, făcând mari eforturi să se pună în pielea mortului.

— Oare ştiu cine e în realitate domnul Jacob? Mă şantajează de trei ani, de trei ani plătesc... M-am interesat la vânzătorul de ziare din colţul străzii Clignancourt... Am urmărit o tânără blondă care m-a lăsat ca un prost în faţa unui imobil cu două ieşiri... Imposibil să-l bănuiesc pe Henry, pentru că nu ştiu nimic despre relaţia lui... Şi nu am habar că a adunat deja o sută de mii de franci, că are nevoie de cinci sute de mii ca să se ducă să trăiască în

sudul ţării... Aşadar, domnul Jacob rămâne o entitate redutabilă, ascunsă în spatele siluetei bătrânului vânzător de ziare...

Schiţă un gest asemănător cu cel al unui învăţător care, cu o mişcare de burete, şterge problema scrisă pe tablă.

Ar fi vrut să uite toate datele, să reînceapă anchetă de la A la Z.

Emile Gallet era un mare petrecăreţ! îşi forţa camarazii să formeze o echipă de fotbal...

Trecu prin faţa hotelului fără să intre şi sună la poartă mare a proprietăţii Saint-Hilaire. Aflat în prag, domnul Tardivon, pe care Maigret nu-l salutase, se uita după el dezaprobator.

Comisarul se văzu nevoit să aştepte destul de mult în drum. În sfârşit, un valet veni să deschidă şi Maigret îl întrebă fără nici o introducere:

— De când eşti în serviciul domnului de Saint-Hilaire?

— Un an... Dar... Vreţi să vorbiţi cu domnul de Saint-Hilaire?

Acesta, de la una dintre ferestrele de la parter, îi adresă lui Maigret un semn amical.

— Aţi văzut?... Până la urmă, cheia s-a găsit!... Intraţi un moment?... Cum merge ancheta?

— De cât timp lucrează grădinarul pentru dumneavoastră?

— Trei-patru ani... Nu intraţi?

Castelanul era şi el frapat de schimbarea produsă la Maigret, care avea acum trăsăturile aspre, sprâncenele încruntate şi în ochi o expresie neliniştitoare de lehamite şi de răutate.

— Cer să ne aducă o sticlă şi...

— Ce s-a întâmplat cu fostul grădinar?

— E cârciumar la un kilometru de-aici, pe drumul spre Saint-Thibaut... Un ticălos care a făcut bani la mine şi şi-a deschis acum afacerea lui...

— Mulţumesc...

— Plecaţi?

— Mă voi întoarce...

Vorbea astfel fără să se gândească şi, preocupat, ajunse la poartă, după care se îndreptă spre drumul principal.

„Avea imediat nevoie de douăzeci de mii de franci!... N-a încercat să-şi procure această sumă de la victimele lui obişnuite, adică de la castelanii din împrejurimi... L-a vizitat doar pe Saint-Hilaire... De două ori în aceeaşi zi!... Apoi s-a urcat pe zid!"

Se întrerupse singur, exclamând:

— Pe dracu' şi pe toţi dracii! Dar de ce a cerut atunci o cameră cu ferestrele spre curte?... Dacă ar fi obţinut-o, n-ar fi putut să se urce pe zid...

Hanul fostului grădinar era situat lângă o ecluză a canalului lateral faţă de Loara şi era plin de marinari de apă dulce.

— Sunt de la poliţie şi aş vrea o informaţie... În legătură cu crima de la Sancerre... Îţi aminteşti să-l fi văzut pe Emile Gallet la fostul dumitale patron, mai demult?

— Vă referiţi la domnul Clement?... Aşa i se zicea. Cred că l-am văzut!

— Des?

— N-aş putea să spun.... Să zicem că din şase în şase luni. Dar era de ajuns ca „patronul" să fie prost dispus vreme de cincisprezece zile...

— De când datează primele sale vizite?

— De cel puţin zece ani!... Poate chiar cincisprezece!... Vă cinstesc cu un păhărel?...

— Mulţumesc... S-au certat uneori?

— Nu uneori! De fiecare dată!... Ba chiar i-am văzut ciorovăindu-se ca docherii...

„Totuşi, nu Saint-Hilaire a ucis!" îşi zicea Maigret puţin mai târziu, îndreptându-se spre hotel. „Mai întâi, n-a putut să tragă cele două gloanţe spre Moers, pentru că era acasă la notar! Apoi, în noaptea crimei, de ce-ar fi ocolit pe la poarta de fier?"

O zări pe Eleonore nu departe de biserică, dar întoarse capul în altă parte ca să o evite. Nu avea

chef să stea de vorbă, cu ea mai ales.

Apoi auzi paşi grăbiţi în spatele lui. O văzu ajungând în dreptul său, în rochie cenuşie şi cu părul bine pieptănat.

— Scuzaţi-mă, domnule comisar...

Maigret se întoarse şi o privi în ochi cu atâta aversiune, încât tânăra femeie simţi, o clipă, că i se taie respiraţia.

— Da?...'

— Voiam doar să ştiu...

— Nimic! Nu ştiu absolut nimic...

Şi se depărtă fără să salute, cu mâinile la spate.

„Să presupunem că ar fi fost liberă camera cu ferestrele spre curte... Ar mai fi murit?"

Un puştan care se juca cu mingea nimeri în picioarele lui, iar Maigret îl luă pe sus şi-l aşeză la un metru de el, fără să-l fi privit.

„Oricum, nu avea cei douăzeci de mii de franci... Nu avea cum să facă rost de ei până luni... N-ar fi putut să se urce pe zid! De pe acel zid, ar fi fost imposibil să se tragă asupra lui! Aşadar, n-ar fi muriţi"

Îşi şterse sudoarea de pe frunte, deşi temperatura era mult mai suportabilă decât în săptămâna dinainte. Avea senzaţia enervantă că se afla la un pas de ţintă şi nu era în stare să o atingă.

Deţinea o mulţime de date: povestea cu zidul, cele două focuri de armă trase opt zile mai târziu asupra lui Moers, cazul Jacob, vizitele făcute în urmă cu cincisprezece ani lui Saint-Hilaire, cheia pierdută şi găsită atât de providenţial de grădinar, povestea cu camerele, lovitura de cuţit care se desăvârşise acţiunea glonţului la un interval de câteva secunde şi, în sfârşit, fotbalul şi farsa căsătoriei...

Căci pasiunea sportivă a lui Gallet, poveştile hazlii şi isprăvile sale amoroase erau singurele elemente ce trebuiau reţinute din relatarea încâlcita a inspectorului.

„Un petrecăreţ!... Un mare crai..."

— Serviţi cina pe terasă, domnule comisar? îl întrebă domnul Tardivon.

Maigret ajunsese, fără să-şi dea seama.

— Mi-e indiferent...

— Cum merge ancheta?

— Să zicem că s-a încheiat...

— Cum?... Şi asasinul?...

Dar Maigret trecu mai departe dând din umeri, străbătu coridoarele pline de mirosuri de la bucătărie şi intră în cameră, unde dosarele rămăseseră îngrămădite pe masă, pe cămin şi pe podea.

Nimeni nu se atinsese de hainele care închipuiau mortul.

Maigret se aplecă, smulse cuţitul înfipt în podea şi începu să-l răsucească în mină, în timp ce se plimba încolo şi încoace prin încăpere.

Cerul era acoperit de un strat de nori de un cenuşiu uniform care anunţau furtuna, iar zidul alb din faţă devenea acum foarte strălucitor.

Comisarul se plimba de la fereastră la uşă şi de la uşă la fereastră, aruncând din când în când o privire spre fotografia de pe cămin.

— Vino puţin! rosti el brusc, ajungând, poate pentru a treizecea oară, la fereastră.

Frunzişul tremură deasupra zidului, acolo unde Maigret ghicise faţa prost ascunsă a lui Saint-Hilaire.

Castelanul, tentat în prima clipă să se tragă înapoi, întrebă cu o voce neliniştită, încercând să glumească:

— Trebuie să sar?

— Ocoleşte pe poartă! E mai uşor...

Cheia era pe masă şi Maigret o aruncă peste zid, apoi îşi reluă plimbarea prin cameră. Auzi cheia căzând în parc, printre gunoaiele adunate în zona aceea. Urmă apoi zgomotul unui butoi mişcat din loc şi un nou foşnet de frunze şi de crengi.

Probabil că lui Saint-Hilaire îi tremura mâna, deoarece cheia lovi de multe ori broasca până să se

audă scârţiitul balamalelor.

Totuşi, când proprietarul micului castel ajunse la fereastră, îşi recăpătase siguranţa de sine şi spuse pe un ton vesel:

— Aveţi un ochi de linx!... Cazul mă pasionează atât de mult încât, văzând că vă întoarceţi la hotel, mi-a trecut prin minte să trag cu ochiul, să aflu tot ce ştiţi şi să vă uimesc la viitoarea noastră întrevedere... Vin pe uşă?...

— Sigur că nu! Pe fereastră...

Saint-Hilaire sări cu uşurinţă şi remarcă, privind în jur:

— Ciudat!... Atmosfera asta în care reconstituiţi cele întâmplate... Hainele... Dumneavoastră aţi aranjat totul?

Maigret îşi umplu pipa cu o încetineală exagerată, îndesind meticulos tutunul cu degetul.

— Aveţi un chibrit?

— O brichetă... Nu folosesc niciodată chibrituri...

Privirea comisarului se opri asupra celor trei beţişoare verzui, cu un capăt ars, care se aflau în cămin, lingă cenuşa scrisorilor.

— Evident! spuse el, fără să se poată şti la ce se referea.

— Voiaţi să mă întrebaţi ceva?

— Încă nu ştiu... V-am zărit... Şi, pentru că pur şi simplu bat pasul pe loc, mi-am zis că un om inteligent ar putea să-mi dea unele sugestii.

Se aşeză pe un colţ de masă şi întinse pipa spre brichetă din mâna lui Saint-Hilaire.

— Ia te uită!... Sunteţi stângaci...

— Eu?... Nu, nu!... E o întâmplare!... Nu ştiu de ce v-am întins bricheta cu stânga...

— Sunteţi amabil să închideţi fereastra?

Maigret nu-l scăpă din ochi şi remarcă un moment de ezitare în mişcările lui Saint-Hilaire, care, cu o strădanie vădită, răsuci cremona cu mâna dreaptă.

Capitolul 10
Colaboratorul

— Deschideţi fereastra...

— Păi, m-aţi rugat să...

Şi Tiburce de Saint-Hilaire zâmbi, vrând parcă să spună: „În fine! Vă stau la dispoziţie... Totuşi, nu prea mă pricep să dau explicaţii..."

Dar Maigret nu zâmbea. Expresia feţei sale era dominată de lehamite.

Puteai simţi asprimea din gesturi şi din tonul vocii. Se plimba cu paşi sacadaţi şi, tot sacadat, ridica brusc capul, îl lăsa în jos, lua un obiect de la locul lui şi îl aşeza în altă parte, fără motiv.

— Deoarece ancheta vă pasionează, vă iau colaborator... În consecinţă, nu voi umbla cu mănuşi şi vă voi trata ca pe unul dintre inspectorii mei... Chemaţi-l pe patronul hotelului!

Saint-Hilaire deschise ascultător uşa şi strigă:

— Tardivon! Hei, Tardivon!

Când îşi făcu apariţia proprietarul hotelului, Maigret, aşezat pe pervazul ferestrei, se uita fix în podea.

— Doar o întrebare, domnule Tardivon... Gallet era stângaci?... Încercaţi să vă amintiţi!...

— N-am fost niciodată atent... E adevărat că... Un stângaci dă mâna cu cineva cu stânga?

— Bineînţeles!

— Atunci, nu era, pentru că detaliul ăsta sare în ochi... Iar clienţii au obiceiul să dea mâna cu mine...

— Duceţi-vă şi întrebaţi-le pe chelneriţe... Poate că au observat acest amănunt...

După plecarea lui Tardivon, Saint-Hilaire întrebă:

— Acordaţi o mare importanţă acestei probleme?

Dar comisarul, fără să răspundă, ieşi pe coridor şi strigă după patron:

— Şi cereţi legătura cu domnul Padailhan, inspector de impozite indirecte la Nevers!... Cred că are telefon...

Se întoarse în cameră, fără să se uite la celălalt, şi se învârti un moment în jurul hainelor întinse pe podea.

— Acum, la treabă! Ia să vedem... Emile Gallet nu era stângaci! Vom vedea imediat dacă acest detaliu ne poate fi de folos... Sau, mai curând... Luaţi acest cuţit... E arma crimei... Nu! Daţi-mi-l înapoi, pentru că v-aţi servit iar de mâna stângă... Aşa! Acum să presupunem că, atacat fiind, trebuie să mă apăr! Şi nu sunt stângaci, să reţinem asta! Bineînţeles, ţin mânerul cuţitului cu mâna dreaptă... Veniţi aici... Am să vă atac... Sunteţi mai puternic decât mine... Mă prindeţi de mină... Apucaţi-mă! Aşa! Este evident că imobilizaţi mâna care ţine arma! De ajuns... Priviţi această fotografie! E fotografia cadavrului făcută de cei de la Identitatea Judiciară. Şi ce vedem? Că Emile Gallet avea vânătăi la încheietura mâinii stângi... Ce-i, Tardivon? Ai deja legătura cu Nevers? Nu? Zici că toate chelneriţele spun că Gallet nu era stângaci? Mulţumesc! Poţi pleca... Ia să vedem, domnule de Saint-Hilaire... Cum explicaţi asta? Gallet nu era stângaci, şi totuşi ţinea arma cu mâna stângă! Iar examinarea locului crimei a dovedit că nu avea nimic în mâna dreaptă... Nu văd decât o singură soluţie... Priviţi! Vreau să-mi înfig această lamă în inimă... Ce fac? Urmăriţi-mi şi cele mai mici gesturi! Apuc mânerul cu mâna stângă! Pentru că această mâna îmi va servi doar la menţinerea cuţitului în direcţia dorită... Mâna mea dreaptă e mai puternică... De ea mă folosesc ca să apăs pe stânga... Uitaţi! Asta e mişcarea! Apuc încheietura mâinii stângi cu degetele mâinii drepte... Strâng foarte tare, pentru că sunt agitat şi trebuie să rezist durerii... Astfel încât îmi fac singur vânătăi...

Aruncă cuţitul pe masă, cu un gest dezinvolt.

— Bineînţeles, ca să admitem această reconstituire a faptelor, ar trebui să admitem şi că Emile Gallet s-a sinucis... Şi n-avea braţul destul de lung ca să-l ducă la şapte metri de faţă, nu? La loc comanda!, cum se zice la armată. Să căutăm altceva!

Saint-Hilaire avea pe buze acelaşi zâmbet abia schiţat. Dar pupilele sale, mai mari ca de obicei.

deveneau de o mobilitate anormală, ca să-l poată urmări tot timpul pe Maigret, care se mişca întruna de colo-colo, schiţa zeci de gesturi inutile pentru unul singur util, lua dosarul roz, îl deschidea, îl închidea, îl aşeza sub un dosar verde, apoi, brusc, schimba locul unuia dintre pantofii mortului.

— Veniţi cu mine... Da, pe geam.. Am ajuns pe drumul urzicilor... Să ne închipuim că este sâmbătă seara, că e noapte şi că se aud zgomotele bâlciului... Poate că pe cer se răsfrâng luminile căluşeilor... Emile Gallet, care şi-a scos redingota, s-a urcat pe culmea acestui zid, ceea ce nu-i deloc uşor pentru un om de vârsta lui, chinuit de boală... Urmaţi-mă!

Îl duse până la poarta de fier, pe care o deschise şi o închise.

— Daţi-mi cheia... Aşa! Această poartă de fier era încuiată şi cheia se afla, ca de obicei, în scobitura dintre aceste două pietre... Am aflat asta chiar de la grădinar... Intrăm pe proprietatea dumneavoastră. Nu uităm că e întuneric... Subliniez faptul că acum doar căutăm sensul unor indicii contradictorii... Pe-aici, vă rog! Se ne imaginăm că în parc se află o persoană îngrijorată de faptele lui Emile Gallet... Probabil că sunt mai multe... Gallet e un escroc... Dumnezeu ştie ce mai are pe conştiinţă! Aşadar, în această parte a zidului, stă un om ca noi doi, care a remarcat că în timpul serii Gallet era nervos şi poate ştie că situaţia lui e disperată... Omul nostru - îl vom numi x... ca în algebră -, se plimbă pe lângă zid şi vede deodată silueta lui Emile Gallet, alias domnul

Clement, ridicându-se pe creasta acestuia, fără redingotă. De la vilă se poate zări această parte a zidului?

— Nu... Nu înţeleg unde...

—... vreau să ajung? Nicăieri! Continuăm ancheta, chiar dacă, la nevoie, schimbăm de o sută de ori ipoteza... Uitaţi! O şi schimb! Xnu se plimbă... A zărit nişte butoaie goale şi, în loc să se urce pe zid ca să vadă ce se petrece de cealaltă parte, a târât un butoi care îi foloseşte drept piedestal. Exact atunci se profilează pe cer silueta lui Emile Gallet... Cei doi bărbaţi nu vorbesc. Pentru că, dacă ar fi avut ceva de spus, s-ar fi apropiat... Ca să te poţi auzi la o distanţă de zece metri, trebuie să vorbeşti tare... Dar nişte oameni care se întâlnesc în împrejurări atât de anormale, unul cocoţat pe un butoi, altul stând în echilibru pe un zid, nu vor să atragă atenţia... De altfel, x e în umbră. Emile Gallet nu-l vede, coboară de pe zid, se întoarce la el în cameră şi... Aici lucrurile devin mai dificile... Doar dacă nu presupunem că x a tras...

— Ce vreţi să spuneţi?

Maigret, care se urcase pe butoi, coborî greoi.

— Daţi-mi un foc! Bun! Tot cu stânga! Acum, fără să ne intereseze cine a tras, vom urma drumul străbătut de x... Veniţi! Omul ia cheia de la locul ei... Descuie poarta de fier... Totuşi, mai înainte, s-a dus undeva să ia mănuşi de cauciuc... Va trebui să vă întrebaţi bucătăreasa dacă i se întâmpla să poarte când curăţă legumele şi dacă nu i-au dispărut... E cochetă?

— Nu văd ce legătură are...

În depărtare se auzi bubuitul înăbuşit al tunetului, dar nu căzu nici o picătură de apă.

— Să trecem peste asta! Poarta e acum deschisă, X se apropie de fereastră şi zăreşte cadavrul... Căci Emile Gallet e mort! Lovitura de cuţit a urmat imediat după împuşcătură, aşa spun medicii, ca dovadă urmele de sânge... Or, am văzut adineauri

că această lovitură de cuţit pare să fi fost dată chiar de victimă... În cămin e cenuşa caldă încă a unor hârtii arse... Şi tot aici găsim chibriturile lui Gallet... Totuşi, scotoceşte valiza, probabil şi portofelul, pe care îl pune cu grijă la loc în buzunar, pleacă, uită să încuie poarta de fier şi să pună cheia la locul ei...

— Dar cheia a fost găsită în iarbă...

Maigret, care nu se mai uitase la interlocutorul său, îi observă faţa descompusă.

— Veniţi... Mai e ceva! Cred că n-am mai văzut niciodată o poveste atât de complicată şi de simplă în acelaşi timp... Ştim, nu-i aşa, că cel care îşi zicea aici domnul Clement era un escroc... Dar vedem acum că a distrus el însuşi toate urmele escrocheriilor sale, ca şi cum s-ar fi aşteptat la un eveniment important, chiar esenţial... Pe-aici! Iată curtea hotelului, iar aici, la stânga, camera pe care Emile Gallet a cerut-o după-amiază şi n-a primit-o, pentru că nu era liberă... Or, după-amiază, situaţia lui era aceeaşi ca şi seară. Avea nevoie cu orice preţ de douăzeci de mii de franci pentru luni dimineaţă, altfel, cei care îl şantajau l-ar fi dat pe mâna poliţiei... Să presupunem că ar fi obţinut această cameră... Nu mai putea să traverseze drumul urzicilor şi să se caţere pe zid! Prin urmare, nu avea neapărată nevoie să se urce pe acel zid! Sau, dacă preferaţi, lucrul ăsta putea fi înlocuit cu altceva, altceva ce putea fi găsit în curte... Ce vedem în această curte? Un puţ! O să-mi spuneţi poate că voia să se arunce în el... Dar eu vă voi răspunde că putea la fel de bine, ieşind din camera pe care o ocupa, să străbată coridorul şi să vină să se înece fără probleme... Nu! Avea nevoie de combinaţia puţ-cameră...

— Ce-i, domnule Tardivon?

— Aveţi legătura cu Nevers...

— Inspectorul?

— Chiar el...

— Veniţi, domnule de Saint-Hilaire... Dacă vreţi să mă ajutaţi, se cuvine să asistaţi la toate fazele anchetei... Luaţi al doilea receptor... Alo! Aici comisarul Maigret... Fiţi liniştit! Vreau doar să vă pun o întrebare care nu mi-a venit în minte mai devreme... Prietenul dumneavoastră Gallet era stângaci? Ce spuneţi? Stângaci de mâini şi de picioare? La fotbal şuta cu exteriorul piciorului stâng? Sunteţi sigur, nu? Nu! Asta e tot... Mulţumesc... Încă ceva... Ştia latina? De ce râdeţi? Tufă de Veneţia! Chiar aşa? Da, e ciudat! Auziţi, aţi văzut fotografia mortului?

Nu? Evident, nu mai arată ca la Saigon... Singura fotografie pe care o am a fost făcută pe când era la regim... Dar poate că într-una din zilele astea o să vă prezint pe cineva care îi seamănă... Mulţumesc!... Da!...

Maigret închise, râse fără noimă şi oftă:

— Vedeţi cum poate omul să se ambaleze aiurea! Tot ce-am spus până acum e valabil cu o singură condiţie: ca Emile Gallet să nu fie stângaci... Pentru că, dacă e stângaci, atunci a putut să folosească cuţitul împotriva agresorului... Aşa se întâmplă când ai încredere în ce spun un patron de hotel şi chelneriţele lui!

Domnul Tardivon, care auzise, luă un aer ofuscat.

— Cina e servită...

— Imediat... Mai întâi să terminăm... N-aş vrea să abuzez de răbdarea domnului de Saint-Hilaire... Haideţi, vă rog, să ne întoarcem în camera crimei, cum se spune!

*

* *

Şi acolo, brusc:

— L-aţi văzut pe Emile Gallet în viaţă. Ceea ce am să vă spun poate că o să vă facă să râdeţi. Da! Puteţi aprinde lampa... Din cauza cerului înnorat, se face întuneric cu o oră mai devreme. Ei bine, eu, care nu l-am văzut, de când a avut loc crima

mă străduiesc tot timpul să mi-l imaginez viu... Pentru asta, m-am dus să simt atmosfera în care trăia. I-am întâlnit pe apropiaţii lui... Priviţi această fotografie.

Pun prinsoare că veţi spune că mine: „Un amărât!" Mai ales când veţi afla că medicul nu-i mai dădea nici trei ani de trăit! Un ficat distrus... Şi o inimă obosită, care aştepta un pretext ca să se oprească. Am vrut să-I văd trăind pe individ nu doar în spaţiu, ci şi în timp... N-am putut să-l surprind, din păcate, decât în momentul căsătoriei, pentru că, în legătură cu tot ce a fost înainte, s-a arătat extrem de discret, chiar şi faţă de soţia lui... Ştie despre el doar că s-a născut la Nantes şi că a trăit câţiva ani în Indochina.

Dar nu are nici o fotografie de acolo, nimic care să amintească de acele vremuri! Iar el nu vorbea despre asta niciodată... Era un mărunt comis-voiajor care avea vreo treizeci de mii de franci. La treizeci de ani, era deja un tip mediocru, stângaci, melancolic... A întâlnit-o pe Aurore Prejean şi şi-a pus în minte să o ia de nevastă. Familia Prejean avea însă pretenţii... Tatăl, fără bani, nu găsea resursele financiare necesare susţinerii ziarului său.

Dar fusese secretarul particular al unui pretendent la tron! Coresponda cu prinţii şi cu ducii! Fiica să mai mică era căsătorită cu un proprietar de tăbăcării... În acest context, Gallet făcea o figură jalnică şi a fost acceptat doar pentru că a fost de acord să-şi plaseze capitalul în afacerea cu ziarul... Dar era suportat cu greu. Un ginere care vindea articole argintate pentru cadousi mizere însemna o decădere pentru familia Prejean!

Au încercat să-i insufle mai multă ambiţie. S-a opus... Nu se simţea făcut pentru o carieră prestigioasă. Ficatul lui era deja afectat în acea perioadă. Visa la o viaţă liniştită, la ţară, cu soţia, faţă de care avea o mare tandreţe.

Dar şi ea încearcă să-l împingă de la spate! Surorile se purtau faţă de ea cum te porţi cu o rudă săracă şi îi reproşau căsătoria pe care o făcuse! Apoi, Prejean a murit. Le Soleil dispare... Emile Gallet îşi vindea mai departe dezonorantele sale bibelouri pentru cadouri în ţinutul normand... După care se consolă pescuind cu undiţa, inventând instrumente perfecţionate, demontând ceasuri... Fiul său i-a moştenit fizicul şi boala de ficat, dar avea ambiţia unui Prejean. Astfel încât, într-o bună zi. Emile Gallet s-a hotărât să încerce ceva.

Avea dosarele de la ziar. Şi a constatat că o grămadă de oameni dădeau sume de bani mai mult sau mai puţin importante imediat ce le pomeneai de cauza legitimistă... A încercat. N-a spus nimic nimănui. Probabil că, la început, a îmbinat activitatea de comis-voiajor cu escrocheriile sale încă timide. Escrocheria era însă mai profitabilă... În scurt timp, a fost în stare să cumpere un teren la Saint-Fargeau şi să-şi construiască acolo o vilă...

A abordat noua viaţă cu simţul ordinei şi punctualitatea care îi erau caracteristice... Fiindu-i tare teamă de familie, a continuat, pentru ea, să reprezinte în Normandia firma Neil. Nu a făcut avere. Legitimiştii nu se găsesc chiar pe toate drumurile. Iar unii sunt strânşi la pungă. Oricum, se bucura de o mică prosperitate, cu care Gallet s-ar fi mulţumit dacă nu i s-ar fi reproşat, chiar în propria casă, că e lipsit de năzuinţe mari... Îşi iubea soţia, în pofida tuturor defectelor. Poate că îşi iubea şi fiul. Anii au trecut... Boala de ficat s-a agravat. Gallet avea crize care îl făceau să prevadă o moarte prematură....

Atunci, a încheiat o asigurare pe viaţă, pe o sumă destul de mare ca să permită familiei sale să ducă aceeaşi viaţă şi după moartea lui... A devenit mai activ. Domnul Clement şi-a îndesit vizitele la conacurile din provincie, insistând pe lângă văduvele şi gentilomii Vechiului Regim... Mă

urmăriţi? Acum trei ani, a primit o scrisoare de la un anume domn Jacob. Acest domn Jacob cunoştea natura ocupaţiilor sale şi i-a cerut bani, din două în două luni, permanent, ca să păstreze tăcerea...

Ce putea să facă Gallet? Era ruşinea familiei Prejean, ruda săracă; îi trimiteau doar o felicitare de Anul Nou, dar cumnaţii, care ajunseseră departe, preferau să nu-l întâlnească... Sâmbăta, 25 iunie, Gallet era aici, având în buzunar ultima scrisoare a domnului Jacob, care cerea douăzeci de mii de franci până luni... Am străbătut mai devreme drumul de la gară la hotel, încercând să mă pun în locul lui. E clar că nu obţii douăzeci de mii de franci într-o zi bătând, chiar şi sub pretextele cele mai ingenioase, la uşa legitimiştilor...

De altfel, nici n-a încercat! V-a vizitat! De două ori! După a doua întrevedere, a cerut o cameră cu ferestrele spre curte... A tras speranţa să vă smulgă cei douăzeci de mii de franci? Cert este că seară şi-a pierdut orice speranţă. Atunci, spuneţi-mi ce voia să facă în camera pe care nu a obţinut-o şi vom şti de ce s-a urcat pe zid!

Maigret nu ridică ochii spre interlocutorul său, ale cărui buze tremurau uşor.

— Ingenios... Dar... Mai ales în ceea ce mă priveşte... nu văd...

— Ce vârsta aveaţi când v-a murit tatăl?

— Doisprezece ani.

— Mama mai trăia?

— A murit la puţin timp după naşterea mea. Dar aş fi curios să ştiu ce...

— Aţi fost crescut de rude?

— Nu aveam nici o rudă... Sunt ultimul Saint-Hilaire... Când tatăl meu a murit, abia dacă mai avea bani să-mi plătească studiile la colegiul din Bourges până la nouăsprezece ani... Fără o moştenire nesperată, de la un văr de care toată lumea uitase...

— ... şi care, mi se pare, trăia în Indochina?

— Da, pe-acolo... Era un văr mai îndepărtat, care nici măcar nu purta numele nostru... Un Duranty de la Roche...

— La ce vârstă aţi primit moştenirea?

— La douăzeci şi opt de ani...

— Şi de la optsprezece la douăzeci şi opt de ani...

— Am tras mită de coadă! Dar nu mi-e ruşine pentru asta, dimpotrivă! E târziu, domnule comisar... Cred că ar fi mai bine să...

— Un moment... Încă nu v-am arătat ce se poate face cu un puţ şi o cameră... Aveţi un revolver? N-are importanţă. Îl am pe-al meu. Trebuie să găsim o sfoară pe undeva... Aşa! Urmăriţi-mi mişcările... Leg această sfoară de mânerul armei. Să spunem că măsoară şase-şapte metri sau mai mult, n-are importanţă... Aduceţi-mi o piatră mare de pe drum.

Încă o dată, Saint-Hilaire se grăbi să facă ce-i ceruse Maigret, aducând piatra.

— Cu mâna stingă! remarcă Maigret. Să trecem peste asta... Aşadar, la celălalt capăt al sforii, leg bine această piatră. Putem face demonstraţia chiar aici, presupunând că pervazul ferestrei e marginea puţului. Las să coboare piatra de cealaltă parte. Adică în puţ... Am revolverul în mina. Trag în oricine, în mine, de exemplu... Apoi dau drumul... Ce se întâmpla? Piatra, care atârna deasupra apei, cade în fundul puţului, trăgând după ea sfoara şi revolverul legat la celălalt capăt... Vine poliţia, găseşte un cadavru, dar nici urmă de armă. Ce concluzie trage?

— Că a avut loc o crimă!

— Foarte bine!

Şi Maigret nu mai avu nevoie de bricheta interlocutorului său, aprinzându-şi pipa cu chibriturile scoase din buzunar.

În timp ce aduna de pe jos hainele lui Gallet, ca un om uşurat că sfârşise o treabă care durase destul de mult, rosti cu o voce cât se poate de naturală:

— Acum, duceţi-vă şi aduceţi-mi revolverul.

— Dar... nu i-aţi dat drumul... Îl aveţi în mina.

— Vreau să-mi aduceţi revolverul care l-a ucis pe Emile Gallet... Repejor!

Şi agăţă pantalonii şi vesta în cuierul din perete, alături de redingota uzată la coate.

Capitolul 11
O afacere comercială

Deoarece Maigret îi întorsese spatele, Saint-Hilaire nu-şi mai forţa expresia feţei, pe care se putea vedea acum un amestec ciudat de teamă, de ură şi totuşi de oarecare siguranţă.

— Ce-aşteptaţi?

Până la urmă, ieşi pe fereastră, se îndreptă spre poarta de fier de pe drumul urzicilor şi dispăru în parc, dar atât de lent, încât Maigret, puţin cam îngrijorat, trase cu urechea.

Era ora la care, spre chei, zăreai haloul luminos al terasei şi când cuţitele şi furculiţele zăngăneau, acompaniate în surdină de murmurul vocilor clienţilor.

Câteva crengi se mişcară brusc de cealaltă parte a zidului. Întunericul era atât de adânc, încât Maigret abia dacă ghicea silueta lui Saint-Hilaire sus pe zid.

Urmă un trosnet de crengi. Apoi, o rugăminte rostită cu glas scăzut:

— Vreţi să-l prindeţi?...

Comisarul dădu din umeri şi nu se mişcă, astfel încât interlocutorul său se văzu nevoit să se întoarcă pe acelaşi drum.

Intră în cameră şi aşeză arma pe masă. Era calm. Îşi îndreptase spatele. Atinse braţul lui Maigret cu un gest aproape dezinvolt, care avea totuşi un dram de stângăcie.

— Ce-aţi zice de două sute de mii?

Apoi tuşi. Voise să se arate mare senior, foarte în largul său, dar, în acelaşi timp, simţea cum roşeşte şi i se pune un nod în gât.

— Hm!... Poate trei!...

Vai! Când Maigret se uită la el, fără emoţie, fără mânie, doar cu un strop de ironie în ochi, îşi pierdu curajul, se dădu înapoi şi se uită înjur, vrând parcă să se agaţe de ceva.

Transformarea se produse repede. Reuşi să schiţeze un zâmbet vulgar, dar faţa îi rămânea purpurie, iar pupilele îi luceau de îngrijorare.

Ratase rolul de mare senior. Acum încerca altul, mai cinic, mai banal.

— Păcat pentru dumneavoastră! De altfel, am fost tare naiv... Ce puteţi să faceţi? Există prescripţie!

Totul sună la fel de fals şi, prin contrast, Maigret nu dăduse poate niciodată o asemenea impresie de forţă calmă, încrezătoare.

Părea uriaş. Când trecea pe sub becul electric, îl atingea uşor cu capul, iar umerii săi erau destul de largi ca să umple dreptunghiul ferestrei, asemenea seniorilor din Evul Mediu, cu mâneci bufante, atingând rama vechilor tablouri.

Continua să facă ordine în cameră, cu încetinitorul.

— Pentru că ştiţi că n-am ucis, nu-i aşa? zise Saint-Hilaire înfierbântat.

Scoase batista din buzunar şi îşi şterse zgomotos nasul.

— Stai jos! îi zise Maigret.

— Prefer să stau în picioare...

— Stai jos!

Se supuse ca un copil fricos, în momentul în care comisarul se întorcea spre el.

Îşi ferea privirea şi avea faţa unui om care se simte inferior rolului său şi încearcă să se redreseze.

— Presupun, mormăi Maigret, că nu e necesar să-l aduc aici pe inspectorul de impozite de la

Nevers ca să-l recunoască pe vechiul său tovarăş Emile Gallet?... O, aş fi descoperit adevărul şi fără el! Doar că ar fi durat mai mult... De prea mult timp simţeam că ceva scârţâie în povestea asta. Nu încerca să înţelegi! Când toate indiciile materiale nu fac decât să încâlcească lucrurile în loc să le simplifice, înseamnă că sunt false... Şi totul, fără nici o excepţie, era fals în povestea asta. Totul scârţâia. Împuşcătura şi lovitura de cuţit... Camera cu ferestre spre curte şi zidul... Vânătaia de la mâna stângă şi cheia pierdută... Ba chiar şi cei trei posibili vinovaţi! Dar mai ales Gallet, care „sună" fals şi mort şi viu! Dacă inspectorul n-ar fi vorbit, eram hotărât să pătrund şi mai adânc în trecutul celui decedat. Aş fi ajuns până la liceu, unde aş fi aflat adevărul... Apropo, probabil că n-ai stat prea mult la liceul din Nantes...

— Doi ani! Am fost dat afară!

— Păi, da! Jucai fotbal! Şi probabil că te ţineai după fete!... Simţi cum scârţâie? Uită-te la fotografia asta! Haide, uită-te!... La vârsta la care săreai gardul liceului ca să-ţi întâlneşti iubitele, amărâtul ăsta se chinuia cu ficatul... Mi-ar fi trebuit timp ca să adun dovezi. Dar cunoşteam esenţialul: omul meu, care avea nevoie imediat de douăzeci de mii de franci, se afla la Sancerre doar ca să ţi-i ceară... Şi l-ai primit de două ori! Iar seara îl urmăreai pe deasupra zidului!... Bănuiai că se va sinucide, nu-i aşa? Poate că ţi-a şi spus asta?...

— Nu! Dar mi s-a părut agitat... După-amiază vorbea cu o voce sacadată care m-a impresionat...

— Nu i-ai dat cei douăzeci de mii de franci?

— Nu puteam face altfel, pentru că ar fi ţinut-o tot aşa... Până la urmă, ar fi trebuit să-i dau din banii mei...

— De moştenirea lui ai aflat la Saigon, de la notarul tău?

— Da! La patronul meu a venit un client ciudat. Un maniac bătrân, care trăia în pădure de mai bine

de douăzeci de ani şi care nu vedea un alb nici la trei ani o dată. Era măcinat de friguri şi de abuzul de opiu... Am asistat la discuţia dintre ei. „Curând o să crăp!" a zis el textual... „Şi habar n-am dacă mai există cineva din familia mea. Poate că mai trăieşte vreun Saint-Hilaire, dar nu cred, pentru că, atunci când am plecat din Franţa, ultimul era atât de păduchios, încât probabil că a murit de tuberculoză... Dacă are un urmaş şi reuşiţi să daţi de el, va fi moştenitorul meu..."

— Iar dumneata aveai deja în minte ideea să te îmbogăţeşti dintr-o dată! spuse Maigret, gânditor.

Şi, în bărbatul de cincizeci de ani din faţa lui, care transpira stingherit, i se părea că-l şi vede pe chefliul fără scrupule care organiza o ceremonie grotescă pentru a pune mâna pe o tânără indigenă.

— Spune mai departe!

— Trebuia să mă întorc în Franţa, din cauza femeilor. Cam abuzasem acolo... Aveam împotriva mea soţi, fraţi şi taţi... Mi-a venit ideea să caut un Saint-Hilaire şi n-a fost deloc uşor. Am găsit urmă lui Tiburce la liceul din Bourges... Cei de-acolo mi-au spus că nu ştiau ce se mai întâmplase cu el. Am aflat că era un tânăr tăcut, închis în el, care nu avusese nici un prieten în şcoală...

— Te cred! zise Maigret rânjind. Nu avea nici o pară în buzunar! Doar o pensie plătită până la sfârşitul studiilor...

— În acel moment, intenţia mea era să împart moştenirea, printr-un mijloc oarecare, pe care nu-l ştiam încă. Dar mi-am dat seama că era mai greu să împărţi decât să iei totul... Mi-au trebuit trei luni ca să-l găsesc, la Le Havre, unde încerca să se angajeze steward sau interpret la bordul unui pachebot... Mai avea zece-doisprezece franci. I-am dat să bea şi l-am tras de limbă. A fost greu, răspundea monosilabic! Fusese preceptor la un castel, corector la o tipografie din Rouen, comisionar de librărie... Purta deja o redingotă ridicolă şi un barbişon ciudat, rar, brun-roşcat...

Am jucat totul pe o carte. I-am spus că voiam să fac avere în America şi că, acolo, nimic nu ajută mai mult un bărbat, mai ales când e vorba de femei, ca un titlu de nobleţe. I-am propus să-i cumpăr numele... Aveam ceva bani, pentru că tata, care era negustor de cai la Nantes, îmi lăsase o mică moştenire. Am plătit cu treizeci de mii de franci dreptul de a mă numi Tiburce de Saint-Hilaire...

Maigret se uită scurt la fotografie, îşi privi interlocutorul din cap până în picioare, apoi se uită fix în ochii lui în aşa fel încât interlocutorul său îşi reluă povestirea cu o grabă exagerată.

— Oare un financiar nu face acelaşi lucru când cumpără titluri în valoare de două sute de franci pe care ştie că poate să le revândă de cinci ori mai scump după o lună de zile? Moştenirea a venit după patru ani!... Bătrânul nebun care trăia în junglă numai nu voia să moară... În schimb, eu, rămas fără bani, muream de foame... Aveam cam aceeaşi vârstă. A fost de ajuns să ne schimbăm actele... Trebuia să nu pună piciorul în Nantes, unde ar fi putut întâlni pe cineva care mă cunoştea... Eu însă aproape că nu aveam nevoie să iau nici o măsură de precauţie. Adevăratul Tiburce nu avusese niciodată prieteni... Iar pe unde lucrase, de cele mai multe ori nu-şi dăduse numele adevărat, pentru că i-ar fi făcut mai mult rău decât bine. Un comisionar de librărie poate să se numească Tiburce de Saint-Hilaire?... În sfârşit, am citit în ziare un mic anunţ care făcea publică moştenirea şi îi rugă pe cei îndreptăţiţi, dacă existau, să se manifeste... Credeţi că nu eram îndreptăţit să câştig suma de un milion două sute de mii de franci lăsată de bătrânul din junglă?

Devenea mai îndrăzneţ, încurajat de tăcerea lui Maigret, şi mai că i-ar fi aruncat o privire cu înţeles.

— Fireşte, Gallet, care între timp se căsătorise şi nu trăia pe roze, a dat fuga la mine, mi-a făcut

reproşuri şi era atât de încruntat, încât am crezut un moment că o să mă omoare... I-am dat zece mii de franci şi până la urmă i-a luat... Dar s-a întors peste şase luni. Pe urmă iar... Mă ameninţa că va spune adevărul. Încercam să-i arăt că va fi găsit vinovat în aceeaşi măsură ca şi mine... Iar el avea o familie! O familie de care părea să-i fie frică... Treptat, a coborât tonul. Îmbătrânea foarte repede, îmi stârnea milă cu redingota şi cu barbişonul lui, galben la faţă şi cu ochii încercănaţi... Începea să aibă o atitudine de cerşetor. Îmi cerea de fiecare dată cincizeci de mii de franci - o dată pentru totdeauna, jura el! -, apoi plecă cu una sau două bancnote de o mie... Dar ia faceţi totalul acestor sume timp de optsprezece ani! Vă repet că, dacă n-aş fi fost ferm, aş fi ajuns să dau din banii mei... Eu munceam! Făceam plasamente! Am plantat vie pe toate pământurile situate în amonte de proprietate... Iar el, în acest timp, pretindea că ar călători pentru o societate comercială, însă în realitate tapa lumea de bani... Începuse să-i placă... Sub numele de domnul Clement, după cum ştiţi, se ducea la unul şi la altul. Ia spuneţi, ce-ar fi trebuit să fac?

Vocea lui devenea mai puternică. Se ridică brusc.

— În sâmbăta respectivă, voia pe loc douăzeci de mii de franci. Chiar dacă aş fi vrut să-i dau, tot n-aş fi putut, fiindcă banca era închisă... Şi apoi, încă o dată, plătisem destul, nu? I-am spus asta! L-am făcut degenerat!... A venit iar după-amiază, cu o atitudine atât de umilă, încât m-a scârbit... Pentru că un om nu are dreptul să se înjosească în aşa un hal. Îţi pui viaţa în joc! Câştigi sau pierzi! Dar îţi păstrezi cât de cât mândria...

— I-ai spus şi asta? îl întrerupse Maigret, cu o voce uimitor de blândă.

— De ce nu? Speram să-l impulsionez puţin... I-am propus cinci sute de franci...

Cu coatele sprijinite de cămin, comisarul trăsese spre el fotografia mortului.

— Cinci sute de franci, repetă el.

— Am să vă arăt carnetul unde notez toate cheltuielile şi veţi avea dovada că, până la urmă, mi-a stors mai mult de două sute de mii de franci... Seara, mă aflam în parc...

— Cam neliniştit...

— Eram nervos, nu ştiu de ce... Am auzit un zgomot dincolo de zid. Apoi l-am văzut aranjând ceva în copac. La început, am crezut că punea ceva la cale împotriva mea... Dar a dispărut aşa cum a venit. M-am urcat pe un butoi. Se întorsese în cameră şi stătea în picioare lângă masă, cu faţa spre mine. Nu putea să mă vadă... Nu înţelegeam. Jur că în acel moment m-a cuprins teamă. Împuşcătura a răsunat la zece metri de locul unde mă aflam şi Gallet nu s-a mişcat... Doar obrazul drept îi devenise roşu... Îi curgea sânge... Stătea în picioare, cu ochii ţintă în acelaşi punct, ca şi cum ar fi aşteptat ceva...

Maigret luă revolverul de pe cămin. De el încă mai era legată o coardă de chitară, din fire de metal împletite, asemenea celor folosite la pescuitul ştiucii.

Sub ţeavă era fixată solid o cutiuţă din tablă, legată de trăgaci cu un fir de metal rigid.

Maigret deschise cutia cu unghia şi descoperi un mecanism identic cu cel ce se găseşte în mod obişnuit în comerţ şi care îţi permite să te fotografiezi singur.

Era de ajuns să întorci un arc, care se destindea singur după câteva secunde.

Dar, în cazul de faţă, mişcarea era triplă şi trebuia să provoace aşadar trei împuşcături.

— Probabil că arcul s-a blocat după primul glonţ! zise el cu o voce lentă, puţin înăbuşită.

Ultimele cuvinte ale interlocutorului său încă îi mai răsunau în urechi:

Doar obrazul drept îi devenise roşu... Îi curgea sânge... Stătea în picioare, cu ochii ţintă în acelaşi punct, ca şi cum ar fi aşteptat ceva...

Păi, celelalte două gloanţe! Nu avusese încredere în precizia tirului. Din trei gloanţe, era sigur că cel puţin unul îl va nimeri în cap!

Numai că două rămăseseră blocate. Scosese cuţitul din buzunar...

— Se clătina când a pus lama în piept... şi s-a prăbuşit brusc. Murise, fireşte... Prima dată m-am gândit că era o răzbunare, că lăsase hârtii care dezvăluiau adevărul, prin care poate chiar mă acuza că îl omorâsem.

— Eşti un om prudent! Şi cu sânge rece! Te-ai dus să iei mănuşi de cauciuc de la bucătărie.

— Trebuia să-mi las amprentele în cameră? Am luat-o pe poartă de fier. Am pus cheia în buzunar. Vizita mea era inutilă! îşi arsese singur toate hârtiile... Îmi era teamă. Ochii lui deschişi mă impresionau. Am plecat atât de repede, încât am uitat să încui poarta... Ce-aţi fi făcut în locul meu? Dacă tot murise... Mi-a fost şi mai frică în ziua în care jucam cărţi acasă la notar, când am aflat că revolverul a tras din nou... M-am dus să mă uit mai bine la el. N-am îndrăznit să-l ating pentru că, dacă aş fi fost bănuit, el constituia dovada nevinovăţiei mele... Era un pistol automat cu şase gloanţe. Am înţeles că arcul, blocat de detunătură, s-a destins în urma influenţelor atmosferice, opt zile mai târziu... Dar ar fi putut să mai rămână trei gloanţe, nu? De atunci îmi petrec timpul prin grădină, trăgând cu urechea. Adineauri, când ne aflam aici amândoi, nu voiam să stau lângă masă...

— Dar pe mine mă lăsai!... Ai aruncat cheia pe drum când te-am ameninţat cu o vizită la domiciliu...

Pe drum se auzeau paşii regulaţi ai clienţilor care se plimbau după masa de seară. La bucătărie se auzea vacarmul intermitent al farfuriilor.

— Am greşit oferindu-vă bani...

Maigret se abţinu să nu izbucnească în râs, un râs care ar fi răsunat probabil înspăimântător. Stătea în picioare în faţa interlocutorului său, care era mai scund cu un cap decât el şi avea umerii de două ori mai înguşti, şi se uita la el cu un aer binevoitor şi feroce totodată, legănând o mână ca şi cum ar fi vrut să-l apuce brusc de gât sau să-i zdrobească ţeasta de perete.

Şi totuşi, era ceva jalnic în dorinţa falsului Tiburce de Saint-Hilaire de a se justifica, de a-şi redobândi siguranţa.

Un biet ticălos ce nu avea curajul să-şi recunoască mişelia, de care poate că nici măcar nu era pe deplin conştient!

Şi încerca să facă pe curajosul! Dar se dădea repede un pas înapoi de fiecare dată când comisarul părea că vrea să se mişte. Dacă Maigret ar fi ridicat mâna, cu siguranţă că s-ar fi aruncat la pământ!

— Să ştiţi că, dacă soţia lui are nevoie de ceva, sunt gata, în măsura posibilităţilor, s-o ajut în mod discret.

Ştia că fapta lui era prescrisă! Totuşi, nu era liniştit. Ar fi dat mult pentru o vorbă bună din partea comisarului, care părea să se joace cu el ca şoarecele cu pisica!

— A avut el grijă...

— Da, am citit în ziare!... O asigurare de trei sute de mii de franci! Extraordinar!...

Maigret nu se mai putu stăpâni.

— Extraordinar, nu? Omul ăsta care şi-a petrecut copilăria fără un bănuţ pentru micile lui plăceri! Ştii cum e în liceu... Cel de la Bourges e frecventat de copiii celor mai mari seniori din centrul Franţei. Un nume frumos!... Un nume la fel de vechi şi de strălucit ca al lor, mai puţin acel prenume ridicol, Tiburce... Totuşi, chiar dacă are ce mâncă şi are şcoala plătită, nu poate să-şi cumpere un baton de ciocolată, sau un fluier, sau bile... În recreaţie, stă singur într-un colţ. Poate că

stârneşte mila pedagogilor, aproape la fel de pârliţi ca şi el... Şi termină şcoala! Vinde cărţi într-o prăvălie. Târăşte după el, fără speranţă, un nume interminabil, redingota, boala de ficat...

N-are ce să ducă la casa de amanet! Dar are numele pe care cineva, într-o zi, îi propune să i-l cumpere... Îl aşteaptă tot mizeria, iar acum şi-a pierdut şi numele! Cu cel de Gallet, ajunge cu o treaptă mai sus, la mediocritate. Mănâncă şi bea pe săturate... Numai că noua sa familie îl tratează ca pe un câine râios...

Are o soţie, un fiu. Iar soţia şi fiul îi reproşează neputinţa de a se ridica mai sus, de a câştiga bani, de a deveni consilier general, cum e cumnatul lui... Numele pe care l-a vândut cu treizeci de mii de franci valorează pe neaşteptate peste un milion! Singurul lucru pe care l-a avut vreodată!

Cel care i-a adus cea mai multă mizerie şi umilinţă! Cel de care s-a debarasat!... Iar fostul Gallet, un fustangiu, un chefliu, îi aruncă din când în când o pomană... Extraordinar, ai spus! Nimic nu i-a reuşit! S-a zbătut toată viaţa! Nimeni nu i-a întins vreodată mâna... Fiul s-a revoltat şi a plecat imediat ce a putut, ca să zboare cu propriile aripi, lăsându-l pe bătrân în mediocritatea lui... Doar soţia s-a resemnat! Nu spun că l-a ajutat! Nu spun că l-a consolat! S-a resemnat pentru că a simţit că n-are ce să scoată din el! Un biet om la regim!

Şi i-a lăsat trei sute de mii de franci! Mai mult decât a avut vreodată împreună cu el! Trei sute de mii de franci, o sumă îndeajuns de mare ca surorile s-o viziteze degrabă, iar ea să obţină zâmbetul consilierului general... De cinci ani, Gallet se târăşte! Crizele hepatice se ţin lanţ! Legitimiştii nu rentează mai mult decât cerşetoria! Totuşi, mai obţine din când în când o bancnotă de o mie. Dar un anume domn Jacob îi ia cea mai mare parte din ce ciupeşte astfel...

Da, extraordinar, acest Gallet - Saint-Hilaire! îşi reduce şi cele mai mici cheltuieli ca să alimenteze

asigurarea, să verse mai bine de douăzeci de mii de franci în fiecare an... Presimte că va veni un moment când va fi copleşit de descurajare, dacă nu cumva inima i se va opri de la sine... Un amărât, singur, care umblă de colo-colo, care nu e nicăieri la el acasă, sau poate doar la pescuit, când nu dă ochii cu nimeni... S-a născut când nu trebuia, într-o familie descurajată care, în plus, a făcut nebunia să rezerve cele câteva mii de franci păstraţi cu greu pentru plata studiilor sale...

Şi-a vândut numele când nu trebuia... Şi tot când nu trebuia a acţionat în cadrul legitimismului, în momentul în care legitimismul era la ananghie... S-a căsătorit cum nu trebuia. Chiar şi fiul lui seamănă cu cumnatele şi cu cumnaţii lui! Oamenii mor zilnic, fără să vrea, când sunt fericiţi şi sănătoşi... Şi el nu moare, deşi ar trebui! Iar asigurarea nu e valabilă în caz de sinucidere!...

Demontează ceasuri, arcuri. Ştie foarte bine că se apropie momentul când nu va putea merge mai departe... În sfârşit, domnul Jacob cere douăzeci de mii de franci! Nu-i are! Nimeni nu-i va da! Are arcul în buzunar! Totuşi, ca să aibă conştiinţa împăcată, bate la uşa celui care a câştigat un milion în locul lui... Fără speranţă. Totuşi, revine! Dar a cerut deja camera cu ferestrele spre curte, pentru că nu are încredere în mecanică şi preferă procedeul mai simplu al puţului... A trecut prin viaţă grotesc, ghinionist.

Ei bine, camera cu ferestrele spre curte nu e liberă! De aceea, va trebui să escaladeze încă un zid! Iar două gloanţe nu vor ieşi din revolver! Ai spus bine... Obrazul drept îi devenise roşu... Îi curgea sânge... Stătea în picioare cu ochii ţintă în acelaşi punct, ca şi cum ar fi aşteptat ceva... Oare nu şi-a petrecut viaţa aşteptând ceva? Un pic de noroc... Nici măcar atât! Una dintre acele mici bucurii obişnuite şi de care oamenii nici nu-şi mai dau seama!... Şi a fost nevoit să aştepte şi ultimele

două gloanţe, care n-au vrut să iasă... A trebuit să sfârşească treaba singur...

Pipa lui Maigret se rupse dintr-o dată, pentru că, tăcând, acesta îşi încleştase maxilarele.

Iar interlocutorul său, privind într-o parte, murmură cu greu:

— Totuşi, era un escroc!

Maigret îl privi cel puţin un minut, fără să mişte, cu ochi scăpărători. Ridică mâna lui mare. Simţi nervii proprietarului micului castel încordându-se de spaimă. Lăsă mâna aşa, vrând parcă să se bucure de panică lui, şi, în sfârşit, îl bătu uşor pe umăr.

— Ai dreptate!... Era un escroc!... În ceea ce te priveşte, fapta s-a prescris, nu?

— Probabil cunoaşteţi legea mai bine ca mine, dar aşa mi se pare...

— Sigur! Sigur! S-a prescris!... Iar legea prevede că nu se consideră delict sau crimă când un fiu pune mâna prin mijloace frauduloase pe ceea ce-i aparţine tatălui... Astfel încât Henry Gallet n-are nici el de ce se teme... Până acum a strâns doar o sută de mii de franci.

Cu cei cincizeci ai amantei sale, fac abia o sută cincizeci. Dar are nevoie de cinci sute ca să trăiască la ţară, după cum îi recomandă medicii!... Ai spus bine, domnule de Saint-Hilaire! Extraordinar!... Nu există crimă! Nu există asasin, nu există vinovat! Nimeni nu trebuie aruncat în închisoare... Sau poate doar mortul, dacă n-ar fi avut bună idee să se pună la adăpost de justiţie sub o piatră nu prea scumpă, dar de bun-gust, distinsă, în cimitirul din Saint-Fargeau... Dă-mi un foc! O, acum poţi să foloseşti fără probleme mâna stingă!... Ba chiar nu mai există nici un motiv să-ţi refuzi plăcerea de a înfiinţa la Sancerre o societate de fotbal. Vei fi preşedintele ei de onoare...

Apoi, expresia feţei i se schimbă brusc şi Maigret izbucni:

— Şterge-o!

— Bine... dar...

— Şterge-o!

Saint-Hilaire ezită din nou şi avu nevoie de câteva clipe ca să-şi recapete controlul.

— Cred că exageraţi, domnule comisar... Şi dacă...

— Nu pe uşă... Pe fereastră! Cunoşti drumul, nu? Ţine! îţi uitai cheia...

— Când veţi fi mai calm, vă...

— Exact! îmi vei trimite o ladă din vinul acela spumos din care mi-ai dat să beau...

Celălalt nu ştia dacă trebuia să zâmbească sau să-i fie teamă. Vedea silueta greoaie a lui Maigret venind spre el şi se trăgea din instinct înapoi spre fereastră.

— Nu mi-aţi dat adresa dumneavoastră...

— O să ţi-o trimit, pe o ilustrată... Hopa!... Ai rămas sprinten pentru vârsta pe care o ai!

Închise brutal fereastra şi rămase singur în cameră luminată puternic de becul electric.

Patul era la fel ca în ziua când Emile Gallet intrase în acea încăpere. Costumul din pânză neagră rezistentă atârna pe perete, flasc.

Maigret luă nervos fotografia de pe cămin, o puse într-un plic galben cu antetul Identităţii Judiciare şi scrise pe el adresă doamnei Gallet.

Era puţin trecut de ora zece. Nişte parizieni, veniţi cu maşina, făceau mare zarvă pe terasă, unde puseseră în funcţiune un fonograf portabil.

Voiau să danseze, în timp ce domnul Tardivon, plin de respect faţă de maşina de lux, dar vrând să ţină seama şi de reclamaţiile clienţilor deja culcaţi, purta tratative cu ei, încercând să-i ducă înăuntru.

Maigret străbătu coridoarele, traversă cafeneaua, unde un căruţaş juca biliard cu învăţătorul, şi ajunse afară exact în momentul în care cuplul care dânsa se opri brusc.

— Ce zice?

— Că locatarii s-au culcat deja... Vrea să facem mai puţin zgomot...

Puteai vedea cele două felinare ale podului suspendat şi, în răstimpuri, reflexele Loarei.

— Nu putem dansa?

— Doar înăuntru...

— Ce poetic!

Domnul Tardivon, care asista la discuţie cu un aer afectat şi privea, oftând, automobilul acelor clienţi dificili, îl zări pe Maigret.

— Am dat dispoziţie să vă pregătească masa în salonaş, domnule comisar! Ceva nou?

Fonograful nu fusese oprit. La primul etaj, o femeie în cămaşă de noapte cu poale şi mâneci tivite cu broderii se uita la intruşi şi striga către soţul ei, care probabil că se culcase:

— Ia coboară! Şi fă-i să înceteze! Dacă nu mai poate omul nici să doarmă...

În schimb, un cuplu - un vânzător la un magazin mare şi o dactilografă - ţinea partea automobiliştilor, cu speranţa că vor face cunoştinţă şi că vor petrece o seară mai distractivă ca de obicei.

— Nu mănânc în seara asta! îl anunţă Maigret. Te rog să-mi trimiţi bagajele la gară!...

— La trenul de unsprezece şi treizeci şi două? Plecaţi?

— Plec...

— Totuşi... Trebuie să luaţi ceva în gură... Aveţi măcar vederea cu hotelul?

Domnul Tardivon scoase din buzunar o carte poştală ilustrată, făcută cu doisprezece ani înainte, dacă era să te iei după calitatea proastă a reproducerii şi după moda feminină.

Imaginea reprezenta Hotelul Loara cu un drapel la primul etaj şi terasa plină de clienţi.

Domnul Tardivon, în costum, stătea în prag zâmbitor, iar chelneriţele, cu farfuriile în mină, încremeniseră în faţa obiectivului.

— Vă mulţumesc.

Maigret puse vederea într-un buzunar şi întoarse o clipă capul spre drumul urzicilor.

La micul castel, o fereastră se luminase tocmai atunci, iar Maigret ar fi putut să jure că Tiburce de Saint-Hilaire se dezbrăca murmurând, ca să-şi recapete echilibrul, fraze de genul:

„... A fost nevoit să se supună raţiunii... Mai întâi, s-a prescris... Şi-a dat seama că ştiu dreptul roman la fel de bine ca el... Şi, la urma urmelor, Gallet era un escroc... Da, ce mi se poate reproşa?..."

Dar nu se uita cu oarecare spaimă în colţurile întunecate ale încăperii?

La Saint-Fargeau, lumina probabil că se stingea în camera unde doamna Gallet, cu părul pe bigudiuri, lăsa deoparte grija pentru demnitatea ei, pipăia locul gol din pat, alături de ea, şi poate, înainte de a adormi, suspina încetişor.

Avea însă cine s-o consoleze: surorile şi cumnaţii - unul dintre ei consilier general -, care o primeau din nou în cercul reconfortant al familiei!

Maigret dădu mâna moale cu domnul Tardivon care, distrat, urmărea cu privirea automobiliştii hotărâţi să cineze şi să danseze înăuntru.

Podul suspendat, pustiu, răsună sub paşii lui. Abia dacă se auzea, în jurul bancurilor de nisip, susurul apei curgătoare.

Îşi imagină atunci, într-un decor asemănător, un Henry mai bătrân cu câţiva ani, galben la faţă, cu gură mai lungă şi mai subţire, împreună cu Eleonore, ale cărei trăsături se vor aspri o dată cu vârsta şi a cărei siluetă va deveni, uşor-uşor, ridicolă.

Şi se vor certa? Pentru toate şi pentru nimic! Mai ales pentru cei cinci sute de mii de franci ai lori...

Pentru că îi vor obţine!

— Degeaba vorbeşti... Tatăl tău era un...

— Îţi interzic să vorbeşti de tatăl meu!... Tu ce erai când te-am întâlnit?...

— Totuşi, ai ştiut foarte bine...

*

* *

Dormi până la Paris: un somn greu, plin de siluete vagi, care colcăiau dezgustător.

Vrând să achite cafeaua cu rachiu pe care o dădu peste cap la bufetul gării Lyon, scoase din buzunar vederea cu Hotelul Loara.

Alături de el, o midinetă mânca un corn, pe care îl înmuia într-un bol de cacao cu lapte.

Lăsă cartea poştală pe tejghea. Afară, când întoarse capul, o văzu pe fată privind visătoare la capătul podului suspendat şi la cei câţiva copaci din jurul hotelului domnului Tardivon.

„Poate că tocmai ea se va culca în camera lui...", îşi zise el.

Iar Saint-Hilaire, cu costumul lui verzui de vânătoare, o va invita să bea vin spumos din strugurii de pe proprietatea lui!

— Parcă ai veni de Ia o înmormântare! remarcă doamna Maigret, când comisarul intră în apartamentul lui de pe bulevardul Richard Lenoir. Cel puţin ai mâncat?

— Ai dreptate..., rosti Maigret pentru sine, privind cu plăcere decorul familiar. Din moment ce-a fost îngropat...

Apoi adăugă, fără ca ea să poată înţelege:

— Totuşi!... Prefer să mă ocup de un mort adevărat, ucis de un asasin adevărat... Mă scoli la unsprezece... Trebuie să mă duc să-mi fac raportul...

Nu mărturisi că nu avea de gând să doarmă şi că se întreba ce va scrie în raport.

Adevărul gol-goluţ, care ar fi lăsat-o pe doamna Gallet fără cei trei sute de mii de franci de pe asigurare, ar fi ridicat-o împotriva fiului ei, a lui Eleonore, a lui Tiburce de Saint-Hilaire şi ar fi învrăjbit-o din nou cu surorile şi cumnaţii ei?

Un ghem încurcat de interese, de duşmănii, de procese fără sfârşit... Poate că un judecător scrupulos ar fi cerut chiar deshumarea lui Emile Gallet pentru o nouă expertiză!...

Maigret nu mai avea portretul mortului, dar imaginea aceea decolorată nu-i mai era oricum de nici un folos.

„... Obrazul drept îi devenise roşu... Îi curgea sânge... Stătea în picioare şi privea fix în acelaşi punct, ca şi cum ar fi aşteptat ceva..."

— Păi, pacea! Asta aştepta! mormăi Maigret, trezindu-se cu mult înainte de ora fixată.

Şi, întorcându-se într-o parte, îi spuse şefului puţin mai târziu:

— N-am făcut nimic!... Un caz urât pe care nu ne rămâne decât să-l clasăm...

Şi în gând:

„Medicul pretinde că n-ar mai fi trăit nici trei ani... Să zicem că respectiva companie de asigurări pierde în felul ăsta şaizeci de mii de franci... Dar are un capital de nouăzeci de milioane!..."

Romanul a fost scris la bordul navei Ostrogoth, Nandy, lângă Morsang-sur-Seine (Seine-et-Marne), în vara anului 1930.

<u>În seria Maigret au apărut:</u>
Prima anchetă a lui Maigret
Inspectorul Cadavre
Maigret şi şcoala crimei
Cazul Louise Laboine
Maigret se teme
Maigret şi mortul
Nebunul din Bergerac
Dansatoarea de la Gai-Moulin
Asta-i Felicie!
Maigret la New York
Maigret se înşeală
Maigret la Picratt's
Maigret şi ucigaşul
Domnul Gallet a decedat

În pregătire :
Spânzuratul de la Saint-Pholien
Cazul Saint-Fiacre

Cuprins

Capitolul 1 O corvoadă
Capitolul 2 Tânărul cu ochelari
Capitolul 3 Răspunsurile lui Henry Gallet
Capitolul 4 Escrocul legitimiștilor
Capitolul 5 Amanții economi
Capitolul 6 Întâlnirea de pe zid
Capitolul 7 Urechea lui Joseph Moers
Capitolul 8 Domnul Jacob
Capitolul 9 O căsătorie în glumă
Capitolul 10 Colaboratorul
Capitolul 11 O afacere comercială

Maigret
Punct terminus aparent paradoxal al unei existenţe cenuşii: Emile Gallet, de profesie comis-voiajor, este găsit asasinat într-un hotel de provincie. Mic, slab, cu umerii înguşti şi cu pieptul scobit, e acum doar un corp fără viaţă pe care îl aşteaptă bisturiul medicului legist. Nu însă şi pentru Maigret, ce pare intrigat de acest personaj obscur, cu o soţie de viţă nobilă şi o casă ce-i depăşea modestele posibilităţi. La capătul căutărilor sale, Maigret îl va descoperi pe Gallet-omul şi, mai ales, va înţelege încă o dată că nimeni nu e ceea ce pare a fi.
În aceeaşi serie:
Maigret la New York
Maigret se înşală
Maigret la Picratt's
Maigret şi ucigaşul
EDITURA POLIROM
ISBN 973-46-0034-6
9 789734 600342
www.polirom.ro

[←1]

Jacob (Iacob), personaj biblic, fiul lui Isaac (n.t.).

[←2]

Omofon cu galet (pietricică) şi nu foarte departe ca pronunţie aegaleux (râios) (n.t.).

Table of Contents

Capitolul 1 O corvoadă
Capitolul 2 Tânărul cu ochelari
Capitolul 3 Răspunsurile lui Henry Gallet
Capitolul 4 Escrocul legitimiștilor
Capitolul 5 Amanţii economi
Capitolul 6 Întâlnirea de pe zid
Capitolul 7 Urechea lui Joseph Moers
Capitolul 8 Domnul Jacob
Capitolul 9 O căsătorie în glumă
Capitolul 10 Colaboratorul
Capitolul 11 O afacere comercială

Table of Contents

Capitolul 1 O corvoadă 3
Capitolul 2 Tânărul cu ochelari 15
Capitolul 3 Răspunsurile lui Henry Gallet 26
Capitolul 4 Escrocul legitimiştilor 39
Capitolul 5 Amanţii economi 51
Capitolul 6 Întâlnirea de pe zid 63
Capitolul 7 Urechea lui Joseph Moers 73
Capitolul 8 Domnul Jacob 84
Capitolul 9 O căsătorie în glumă 97
Capitolul 10 Colaboratorul 107
Capitolul 11 O afacere comercială 117